

บทที่ 4

การละเมิดสิทธิในการขายของผู้ทรงสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์และ การกำหนดค่าเสียหายตามกฎหมายไทย

1 การละเมิดสิทธิในการขายของผู้ทรงสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์

สิทธิเด็ดขาดที่จะแสวงหาประโยชน์จากการประดิษฐ์ในการขายของผู้ทรงสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์ ตาม พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542) มาตรา 36 บัญญัติว่า “ผู้ทรงสิทธิบัตรเท่านั้นที่มีสิทธิดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ สิทธิในการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร...”

1.1 การละเมิดสิทธิในการขายของผู้ทรงสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์

การแสวงหาประโยชน์จากผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีที่ได้รับสิทธิบัตร ที่กฎหมายสิทธิบัตรกำหนดให้เป็นสิทธิเด็ดขาดของผู้ทรงสิทธิบัตรอีกประการหนึ่งได้แก่ การขาย มีไว้เพื่อขาย หรือเสนอขาย ซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร บุคคลอื่นไม่มีสิทธิที่จะขายหรือมีไว้เพื่อขายสิ่งดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตร ไม่ว่าจะ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้ทรงสิทธิบัตรผลิตขึ้นเองหรือผู้ทรงสิทธิบัตรอนุญาตให้บุคคลอื่นผลิตขึ้น หรือบุคคลอื่นผลิตขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตร¹

การขาย (sale) ผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรเป็นการแทรกแซงสิทธิผูกขาดของผู้ทรงสิทธิ โดยตรง เนื่องจากกฎหมายต้องการให้ผู้ทรงสิทธิบัตร มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการแสวงหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์จากการประดิษฐ์ของตน การขายผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรโดยปราศจาก

---

¹ ยรรยง พวงราช, คำอธิบายกฎหมายสิทธิบัตร, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2542), น. 87

ความยินยอมของผู้ทรงสิทธิย่อมเป็นการทำละเมิด ทั้งนี้โดยไม่คำนึงว่าผลิตภัณฑ์ที่ขายนั้นจะผลิตขึ้นโดยบุคคลใด

การขายตามมาตรา 36 ของ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542) หมายความว่า การทำสัญญาซื้อขายตามนัยของมาตรา 453 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ต้องการมีการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเพื่อแลกกับราคาสินค้า และการขายตามมาตรา 36 น่าจะกินความรวมไปถึงการซื้อขายเงินผ่อน การทำสัญญาแลกเปลี่ยน และการทำสัญญาเช่าซื้อด้วย แต่สำหรับการทำนิติกรรมที่ไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน เช่น การทำสัญญาเช่า หรือสัญญายืม ย่อมไม่น่าจะอยู่ในความหมายของการขาย แต่อาจเป็นการละเมิดสิทธิบัตรโดยการใช้ผลิตภัณฑ์

กฎหมายของบางประเทศมิได้ใช้คำว่า “ขาย” ดังเช่นกฎหมายไทย หากแต่ใช้คำว่า “ทำการตลาด” (marketing) ซึ่งมีความหมายที่กว้างกว่าการขาย ตามกฎหมายของประเทศเหล่านั้น การกระทำที่ไม่ถึงขั้นเป็นการขาย หากเป็นเพียงทำการตลาด เช่น การโฆษณา หรือการนำออกแสดงในงานแสดงสินค้า ฯลฯ ย่อมเป็นการละเมิดสิทธิบัตร แต่ตามกฎหมายไทย การกระทำดังกล่าวจะเป็นการละเมิดก็ต่อเมื่อเข้าลักษณะเป็นการขาย เสนอขาย

มีปัญหาว่า การให้ผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรจะเป็นการละเมิดสิทธิบัตรหรือไม่ ในปัญหานี้ กฎหมายของหลายประเทศไม่ถือว่าทำให้เป็นการทำละเมิด เพราะการละเมิดสิทธิบัตรจะต้องมีลักษณะเป็นการทำ ธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง กิจกรรมที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการหากำไรจะไม่เป็นการทำละเมิด อย่างไรก็ดี ผู้เขียนเห็นว่า แม้การให้โดยทั่วไปจะไม่เป็นละเมิด แต่การให้ผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นสินค้าตัวอย่าง (sample) น่าจะเป็นการทำละเมิดสิทธิบัตรแล้ว เพราะการให้ในลักษณะดังกล่าวถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำธุรกิจการค้าที่มีผลเป็นการรบกวนขีดสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร²

---

² จักรกฤษณ์ ครอบงำ, สิทธิบัตร แนวความคิดและบทวิเคราะห์, แก้ไขเพิ่มเติม พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544). น. 295-296 .

2. การกำหนดค่าเสียหายในคดีละเมิดสิทธิในการขาย ของผู้ทรงสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์

2.1 ความเป็นมา

แรกเริ่มเดิมทีในสมัยที่ละเมิดยังมีได้แยกออกจากการกระทำผิดทางอาญาเมื่อบุคคลหนึ่งกระทำการใดอันก่อความเสียหายขึ้นแก่อีกบุคคลหนึ่ง รัฐจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวเว้นเสียแต่การกระทำนั้นจะมีลักษณะเป็นการอันขัดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม เมื่อใดที่เกิดการกระทำอันขัดต่อความสงบเรียบร้อย เช่น การใช้กำลังอาวุธทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกันหรือการใช้กำลังทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น การกระทำนั้นย่อมถือได้ว่าเป็นการได้แย่งต่ออำนาจปกครอง ผู้ปกครองในฐานะเป็นผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชนจึงจำเป็นต้องเข้ามาแทรกแซงเพื่อกำหราบมิให้เกิดการกระทำเช่นนั้นอีก วิธีการแทรกแซงจึงมีลักษณะรุนแรงเป็นการลงโทษแก่ผู้กระทำผิดอย่างที่เรียกกันว่า “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” อย่างไรก็ตามการลงโทษเพียงอย่างเดียวมักไม่เพียงพอตามความรู้สึกของผู้เสียหาย เช่น ก. บุกรุกเข้าไปในบ้านเรือนของ ข. ทำลายทรัพย์สินต่างๆและจุดไฟเผา แม้ทางบ้านเมืองจะจับ ก. มาลงโทษทางร่างกาย ข. ก็ยังคงรู้สึกที่ตนยังไม่ได้รับใช้คืนในสิ่งที่จะต้องเสียไป ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้เอกชนผู้เสียหายพยายามหาทางแก้แค้นทดแทนต่อไป อย่างในกรณีตัวอย่างดังกล่าว ข. ย่อมหาทางเอาไฟไปเผาบ้านของ ก. บ้าง ผลก็คือทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในชุมชนอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

จากสภาพการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดมาตรการแทรกแซงขึ้นอีกอันหนึ่งได้แก่ รัฐต้องเข้าไปทำหน้าที่เป็นคนกลางกำหนดค่าเสียหายที่เกิดขึ้นให้ผู้ละเมิดชดใช้แก่ผู้เสียหาย ในระยะนั้นเนื่องจากแนวความคิดทางละเมิดและทางอาญายังไม่อาจแยกออกจากกันดังกล่าวแล้ว การกำหนดค่าเสียหายจึงมักเป็นไปในทางลงโทษมากกว่าที่จะคำนึงถึงความเสียหายที่แท้จริงที่เกิดแก่ผู้เสียหาย เช่น มักกำหนดตามลักษณะความรุนแรง ถ้าใช้เหล็กเป็นอาวุธมักจะต้องใช้ค่าเสียหายมากกว่าใช้ไม้หรือบางครั้งมีการนำเอาฐานะของผู้กระทำละเมิดและผู้เสียหายมาคำนึงประกอบการกำหนดค่าเสียหายด้วย ยิ่งไปกว่านั้นรัฐจะถือเป็นโอกาสในฐานะคนกลางผู้ทำหน้าที่ชี้ขาดค่าเสียหาย ขอส่วนแบ่งบ้างโดยกำหนดเป็นพินัยหลวงด้วยก็มี อย่างที่ตามกฎหมายไทยโบราณเคยเรียกว่า “สินไหมกึ่ง พินัยกึ่ง”

ในสมัยต่อมา นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 6 ทางอาณาจักรโรมันได้ออกประมวลกฎหมายแพ่งฉบับแรก (Corpus Juris Civilis) ขึ้นเป็นต้นตอของละเมิดทางซีวิลลอว์ โดยบัญญัติละเมิดให้เป็นหนึ่อย่างหนึ่งในทางแพ่งที่จะต้องมีการชดใช้กัน ไม่ได้บัญญัติรวมกันอยู่ในกฎหมายสิบสองโต๊ะ (The XII Tables) ซึ่งเคยรวมละเมิดกับคดีอาญาไว้ในโต๊ะที่ 8 ครั้นสืบเนื่องมาถึงศตวรรษที่ 13 กำเนิดของระบบหมายเรียกในประเทศอังกฤษ ซึ่งกำหนดให้เอกชนผู้เสียหายต้องขอให้ศาลออกหมายเรียกผู้ที่จะเป็นจำเลยมาให้การ ทำให้เกิดหมายเรียกเฉพาะคดีต่างๆรวมทั้ง “หมายเรียกคดีละเมิด” (Writ of Trespass) อันเป็นจุดเริ่มต้นของละเมิดในทางแพ่งด้วย จากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้เอง ทำให้ระบบกฎหมายของมนุษยชาติทั้ง 2 ระบบ คือ คอมมอนลอว์และซีวิลลอว์ต่างมีแนวความคิดแยกความรับผิดชอบทางอาญากับทางละเมิดออกจากกัน ยังผลให้การกำหนดค่าเสียหายในทางละเมิดแก่ผู้เสียหายสามารถปฏิบัติได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าการกระทำนั้นจะเข้าลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือไม่และผู้กระทำจะต้องได้รับโทษทัณฑ์เพียงใด

2.2 จุดมุ่งหมายในการกำหนดค่าเสียหาย

ดังได้กล่าวแล้วว่า จุดเริ่มต้นของค่าเสียหายทางละเมิดของประเทศกลุ่มซีวิลลอว์กับคอมมอนลอว์นั้นต่างกัน โดยทางซีวิลลอว์เกิดจากประมวลกฎหมายแพ่งของโรมันซึ่งตาม “ทฤษฎีว่าด้วยหนี้” (Theory of Obligations) หนี้ละเมิดเป็นประเภทหนึ่งของหนี้ในทางแพ่งที่คู่กรณีจะต้องมีการชดใช้แก่กัน ส่วนทางคอมมอนลอว์เริ่มจากหมายเรียกคดีละเมิด (Writ of Trespass) การกำหนดค่าเสียหายถือเป็นคดีเฉพาะเรื่อง ทั้งสองระบบจึงมีความมุ่งหมายแตกต่างกันในหลักการใหญ่ๆของการกำหนดค่าเสียหาย กล่าวคือทางซีวิลลอว์มุ่งหมายให้ผู้ละเมิดชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นในทำนองเดียวกับหนี้ตามสัญญาโดยยึดความเสียหายที่แท้จริงซึ่งผู้เสียหายได้รับเป็นเกณฑ์ แล้วกำหนดค่าเสียหายไปตามนั้น โดยเหตุผลว่าผู้เสียหายไม่พึงได้รับการชดใช้เกินกว่าหนี้ที่ผู้ละเมิดมีต่อตน ส่วนทางคอมมอนลอว์มิได้ยึดมั่นในทฤษฎีว่าด้วยหนี้ ดังนั้นจึงยังมีแนวความคิดทางอาญาเจือปน เพราะนอกจากจะกำหนดให้ผู้ละเมิดชดใช้ค่าเสียหายตามความเสียหายที่ผู้เสียหายรับแล้ว บางครั้งศาลคอมมอนลอว์อาจกำหนดค่าเสียหายในส่วนที่เป็นการลงโทษผู้ละเมิดให้แก่ผู้เสียหายอีกโสดหนึ่งด้วย แนวความคิดของทั้งสองระบบดังกล่าวนี้มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าเสียหายตามกฎหมายไทย โดยบางครั้งศาลเคยนำแนวความคิดทั้งสองทางนั้นมาผสมผสานกันในทางปฏิบัติ ถึงแม้ประเทศไทยจะถูกจัดอยู่ในกลุ่มซีวิลลอว์และรับถ่ายทอดทาง

กฎหมายลักษณะละเมิดมาจากกฎหมายของประเทศกลุ่มซีวิลลอว์ก็ตาม อย่างเช่น ในเรื่องการกำหนดเบี้ยทำขวัญให้แก่ผู้เสียหายคดีละเมิด เป็นต้น³

2.3 การกำหนดค่าเสียหายในคดีละเมิดสิทธิในการขายของผู้ทรงสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์ตามกฎหมายสิทธิบัตรของประเทศไทย

ความมุ่งหมายในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ก็คือให้ผู้เสียหายได้กลับสู่ฐานะเหมือนเมื่อยังไม่มีการละเมิด โดยให้ผู้เสียหายได้กลับคืนใกล้เคียงกับฐานะเดิมมากที่สุดที่จะทำได้

พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการชดใช้เยียวยาความเสียหายอันเกิดแต่การละเมิดสิทธิบัตรนั้น ต้องพิจารณาในส่วนที่ว่าด้วยค่าเสียหาย

มาตรา 77 ตรี บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรหรือผู้ทรงอนุสิทธิบัตรตาม มาตรา 36 หรือ มาตรา 63 หรือ มาตรา 65 ทศ ประกอบด้วย มาตรา 36 ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ทรงสิทธิบัตรหรือผู้ทรงอนุสิทธิบัตรตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหายรวมทั้งการสูญเสียประโยชน์และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรหรือผู้ทรงอนุสิทธิบัตรด้วย”

ประเภทของค่าเสียหายตามกฎหมายสิทธิบัตรแบ่งออกได้ดังนี้

- (1) ค่าเสียหายตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรโดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย
- (2) การสูญเสียประโยชน์
- (3) ค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิ

ในการกำหนดค่าเสียหายในคดีละเมิดสิทธิบัตรแตกต่างจากในคดีละเมิดทั่วไป เพราะในคดีละเมิดสิทธิบัตรกฎหมายวางหลักเกณฑ์ให้ศาลกำหนดค่าเสียหายโดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งความเสียหายรวมทั้งการสูญเสียประโยชน์ โดยพิจารณาถึงผลหรือระดับของความเสียหายอันเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของจำเลยรวมทั้งผลประโยชน์ที่ผู้ทรงสิทธิสูญเสียไปอันเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของจำเลย ซึ่งต่างจากในคดีละเมิดทั่วไปกฎหมายวางหลักเกณฑ์

³ คัมภีร์ แก้วเจริญ, “ค่าเสียหายในคดีละเมิด”, วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีที่ 7 ฉบับที่ 3, (กุมภาพันธ์ 2526), น. 25-28.

ให้ศาลกำหนดค่าเสียหายโดยจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้นให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ดังนั้นหลักสำคัญในการกำหนดค่าเสียหายในกรณีที่มีการฝ่าฝืนสิทธิตามสิทธิบัตร คือ ในการที่ศาลสั่งให้ผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ทรงสิทธิบัตรตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรนั้นศาลจะต้องคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย นอกจากนี้ ศาลอาจกำหนดค่าเสียหายอันเกิดจากการสูญเสียประโยชน์ในอนาคต (recovery of profit) ไม่ใช่เพียงค่าเสียหายตามความเป็นจริง (actual damages) เท่านั้น⁴

ซึ่งในการพิจารณาการกำหนดค่าเสียหายในคดีละเมิดสิทธิบัตรนั้นไม่มีแนวคำพิพากษาของศาลวางหลักเกณฑ์เป็นแนวทางในการพิจารณาคดีไว้แต่อย่างใด คงมีเพียงคำพิพากษาในคดีละเมิดลิขสิทธิ์และคดีละเมิดเครื่องหมายการค้าที่วางหลักเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนค่าเสียหาย โดย พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 64 ได้บัญญัติถ้อยคำในลักษณะเดียวกับ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542) มาตรา 77 ตริ และในส่วนของคดีละเมิดเครื่องหมายการค้า นั้น แม้ว่าตาม พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543) จะไม่มีบทบัญญัติในเรื่องค่าเสียหายไว้โดยตรง โดยจะต้องนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 มาปรับใช้ในการเรียกร้องค่าเสียหาย แต่คดีละเมิดเครื่องหมายการค้าก็ได้มีการหยิบยกเอาหลักเกณฑ์ทางธุรกิจและเศรษฐศาสตร์มาปรับใช้ในการจำแนกประเภทของความเสียหายและคิดคำนวณค่าเสียหาย ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าสามารถนำวิธีการกำหนดค่าเสียหายในคดีละเมิดลิขสิทธิ์และคดีละเมิดเครื่องหมายการค้ามาพิจารณาศึกษาเทียบเคียงประกอบกันเพื่อพิจารณาถึงแนวทางการดำเนินคดีของโจทก์และจำเลย และแนวคำวินิจฉัยของศาลเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจำนวนค่าเสียหายในคดีละเมิดสิทธิบัตรได้ ดังต่อไปนี้

2.3.1 คำพิพากษาในคดีละเมิดลิขสิทธิ์

ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์นั้นบทบัญญัติของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 64 ได้บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ละเมิดชดใช้ค่าเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรโดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งความเสียหาย รวมทั้งการสูญเสียประโยชน์และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง” ซึ่งถ้อยคำในบทบัญญัตินี้ดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในลักษณะเดียวกับ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542) มาตรา 77 ตริ ที่ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าเสียหายตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรโดยคำนึงถึงความ

⁴ วุฒิสถิต, หมายเหตุท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7206/2542

ร้ายแรงแห่งความเสียหาย รวมทั้งการสูญเสียประโยชน์และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิ ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรจะศึกษาแนววินิจฉัยและหลักการกำหนดจำนวนค่าเสียหายจากคำพิพากษาในคดีละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์การกำหนดค่าเสียหายในคดีละเมิดสิทธิบัตรต่อไป

2.3.1.1 ประเภทของค่าเสียหาย

ในการกำหนดจำนวนค่าเสียหายของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนค่าเสียหายในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ โดยมีแนวคำวินิจฉัยที่สรุปได้ ดังต่อไปนี้

(1) ค่าเสียหายจากการขาดรายได้จากการจำหน่าย

ค่าเสียหายจากการขาดรายได้จากการจำหน่ายตามคำพิพากษาของศาลฎีกาและศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางมีอยู่ 2 แนวทางการวินิจฉัย ซึ่งในแนวทางแรก โจทก์สามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากการขาดรายได้จากการจำหน่ายงานอันมีลิขสิทธิ์ที่โจทก์ต้องสูญเสียไปเพราะการกระทำละเมิดของจำเลย โดยโจทก์มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายได้บนพื้นฐานของราคาเต็มของสินค้าที่โจทก์จำหน่าย แต่ในแนวทางที่สอง โจทก์สามารถเรียกร้องค่าขาดประโยชน์จากการขาดรายได้จากการจำหน่ายงานอันมีลิขสิทธิ์ที่โจทก์ต้องสูญเสียไปเพราะการกระทำละเมิดของจำเลย โดยโจทก์มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายโดยต้องคิดคำนวณจากค่าขาดรายได้จากการจำหน่ายซึ่งจะต้องมีการหักต้นทุนการผลิตออกจากราคาจำหน่ายสินค้านั้นเสียก่อน และคิดคำนวณเฉพาะส่วนต่างที่เป็นผลกำไรที่เจ้าของสิทธิควรจะได้รับอันเป็นการคิดค่าเสียหายในลักษณะการขาดผลกำไร

(1.1) ค่าเสียหายจากการขาดรายได้จากการจำหน่าย

ค่าเสียหายจากการขาดรายได้จากการจำหน่ายตามแนวทางการวินิจฉัยของศาลฎีกาและศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางในแนวแรก โจทก์สามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากการขาดรายได้จากการจำหน่ายงานอันมีลิขสิทธิ์ที่โจทก์ต้องสูญเสียไปเพราะการกระทำละเมิดของจำเลย โดยโจทก์มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายได้บนพื้นฐานของราคาเต็มของสินค้าที่โจทก์จำหน่าย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7807/2542 โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า จำเลยละเมิดงานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียงและงานศิลปกรรม ภาพพิมพ์(ปกเทป) ในผลงานเพลงของโจทก์จำนวน 14 อัลบั้ม โดยนำออกเผยแพร่และเสนอขายแก่บุคคลทั่วไปเพื่อประโยชน์ในทางการค้าและเพื่อหากำไร เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยพร้อมด้วยของกลาง สิ่งบันทึกเสียง(เทปเพลง)

จำนวน 175 ม้วน ขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าเสียหาย 100,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปแก่โจทก์จนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิจารณาแล้วพิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายจำนวน 50,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี จากต้นเงิน 50,000 บาท นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 9 ตุลาคม 2541) เป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยกเสีย

โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกาโดยผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางรับรองว่ามีเหตุสมควรที่จะอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยว่าพิเคราะห์แล้ว มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์เพียงว่าการที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางกำหนดค่าเสียหายให้โจทก์เหมาะสมแล้วหรือไม่ เห็นว่า จำเลยเป็นแต่เพียงผู้จำหน่ายเทปเพลงซึ่งเป็นลิขสิทธิ์ของโจทก์ที่มีผู้ทำเลเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์โดยได้ทำซ้ำไว้แล้วเท่านั้น แม้การกระทำของจำเลยดังกล่าวจะทำให้โจทก์ต้องได้รับความเสียหายแก่ชื่อเสียงของโจทก์ ประชาชนขาดความเชื่อถือและโจทก์ได้เสียค่าใช้จ่ายในการโฆษณาเทปเพลงลิขสิทธิ์ของโจทก์เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบเป็นเงินจำนวนมากดังที่โจทก์อุทธรณ์ก็ตาม แต่ความเสียหายของโจทก์ที่ได้รับจากการกระทำของจำเลยโดยตรงที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ก็จะมีเฉพาะที่โจทก์ต้องขาดประโยชน์จากการที่จำเลยนำเทปเพลงที่ละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ออกจำหน่ายอันอาจทำให้การจำหน่ายเทปเพลงของโจทก์ตกต่ำไป 175 ม้วน ซึ่งคิดเป็นเงินที่โจทก์จำหน่ายราคาม้วนละ 90 บาท เป็นเงิน 15,750 บาท ส่วนที่โจทก์อ้างว่าต้องเสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณทำให้ประชาชนไม่เชื่อถือในกิจการของโจทก์นั้นถึงจะเป็นความเสียหายที่สำคัญแต่ก็คงได้รับผลจากการกระทำของจำเลยไม่มากนัก การที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางใช้ดุลยพินิจกำหนดค่าเสียหายให้โจทก์รวม 50,000 บาท เหมาะสมแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำละเมิดของจำเลยแล้ว สำหรับที่โจทก์อุทธรณ์ว่า ในการดำเนินคดีนี้โจทก์ต้องเสียค่าใช้จ่ายว่าจ้างสำนักงานทนายความซึ่งเป็นผู้ดูแลงานลิขสิทธิ์ของโจทก์และตามพยานหลักฐานในการเบิกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงานทนายความเป็นเงิน 40,000 บาท โจทก์ย่อมมีสิทธิเรียกร้องได้จากจำเลยนั้น เห็นว่า แม้โจทก์จะได้จ่ายเงินให้แก่อำนาจสำนักงานทนายความไปเพื่อดำเนินคดีจริงดังโจทก์อุทธรณ์ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงค่าใช้จ่ายที่โจทก์ต้องจ่ายเพื่อรักษาประโยชน์ในการดำเนินกิจการของโจทก์เท่านั้น มิใช่ค่าเสียหายที่เกิดจากการ

ละเมิดของจำเลย โจทก์จึงไม่มีสิทธิที่จะเรียกค่าใช้จ่ายของโจทก์ส่วนนี้จากจำเลยได้ อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน

คำพิพากษาศาลฎีกาหมายเลขแดงที่ ทป.14/2544, คดีหมายเลขดำที่ ทป.39/2543 โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ประกอบธุรกิจโฆษณา และผลิตจำหน่ายเทปเพลงซีดี มีนายเกรียงไกร เศรษฐโชติศักดิ์ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทน โจทก์มอบอำนาจให้นายเกียรติพงษ์ ธารัญญ ดำเนินคดีแทน โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์โดยเป็นผู้สร้างสรรค์งานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียงอัลบั้ม เสือ สิงห์ กระต๊อง แรด, อัลบั้ม เอิร์น, อัลบั้ม สมชาย 100 แรงม้า, อัลบั้ม ไชเรน เลิฟ และอัลบั้ม มิน่าละ เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2542 จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ในงานเหล่านั้นของโจทก์ด้วยการนำออกขาย เสนอขาย มีไว้เพื่อขายซึ่งเทปคาสเซตที่บันทึกเสียงดังกล่าว จำนวน 212 ม้วน ซึ่งมีผู้ทำซ้ำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย เพื่อการค้า โดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าสิ่งบันทึกเสียงดังกล่าวทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย และโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เสียหาย การละเมิดลิขสิทธิ์ของจำเลยดังกล่าวทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เพราะในการสร้างสรรค์งานนั้น โจทก์ต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าซื้อและจ้างครูเพลงประพันธ์เนื้อร้อง จ้างผู้เรียบเรียงเสียงประสาน ทำนองดนตรี ถ่ายทำปกอัลบั้ม บันทึกเสียงในห้องอัดที่มีคุณภาพ ถ่ายทำภาพยนตร์มิวสิควีดีโอ จ้างครูฝึกทำเต้นของศิลปิน เสียค่าออกแบบเสื้อผ้าชุดแต่งกายศิลปิน และโจทก์ต้องเสียค่าโฆษณาประชาสัมพันธ์งานสร้างสรรค์เป็นค่าเช่าเวลาให้การจัดรายการวิทยุทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ค่าเช่าเวลาออกอากาศสถานีโทรทัศน์ ค่าโฆษณาทางหนังสือพิมพ์นิตยสาร กับต้องจัดฟรีคอนเสิร์ตให้ประชาชนทั่วไปเข้าชม เพื่อให้งานสร้างสรรค์ได้รับความนิยมจากประชาชน รวมเป็นเงินค่าใช้จ่ายเกินกว่าห้าล้านบาทต่ออัลบั้ม โจทก์จึงขอลดค่าเสียหายจากจำเลยในการโฆษณาประชาสัมพันธ์เป็นเงิน 100,000 บาท ค่าเสื่อมเสียชื่อเสียงทางการค้าของโจทก์เป็นเงิน 60,000 บาท เพราะจำเลยลงขายงานของจำเลยซึ่งมีคุณภาพต่ำทั้งในด้านเสียงและความคงทนในการใช้งานให้ผู้ซื้อสับสนหลงผิดว่าเป็นงานของโจทก์ ทำให้ประชาชนลดความเชื่อถือที่มีต่อโจทก์อันส่งผลให้ยอดขายหน่วยสินค้าของโจทก์ลดลง ค่าเสียหายจากการขาดรายได้จำนวน 19,080 บาท เพราะจำเลยจำหน่ายงานบันทึกเสียงเทปคาสเซตในราคาต้นทุนละ 100 บาท ซึ่งโจทก์จำหน่ายในราคาต้นทุนละ 90 บาท ค่าเสียหายจากการขาดประโยชน์ที่โจทก์จะได้รับค่าตอบแทนจากการอนุญาตให้ผู้อื่นนำไปใช้ เป็นเงิน 40,000 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของโจทก์ที่จ่ายเป็นเงินรางวัลให้แก่ผู้แจ้งเบาะแสเพื่อดำเนินคดีจำเลย 5,000 บาท กับค่าตอบแทนให้นักกฎหมายและทนายความในการตรวจจับและดำเนินคดีจำเลย

10,000 บาท รวมเป็นเงินค่าเสียหายทั้งสิ้น 233,380 บาท แต่โจทก์ขอเรียกเพียง 200,000 บาท โจทก์มอบให้ทนายความมีหนังสือบอกกล่าวทวงถามให้จำเลยชำระ ซึ่งจำเลยได้รับแล้วแต่เพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าเสียหายจำนวน 200,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7 กึ่งต่อปี นับแต่วันฟ้องไปจนกว่าชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ โจทก์ยื่นคำขอให้ศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดีโดยจำเลยขาดนัด

พิเคราะห์พยานหลักฐานของโจทก์แล้ว คงมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า โจทก์มีสิทธิเรียกค่าเสียหายจากจำเลย และจำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า ค่าใช้จ่ายที่โจทก์เสียไปในการโฆษณาประชาสัมพันธ์งานดนตรีกรรมดังกล่าวย่อมเป็นประโยชน์แก่โจทก์ในการเผยแพร่ผลงานของโจทก์เอง การที่จำเลยนำงานดนตรีกรรมสิ่งบันเทิงเสียงที่มีผู้ทำซ้ำงานของโจทก์ออกขาย เสนอขาย ย่อมไม่ก่อความเสียหายต่อการที่โจทก์ต้องเสียค่าใช้จ่ายนี้ เพราะจำเลยเป็นเพียงผู้นำงานอันละเมิดลิขสิทธิ์ออกขาย เสนอขายเท่านั้น ค่าใช้จ่ายนี้จึงไม่ใช่ความเสียหายที่แท้จริงที่เกิดจากการที่จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายส่วนนี้จากจำเลยได้ ในส่วนค่าเสื่อมเสียชื่อเสียงทางการค้าของโจทก์ แม้ศาลจะเชื่อว่าจำเลยลงขายสินค้าเทปคาสเซตที่ละเมิดลิขสิทธิ์ให้ผู้ซื้อสืบสงสัยผิดว่าเป็นสินค้าของโจทก์ โดยแสวงหาประโยชน์จากชื่อเสียงเกียรติคุณของโจทก์จริงดังฟ้อง แต่โจทก์ก็ไม่นำเสนอให้เห็นว่า ที่ว่าสินค้าของจำเลยมีคุณภาพเสียงไม่ดีและมีต้นทุนในการใช้งานสั้นหรือต่ำนั้นเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด ทั้งที่จำเลยจำหน่ายสินค้าในราคาต้นทุนละ 100 บาท ซึ่งสูงกว่าราคาสินค้าของโจทก์ น่าจะใช้ต้นทุนการผลิตสูงกว่าของโจทก์ ฟังไม่ได้ว่าโจทก์เสื่อมเสียชื่อเสียง ความนิยม ความเชื่อถือทางการค้าของโจทก์เพราะการกระทำของจำเลยอย่างไร ศาลจึงไม่กำหนดค่าเสียหายส่วนนี้ให้ สำหรับค่าเสียหายจากการขาดรายได้ นั้นเห็นว่า จำเลยอาศัยการโฆษณาประชาสัมพันธ์งานดนตรีกรรมดังกล่าวของโจทก์และอาศัยประโยชน์จากชื่อเสียงเกียรติคุณของโจทก์ จึงอาจทำให้จำเลยสามารถขายงานดนตรีกรรมที่มีผู้ทำซ้ำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ดังกล่าวจำนวน 212 ม้วน ไปได้ซึ่งจะทำให้โจทก์ขาดรายได้จากการขายไป 212 ม้วน ในราคาต้นทุนละ 90 บาท รวมเป็นเงิน 19,080 บาท โจทก์จึงมีสิทธิเรียกค่าเสียหายส่วนนี้จากจำเลยได้ตามขอ ส่วนค่าเสียหายจากการขาดประโยชน์ในการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิในงานดนตรีกรรมดังกล่าวของโจทก์ นั้นเห็นว่า จำเลยเป็นเพียงนำออกขาย เสนอขายงานที่ละเมิดลิขสิทธิ์ หากได้เกี่ยวข้ออย่างใดกับการที่โจทก์จะอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิในงานดนตรีกรรมนั้นไม่ หากจะเป็นว่าโจทก์ขาดประโยชน์จากการอนุญาตให้จำเลยใช้สิทธิในการขายงานดนตรีกรรมนั้น โจทก์ก็สามารถพิสูจน์แสดงให้เห็นถึงยอด

การขายที่โจทก์จะขาดรายได้จากการที่จำเลยจำหน่ายเทปคาสเซต 212 ม้วน ซึ่งโจทก์เรียกร้อยค่าขาดประโยชน์จากการขายนี้ได้ในฐานะความเสียหายที่แท้จริงดังวินิจฉัยแล้ว ถ้ากำหนดให้โจทก์เรียกร้อยค่าเสียหายส่วนนี้จากจำเลยอีกก็เป็นการซ้ำซ้อน โจทก์จึงไม่เสียหายในส่วนนี้และไม่มีความเสียหายจากจำเลย ส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อบังคับตามสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ นั้นเห็นว่า โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ย่อมมีสิทธิเรียกได้ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 64 และโจทก์ได้นำสืบนายเกียรติพงษ์ ภาณุ ซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์และอ้างส่งหนังสือขอเบิกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของผู้จัดการฝ่ายลิขสิทธิ์ของโจทก์ตามเอกสารหมายเลข จ.32 ว่าโจทก์จ่ายเงินรางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสตามเอกสารหมายเลข จ.31 จนจับกุมและดำเนินคดีจำเลยไปเป็นเงิน 5,000 บาท กับจ่ายค่าตอบแทนวิชาชีพทนายความในการร้องทุกข์ นำจับกุม และดำเนินคดีจำเลยไปอีก 10,000 บาท รวม 15,000 บาท โจทก์จึงเรียกร้อยค่าเสียหายส่วนนี้จากจำเลยได้ อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาถึงความร้ายแรงของความเสียหายแล้ว เห็นว่า ของกลางซึ่งเป็นสิ่งของที่ละเมิดลิขสิทธิ์มีจำนวนมาก และจำเลยเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าของโจทก์ แล้วยังนำสินค้าที่มีการทำซ้ำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ออกเสนอขาย เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าของโจทก์ จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายให้ 45,000 บาท แต่โจทก์มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งค่าปรับคดีอาญาตามคำพิพากษาคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.480/2542 หมายเลขแดงที่ 431/2542 ของศาลนี้ ไปเป็นจำนวนกึ่งหนึ่งของค่าปรับ 66,800 บาท คือ 33,400 บาท แล้ว โจทก์จึงมีสิทธิเรียกได้เฉพาะส่วนที่เกินจำนวนค่าปรับที่ได้รับแล้วนั้นอีก 11,600 บาท ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 76

คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.39/2543, คดีหมายเลขดำที่ ทป.19/2543 โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ประกอบธุรกิจโฆษณา และผลิต จำหน่ายเทปเพลง ซีดี มีนายเกรียงไกร เศรษฐโชติศักดิ์ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทน โจทก์มอบอำนาจให้นายประเวช จิวฒนาชวลิตกุล ดำเนินคดีแทน โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์โดยเป็นผู้สร้างสรรค์งานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียงอัลบั้ม แก๊งค์ 4, อัลบั้ม ร็อคอำพัน ลูกคอไฟ, อัลบั้ม แดนเจอร์สโดม, อัลบั้ม เอิร์น และอัลบั้ม เดอะเน็ก เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2541 จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ในงานเหล่านั้นของโจทก์ด้วยการนำออกขาย เสนอขาย มีไว้เพื่อขายซึ่งซีดีรวมที่บ้านтикเพลงดังกล่าวจำนวน 9 แผ่น ซึ่งมีผู้ทำซ้ำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย เพื่อการค้า โดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าซีดีรวมดังกล่าวทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย และโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เสียหาย การละเมิดลิขสิทธิ์ของจำเลยดังกล่าวทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เพราะในการสร้างสรรค์งานนั้น โจทก์ต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าซื้อและจ้างครูเพลงประพันธ์เนื้อร้อง จ้างผู้เรียบเรียงเสียงประสาน

ทำนองดนตรี ถ่ายทำปกอัลบั้ม บันทึกเสียงในห้องอัดที่มีคุณภาพ ถ่ายทำภาพยนตร์มิวสิกวิดีโอ จำลองครุฑีกทำเต็นของศิลปิน เสียค่าออกแบบเสื้อผ้าชุดแต่งกายศิลปิน และโจทก์ต้องเสียค่าโฆษณาประชาสัมพันธ์งานสร้างสรรค์เป็นค่าเช่าเวลาในรายการจัดรายการวิทยุทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ค่าเช่าเวลาออกอากาศสถานีโทรทัศน์ ค่าโฆษณาทางหนังสือพิมพ์นิตยสาร กับต้องจัดฟรีคอนเสิร์ตให้ประชาชนทั่วไปเข้าชม เพื่อให้งานสร้างสรรค์ได้รับความนิยมนอกจากประชาชน รวมเป็นเงินค่าใช้จ่ายเกินกว่าห้าล้านบาทต่ออัลบั้ม โจทก์จึงขอคิดค่าเสียหายจากจำเลยในการโฆษณาประชาสัมพันธ์เป็นเงิน 50,000 บาท ค่าเสื่อมเสียชื่อเสียงทางการค้าของโจทก์เป็นเงิน 30,000 บาท เพราะจำเลยลงขายงานของจำเลยซึ่งมีคุณภาพต่ำทั้งในด้านเสียงและความคงทนในการใช้งานให้ผู้ซื้อสับสนหลงผิดว่าเป็นงานของโจทก์ ทำให้ประชาชนลดความเชื่อถือที่มีต่อโจทก์อันส่งผลให้ยอดขายหน่วยสินค้าของโจทก์ลดลง ค่าเสียหายจากการขาดรายได้จำนวน 3,600 บาท เพราะจำเลยจำหน่ายงาน 9 แผ่นในราคาเพียงแผ่นละ 150 บาท ต่ำกว่าราคาที่โจทก์จำหน่ายในราคาแผ่นละ 400 บาท ค่าเสียหายจากการขาดประโยชน์ที่โจทก์จะได้รับค่าตอบแทนจากการอนุญาตให้ผู้อื่นนำไปใช้ เป็นเงิน 20,000 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของโจทก์ที่จ่ายเป็นเงินรางวัลให้แก่ผู้แจ้งเบาะแสเพื่อดำเนินคดีจำเลย 10,000 บาท กับค่าตอบแทนให้นักกฎหมายและทนายความในการตรวจจับและดำเนินคดีจำเลย 10,000 บาท รวมเป็นเงินค่าเสียหายทั้งสิ้น 123,600 บาท แต่โจทก์ขอเรียกเพียง 100,000 บาท โจทก์มอบให้ทนายความมีหนังสือบอกกล่าวทวงถามให้จำเลยชำระ ซึ่งจำเลยได้รับแล้วแต่เพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าเสียหายจำนวน 100,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7 กึ่งต่อปี นับแต่วันฟ้องไปจนกว่าชำระเสร็จ แก่โจทก์

จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา ศาลพิจารณาคดีโจทก์ไปฝ่ายเดียว

พิเคราะห์พยานหลักฐานของโจทก์แล้ว คงมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า โจทก์มีสิทธิเรียกค่าเสียหายจากจำเลย หรือจำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือไม่เพียงใด เห็นว่า ค่าใช้จ่ายที่โจทก์เสียไปในการโฆษณาประชาสัมพันธ์งานดนตรีกรรมดังกล่าว ย่อมเป็นประโยชน์แก่โจทก์ในการเผยแพร่ผลงานของโจทก์เอง การที่จำเลยนำงานดนตรีกรรมที่มีผู้ทำซ้ำงานของโจทก์ออกขาย เสนอขายย่อมไม่ก่อความเสียหายต่อกรณีที่โจทก์ต้องเสียค่าใช้จ่ายนี้ ค่าใช้จ่ายนี้จึงไม่ใช่ความเสียหายที่แท้จริงที่เกิดจากการที่จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายส่วนนี้จากจำเลย ในส่วนค่าเสื่อมเสียชื่อเสียงทางการค้าของโจทก์ แม้ศาลจะเชื่อว่าจำเลยลงขายสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ให้ผู้ซื้อสับสนหลงผิดว่าเป็นสินค้าของโจทก์ โดยแสวงหาประโยชน์จากชื่อเสียงเกียรติคุณของโจทก์จริงดังโจทก์นำสืบ แต่โจทก์ก็ไม่นำสืบให้เห็นว่าสินค้าของจำเลยมีคุณภาพเสียงไม่ดีและมีความคงทนในการใช้งานสั้นหรือต่ำอย่างไร

เพียงแต่จำเลยจำหน่ายสินค้าในราคาแผ่นละ 150 บาท ซึ่งต่ำกว่าราคาสินค้าของโจทก์ โจทก์จะอ้างว่าสินค้าที่จำเลยนำออกขายใช้ต้นทุนการผลิตต่ำ สินค้าย่อมไม่ดีทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง ความนิยม ความเชื่อถือทางการค้าของโจทก์หาได้ไม่ ศาลจึงไม่กำหนดค่าเสียหายส่วนนี้ให้ สำหรับค่าเสียหายจากการขาดรายได้ นั้นเห็นว่า จำเลยอาศัยการโฆษณาประชาสัมพันธ์งานดนตรีกรรมดังกล่าวของโจทก์ และอาศัยประโยชน์จากชื่อเสียงเกียรติคุณของโจทก์ จึงอาจทำให้จำเลยสามารถขายงานดนตรีกรรมที่มีผู้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ดังกล่าวจำนวน 9 แผ่น ในราคาแผ่นละ 400 บาท รวมเป็นเงิน 3,600 บาท โจทก์จึงมีสิทธิเรียกค่าเสียหายส่วนนี้จากจำเลยได้ตามขอ ส่วนค่าเสียหายจากการขาดประโยชน์ในการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิในงานดนตรีกรรมดังกล่าวของโจทก์ นั้นเห็นว่า จำเลยเป็นเพียงผู้นำออกขาย เสนอขายงานที่ละเมิดลิขสิทธิ์ หาได้เกี่ยวข้องอย่างใดกับการที่โจทก์จะอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิในงานดนตรีกรรมนั้นไม่ หากจะเป็นว่าโจทก์ขาดประโยชน์จากการอนุญาตให้จำเลยใช้สิทธิในการขายงานดนตรีกรรมนั้น โจทก์ก็สามารถพิสูจน์แสดงให้เห็นถึงยอดการขายที่โจทก์จะขาดรายได้จากการที่จำเลยจำหน่ายแผ่นซีดีรวม 9 แผ่น ซึ่งโจทก์เรียกร้องค่าขาดประโยชน์จากการขายนี้ได้ในฐานะความเสียหายที่แท้จริงดังวินิจฉัยแล้ว ถ้ากำหนดให้โจทก์ เรียกค่าเสียหายส่วนนี้จากจำเลยอีกก็เป็นการซ้ำซ้อน โจทก์จึงไม่เสียหายในส่วนนี้และไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลย ส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อบังคับตามสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ นั้นเห็นว่า โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ย่อมมีสิทธิเรียกได้ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 64 และโจทก์ได้นำสืบนายประเวช จิวฒนาชวลิตกุล ซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์และอ้างส่งหนังสือขอเบิกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของผู้จัดการฝ่ายลิขสิทธิ์ของโจทก์ตามเอกสารหมายเลข ๑.20 ว่าโจทก์จ่ายเงินรางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสตามเอกสารหมายเลข ๑.17 ถึง ๑.19 จนจับกุมและดำเนินคดีจำเลยไปเป็นเงิน 10,000 บาท กับจ่ายค่าตอบแทนวิชาชีพนายความในการร้องทุกข์ นำซึ่งจับกุม และดำเนินคดีจำเลยไปอีก 10,000 บาท รวม 20,000 บาท โจทก์จึงเรียกค่าเสียหายส่วนนี้จากจำเลยได้ รวมแล้วโจทก์มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยเป็นเงิน 23,600 บาท แต่โจทก์มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งค่าปรับจำเลยในคดีอาญา ตามคำพิพากษาคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.333/2542 หมายเลขแดงที่ อ.335/2542 ของศาลนี้ เป็นจำนวนกึ่งหนึ่งของค่าปรับ 27,000 บาท คือ 13,500 บาท แล้ว โจทก์จึงมีสิทธิเรียกได้เฉพาะส่วนที่เกินจำนวนค่าปรับที่ได้รับแล้วนั้นอีก 10,100 บาท ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 76

คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.154/2548, คดีหมายเลขดำที่ ทป.43/2546 โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์แผนที่แสดงแหล่งที่พักอาศัย จำเลยทั้งสองทำซ้ำดัดแปลง

ลอกเลียนแบบแผนที่ดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาต ถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์จำนวน 1,000,000 บาทพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับถัดจากวันฟ้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จ กับให้จำเลยทั้งสองระงับการใช้งานอันเกิดจากการละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์

จำเลยทั้งสองให้การร่วมกันว่า โจทก์มิใช่เจ้าของลิขสิทธิ์แผนที่ตามฟ้อง ส่วนแผนที่ของจำเลยที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับแผนที่ของโจทก์แล้วมีลักษณะแตกต่างกันอย่างชัดเจน ประกอบกับแผนที่ของจำเลยที่ 1 เกิดจากการจัดทำของจำเลยที่ 1 โดยอาศัยความคิดสร้างสรรค์และประสบการณ์ของจำเลยที่ 2 เองมิได้เลียนแบบแผนที่ของโจทก์ กรณีตามคำฟ้องโจทก์เคยนำไปแจ้งความร้องทุกข์ในคดีอาญาแต่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องจำเลยทั้งสองเพราะไม่มีมูลความผิด โจทก์ไม่ได้รับความเสียหายเพราะโจทก์ไม่สามารถจำหน่ายแผนที่ได้ในราคาตามฟ้อง โจทก์เรียกค่าเสียหายมาตามอำเภอใจเพียงเพื่อกลั่นแกล้งจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นคู่แข่งทางการค้าของโจทก์เท่านั้น ขอให้ยกฟ้อง

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า โจทก์และจำเลยที่ 1 ต่างเป็นบริษัทจำกัดประกอบธุรกิจเป็นนายหน้าแนะนำแหล่งที่พักอาศัยให้แก่นักธุรกิจและนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น โดยจำเลยที่ 1 มีจำเลยที่ 2 เป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทน [ปรากฏตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล (เอกสารหมายเลข จ.1 และ จ.2)] โจทก์ใช้ความวิริยะอุตสาหะและเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการเดินสำรวจและรวบรวมข้อมูลจัดทำแผนที่แสดงแหล่งที่พักอาศัยย่านสุขุมวิทในเขตกรุงเทพมหานคร อันเป็นงานวรรณกรรมสิ่งพิมพ์และงานศิลปกรรมภาพประกอบ โจทก์จึงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในแผนที่ดังกล่าว ซึ่งนำออกโฆษณาเผยแพร่ต่อสาธารณชนเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2539 และโจทก์จะจำหน่ายแก่นักธุรกิจและนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในราคาฉบับละ 200 บาท [ปรากฏตามสำเนาคำขอแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ฉบับวันที่ 23 สิงหาคม 2539 พร้อมหนังสือรับรองการแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ (เอกสารหมายเลข จ.3) และแผนที่ฉบับปี พ.ศ. 2543 (เอกสารหมายเลข จ.4)] ครั้นในเดือนพฤศจิกายน 2544 จำเลยทั้งสองได้ว่าจ้างบริษัทไดมู (ประเทศไทย) จำกัด ให้จัดพิมพ์แผนที่จำนวน 20,000 ฉบับลอกเลียนแบบและละเมิดลิขสิทธิ์แผนที่ของโจทก์แล้วแนบไปกับหนังสือพิมพ์ภาษาญี่ปุ่นฉบับวันที่ 3 ธันวาคม 2544 อันเป็นการนำออกโฆษณาเผยแพร่ต่อสาธารณชนเพื่อแสวงหากำไรในทางการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ [ปรากฏตามสำเนาใบกำกับภาษี / ใบแจ้งหนี้ / ใบส่งของ (เอกสารหมายเลข จ.5 และ จ.9) แผนที่ของจำเลยที่ 1 (เอกสารหมายเลข จ.6) ตารางเปรียบเทียบสถานที่และภาพถ่ายสถานที่ (เอกสารหมายเลข จ.7 และ จ.8)] การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน 1,000,000 บาท

จำเลยไม่สืบพยาน

ศาลพิเคราะห์พยานหลักฐานของโจทก์แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นจึงฟังได้ตามที่โจทก์นำสืบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฟังได้ตามสำเนาคำขอแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ฉบับยื่นวันที่ 23 สิงหาคม 2539 พร้อมหนังสือรับรองการแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ (เอกสารหมายเลข จ.3) ว่าโจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานข้อมูลแผนที่แสดงแหล่งที่พักอาศัยย่านสุขุมวิทในเขตกรุงเทพมหานครตามแผนที่ฉบับปี พ.ศ. 2543 (เอกสารหมายเลข จ.4) การที่จำเลยทั้งสองว่าจ้างบริษัทโดมู (ประเทศไทย) จำกัด ให้จัดพิมพ์แผนที่จำนวน 20,000 ฉบับแล้วแนบไปกับหนังสือพิมพ์ภาษาญี่ปุ่นฉบับวันที่ 3 ธันวาคม 2544 ตามเอกสารหมายเลข จ.5 จ.6 และ จ.9 ระบุแหล่งที่พักอาศัยไว้ตรงกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบุหรือหมายจุดหรือข้อมูลผิดเหมือนๆ กับของโจทก์ตามตารางเปรียบเทียบสถานที่และภาพถ่ายสถานที่ (เอกสารหมายเลข จ.7 และ จ.8) ย่อมเป็นการทำซ้ำดัดแปลงปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมลอกเลียนแบบแผนที่ของโจทก์ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญโดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานขึ้นใหม่ อีกทั้งเป็นการเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วย ถือว่าจำเลยทั้งสองละเมิดลิขสิทธิ์งานของโจทก์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 15

ปัญหาว่าโจทก์ได้รับความเสียหายหรือไม่นั้น ศาลเห็นว่า โจทก์ประกอบธุรกิจเป็นนายหน้าแนะนำแหล่งที่พักอาศัยให้แก่นักธุรกิจและนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ธุรกิจของโจทก์ย่อมต้องอาศัยงานข้อมูลแสดงสถานที่ในแผนที่ของโจทก์เป็นหลัก การที่จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นคู่แข่งชั้นทางการค้าจงใจทำเลเมิดลิขสิทธิ์ในข้อมูลดังกล่าว จำเลยทั้งสองย่อมได้รับผลประโยชน์ในธุรกิจอย่างเดียวกับของโจทก์จึงมีผลกระทบทำให้ธุรกิจของโจทก์เสียหาย

ปัญหาต่อไปว่าโจทก์ได้รับความเสียหายเพียงใดนั้น แม้โจทก์จะนำสืบว่าโจทก์ต้องใช้ความวิริยะอุตสาหะและเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการเดินสำรวจและรวบรวมข้อมูลจัดทำแผนที่ตามเอกสารหมายเลข จ.3 และ จ.4 โดยโจทก์จะจำหน่ายแก่นักธุรกิจและนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในราคาฉบับละ 200 บาท แต่แผนที่ของโจทก์แสดงแหล่งที่พักอาศัยเพียงย่านเดียวคือย่านสุขุมวิทอันมีพื้นที่ไม่มากมายนัก มิใช่แผนที่ซึ่งครอบคลุมทุกๆ ย่านในกรุงเทพมหานคร และไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอนว่าค่าใช้จ่ายของโจทก์มีจำนวนเท่าใด ประกอบกับพยานโจทก์เบิกความตอบคำถามค้านและคำถามตั้งว่าโจทก์ไม่มีรายได้จากการขายแผนที่และโจทก์เคยนำไปวางขายได้เพียงประมาณ 10 ฉบับ ยิ่งแสดงให้เห็นว่าค่าเสียหายจำนวน 1,000,000 บาทซึ่งโจทก์เรียกร้องมานั้นเป็นสิ่งที่เลื่อนลอยไม่สมเหตุสมผล ส่วนแผนที่ของจำเลยทั้งสองตามเอกสารหมายเลข จ.6 แม้จะจัดพิมพ์เป็นจำนวนมากถึง 20,000 ฉบับแต่ก็เพียงเพื่อนำไปแนบกับหนังสือพิมพ์ภาษาญี่ปุ่นฉบับวันที่ 3 ธันวาคม 2544 ฉบับเดียว ไม่ปรากฏว่าจำเลยทั้งสองจัดพิมพ์แผนที่เพื่อขายด้วย และ

พยานโจทก์ยังเบิกความว่าหนังสือพิมพ์ฉบับวันดังกล่าวนำมาจำหน่ายในประเทศไทยเพียง 3,000 ฉบับเท่านั้น แสดงว่าได้ใช้แผนที่ของจำเลยไปเพียงจำนวน 3,000 ฉบับไม่ถึงจำนวน 20,000 ฉบับตามที่จำเลยพิมพ์ แม้จำเลยทั้งสองจะได้รับผลประโยชน์ทางธุรกิจ แต่เมื่อคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหายรวมทั้งการสูญเสียประโยชน์ในทางธุรกิจการค้าของโจทก์และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของโจทก์ในฐานะเจ้าของลิขสิทธิ์ด้วยตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 64 ศาลเห็นสมควรกำหนดให้จำเลยทั้งสองผู้ละเมิดชดใช้ค่าเสียหายจำนวน 80,000 บาทแก่โจทก์ และด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้ดังกล่าวโจทก์เจ้าหนี้ย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นลูกหนี้ชำระหนี้ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 194

พิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์ จำนวน 80,000 บาทพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 10 มีนาคม 2546) ไปจนกว่าจะชำระเสร็จ และให้จำเลยทั้งสองระงับการจ้างงานอันเกิดจากการละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ กับให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 5,000 บาท

คำพิพากษาของศาลในคดีนี้แม้จะมีได้ให้เหตุผลว่าเหตุใดจึงกำหนดค่าเสียหายให้แก่โจทก์เป็นจำนวน 80,000 บาทนั้น ผู้เขียนเห็นได้ว่าศาลน่าจะคิดคำนวณจากจำนวนหนังสือพิมพ์ที่มีแผนที่ดังกล่าวแนบอยู่ที่จำเลยนำมาจำหน่ายในประเทศไทยจำนวน 3,000 ฉบับ ซึ่งโจทก์จำหน่ายแผนที่ดังกล่าวในราคาฉบับละ 200 บาท เพราะฉะนั้นหากไม่มีการกระทำละเมิดของจำเลย โจทก์จะสามารถขายแผนที่ดังกล่าวได้จำนวน 3,000 ฉบับ ในราคาฉบับละ 200 บาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินค่าเสียหายจากการขายรายได้ทั้งสิ้น 60,000 บาท เมื่อรวมกับค่าใช้จ่ายในการบังคับตามสิทธิ ศาลจึงกำหนดจำนวนค่าเสียหายให้จำนวน 80,000 บาท

(1.2) ค่าเสียหายจากการขาดผลกำไร

ค่าเสียหายจากการขาดรายได้จากการจำหน่ายตามแนวทางการวินิจฉัยของศาลฎีกาและศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางในแนวทางที่สองนี้ โจทก์สามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากการขาดรายได้จากการจำหน่ายงานอันมีลิขสิทธิ์ที่โจทก์ต้องสูญเสียไป เพราะการกระทำละเมิดของจำเลย โดยโจทก์มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายได้โดยต้องคิดคำนวณจากค่าขาดรายได้จากการจำหน่ายซึ่งต้องมีการหักต้นทุนการผลิตออกจากราคาจำหน่าย และคิดคำนวณเฉพาะส่วนต่างที่เป็นผลกำไรซึ่งจะเป็นค่าเสียหายจากการขาดผลกำไรที่เจ้าของสิทธิควรจะได้รับ ซึ่งในการคิดคำนวณค่าเสียหายประเภทนี้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศได้เคยมีคำพิพากษาวินิจฉัยวางหลักเกณฑ์ในการคิดคำนวณไว้ดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาหมายเลขแดงที่ ทป.31/2541, คดีหมายเลขดำที่ ทป.10/2541 โจทก์ฟ้องว่าโจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้สร้างสรรค์งานดนตรีกรรมสิ่งบันทึกเสียงและงานศิลปกรรมภาพพิมพ์(ปกเทป) ในผลงานเพลงอัลบั้ม จำนวน 19 ชุด เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2537 จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์ โดยการทำซ้ำ โฆษณา และนำออกจำหน่ายเพื่อการค้าซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ดังกล่าว ผู้แทนโจทก์นำเจ้าพนักงานตำรวจไปจับกุมจำเลยได้พร้อมสิ่งบันทึกเสียงเทปของกลาง 573 ม้วน และศาลได้พิพากษาลงโทษจำเลยทางอาญาแล้ว การกระทำของจำเลยทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย จึงขอคิดค่าเสียหายต่อชื่อเสียงทางการค้าของโจทก์ 30,000 บาท ค่าขาดรายได้ 51,570 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 30,000 บาท แต่โจทก์ขอคิดค่าเสียหายทั้งหมดเพียง 150,000 บาท จึงขอให้บังคับจำเลยชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ 150,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา

ศาลพิเคราะห์พยานหลักฐานของโจทก์แล้วเห็นว่า โจทก์ฟ้องและนำสืบถึงค่าเสียหายต่อชื่อเสียงทางการค้าของโจทก์ด้วยเหตุผลที่ว่าจำเลยผลิตหรือทำซ้ำเทปเพลงโดยใช้วัสดุคุณภาพต่ำ อายุการใช้งานสั้น เมื่อฟังว่าจำเลยมิได้กระทำละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรงด้วยการทำซ้ำแล้ว โจทก์ย่อมไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายส่วนนี้จากจำเลย สำหรับค่าขาดรายได้ โจทก์คิดคำนวณมาเต็มราคาจำหน่ายม้วนละ 90 บาท โดยไม่หักต้นทุนออกก่อนหาได้ไม่ คดีนี้โจทก์ไม่นำสืบให้แจ้งชัดว่าต้นทุนในการผลิต โฆษณา และการตลาดกับกำไรสุทธิต่อเทปเพลง 1 ม้วนเป็นอย่างไร ส่วนที่โจทก์นำสืบว่ามีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเกี่ยวกับคดีเช่นนักสืบและค่าทนายความ 40,000 บาท กับบำเหน็จรางวัลนำจับอีก 30,000 บาทนั้น เห็นว่าหากมีค่าใช้จ่ายเช่นนั้นจริง โจทก์ก็น่าจะแสดงหลักฐานการจ่ายเงินที่น่าเชื่อถือมิใช่มีเพียงหนังสือขอเบิกค่าดำเนินงานเกี่ยวกับคดีและค่าทนายความตามเอกสารหมาย จ.7 และคำเบิกความลอยๆของพยานโจทก์ ทั้งโจทก์เป็นนิติบุคคล การชำระหนี้แก่บุคคลภายนอกคงจะมีใบเสร็จรับเงิน แต่ก็หาได้ปรากฏพยานหลักฐานเช่นนั้นไม่ อย่างไรก็ตาม ในการประกอบธุรกิจของโจทก์น่าจะเชื่อว่าจะมีค่าใช้จ่ายในการดูแลสิทธิประโยชน์ของโจทก์อยู่พอสมควร เมื่อคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย ซึ่งพฤติการณ์ของจำเลยฟังได้เพียงว่า ขายและเสนอขายเทปเพลงในค่าเสียหายวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้องรวมทั้งการสูญเสียประโยชน์และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของโจทก์ ประกอบกับจำนวนเงินค่าปรับกึ่งหนึ่งที่โจทก์มีสิทธิได้รับในคดีอาญาแล้ว เห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายแก่โจทก์ เป็นเงิน 35,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยระหว่างผิดนัด

ซึ่งในคดีนี้ต่อมาได้มีการอุทธรณ์คำพิพากษาไปยังศาลฎีกา และศาลฎีกาได้พิพากษา
ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7206/2542 โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้
สร้างสรรค์งานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียงและงานศิลปกรรมภาพพิมพ์ (ปกเทป) ในผลงานเพลง
อัลบั้ม จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์โดยการทำซ้ำ โฆษณา และนำออกจำหน่ายเพื่อการค้าซึ่ง
งานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ดังกล่าว ขอให้บังคับจำเลยชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ 150,000 บาท
พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์
จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษาให้จำเลยชำระ
เงินแก่โจทก์ 35,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วัน
ฟ้อง (9 ธันวาคม 2540) จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สินทาง
ปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางรับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงได้

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยว่า คดีมี
ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประเด็นแรกว่า คำพิพากษาคดีอาญาถึงที่สุดว่าจำเลย
นำออกโฆษณา (น่าจะเป็นเผยแพร่ต่อสาธารณชน) ขายและเสนอขายเทปเพลงอัลบั้มชุดต่างๆ
จำนวน 573 ม้วน ซึ่งเป็นเทปเพลงที่ทำซ้ำเทปเพลงจริงโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ ทำให้
ประชาชนเข้าใจผิดถึงที่มาของแหล่งผลิตหรือผลผลิตหรือลิขสิทธิ์ในคุณลักษณะของสินค้าโจทก์
และหลงเข้าใจว่าผลงานของโจทก์เป็นผลงานคุณภาพต่ำไม่มีคุณภาพ และขาดความเชื่อถือใน
ชื่อเสียงในทางการค้าที่มีต่อโจทก์ โจทก์มีสิทธิเรียกค่าเสียหายต่อชื่อเสียงในทางการค้าของโจทก์
ได้นั้น เห็นว่า โจทก์ได้บรรยายฟ้องว่า จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์โดยการทำซ้ำ โฆษณา และ
นำออกจำหน่ายเพื่อการค้าซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ โดยจำเลยได้ถูกศาลพิพากษาลงโทษ
ในทางอาญาในการกระทำดังกล่าวแล้ว และขอให้จำเลยใช้ค่าเสียหายทางการค้าเนื่องจากทำให้
สินค้าของโจทก์ถูกลดทอนความน่าเชื่อถือ จึงเท่ากับโจทก์อ้างว่าการกระทำของจำเลยซึ่งทำให้
โจทก์ได้รับความเสียหายนั้น ประกอบด้วยการทำซ้ำและการนำออกจำหน่ายเพื่อการค้าซึ่งเทป
เพลงของกลาง ดังนั้นจึงต้องวินิจฉัยเสียด้วยการที่จำเลยนำออกจำหน่ายเพื่อการค้าซึ่งเทปเพลง
ของกลางทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายทางการค้าหรือไม่ เมื่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและ
การค้าระหว่างประเทศกลางวินิจฉัยแต่เพียงในปัญหาว่า การกระทำซ้ำของจำเลยต่องานอันมี
ลิขสิทธิ์ของโจทก์ ทำให้โจทก์เสียหายหรือไม่ โดยยังมีได้วินิจฉัยถึงการที่จำเลยนำออกจำหน่ายเพื่อ

การคำซึ่งเทปเพลงที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ ทำให้โจทก์เสียหายหรือไม่นั้น จึงยังไม่ถูกต้อง แต่อย่างไรก็ตามในปัญหาดังกล่าวนี้ศาลฎีกาเห็นสมควรหยิบยกขึ้นวินิจฉัยโดยไม่จำเป็นต้อง ย้อนสำนวนไปให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางทำการวินิจฉัยใหม่ โดยที่ปรากฏจากข้อเท็จจริงในคดีอาญาซึ่งยุติแล้วและผูกพันคดีแพ่งฟังได้ว่าการกระทำละเมิด ลิขสิทธิ์ของโจทก์โดยจำเลยนั้น ได้แก่การนำออกจำหน่ายเพื่อการคำซึ่งเทปเพลงที่มีผู้ทำขึ้นโดย ละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ เมื่อโจทก์อ้างว่าการกระทำดังกล่าวทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ทางการค้า โจทก์จึงต้องนำพยานหลักฐานมาแสดงให้ศาลเห็นตามข้อกล่าวอ้างของโจทก์ เมื่อ พิจารณาจากคำเบิกความของนายประเวช จิวิฒนาชวลิตกุล พยานโจทก์เบิกความว่า ในส่วนของ ค่าเสียหายต่อชื่อเสียงทางการค้า การที่จำเลยได้ทำซ้ำและลักลอบผลิตออกมา วัตถุประสงค์นั้นไม่ได้ มาตรฐานเช่นเดียวกับของโจทก์คือ มีคุณภาพต่ำและอายุการใช้งานสั้น เมื่อนำออกจำหน่ายทำให้ ประชาชนโดยทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นลิขสิทธิ์ผลงานของโจทก์ ทำให้ประชาชนลดความเชื่อถือที่มีต่อ โจทก์ ขอดิดค่าเสียหายเป็นเงิน 30,000 บาท คำเบิกความของพยานโจทก์ดังกล่าวซึ่งเป็นบุคคล ธรรมดา มิใช่ผู้เชี่ยวชาญยังไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นได้ว่า เทปเพลงของกลางที่จำเลยนำ ออกจำหน่ายมีคุณภาพไม่ดียังไร ทั้งโจทก์ไม่มีพยานหลักฐานอื่นใดนอกจากนี้มาสนับสนุนให้ ศาลเห็นตามที่โจทก์กล่าวอ้างข้างต้น โจทก์จึงไม่อาจเรียกค่าเสียหายในส่วนนี้ได้ อุทธรณ์ของโจทก์ ในประเด็นต่อไปเรื่องค่าเสียหายจากการที่โจทก์ขาดรายได้จำนวน 51,570 บาท และค่าใช้จ่ายใน การดำเนินงานเพื่อรักษาประโยชน์ของโจทก์รวม 70,000 บาทนั้น ในส่วนค่าเสียหายจากการขาด รายได้โจทก์อ้างว่า เทปเพลงที่จำเลยได้ละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์ 1 ม้วน เท่ากับโจทก์ต้องขาดรายได้ จากการจำหน่ายให้แก่ประชาชน 1 ม้วน โจทก์ย่อมมีสิทธิเรียกร้องเต็มจำนวนราคาจำหน่ายม้วน ละ 90 บาท หากต้องนำราคาจำหน่ายมาหักออกจากราคาต้นทุนก่อนเพื่อให้เหลือกำไรสุทธิต่อ 1 ม้วน เห็นว่า ในราคาจำหน่ายเทปเพลงแต่ละม้วนนั้นจะประกอบด้วยส่วนที่เป็นต้นทุนในการผลิต และส่วนที่เป็นผลกำไรซึ่งคำนวณได้จากส่วนต่างของต้นทุนในการผลิตและราคาจำหน่าย ความเสียหายจากการขาดรายได้ที่โจทก์จะได้รับเมื่อจำเลยกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์โดยการนำเทป เพลงที่มีผู้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์ออกจำหน่าย ย่อมเป็นความเสียหายที่เกิดจากการสูญเสีย โอกาสที่จะได้รับผลกำไรจากการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ของตนออกจำหน่ายเท่านั้น หากความเสียหายที่คิดคำนวณจากราคาจำหน่ายเทปเพลงแต่ละม้วนซึ่งได้รวมต้นทุนการผลิตเอาไว้ด้วยแต่ อย่างไม่ได้ และเมื่อพิจารณาจากทางนำสืบของโจทก์ซึ่งมีนายประเวชมาเบิกความล่อๆว่า โจทก์ สืบทราบว่าจำเลยจำหน่ายเทปเพลงโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ตามงานเทศกาลต่างๆในภาคใต้ อันเป็นภูมิภาคเป้าหมายของจำเลย โดยจำหน่ายเรื่อยมาจนถูกจับและพบเทปเพลงละเมิดลิขสิทธิ์ของ โจทก์จำนวน 573 ม้วน จำเลยจำหน่ายราคา ม้วนละ 90 บาท แต่โจทก์มิได้นำสืบให้เห็นว่าโจทก์

สูญเสียประโยชน์จากการขาดรายได้ในส่วนที่เป็นกำไรจากการจำหน่ายเทปเพลงอย่างไร และเป็นจำนวนเท่าใด ทั้งไม่ปรากฏว่าเทปเพลงที่ละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ที่ยึดมานั้น จำเลยได้จำหน่ายให้แก่ผู้ใด และไม่แน่ว่าจำเลยจะจำหน่ายได้หรือไม่ ส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่โจทก์ต้องจ้างนักสืบและทนายความเพื่อรักษาประโยชน์ผลงานของโจทก์ 40,000 บาท และรางวัลนำจับจำนวน 30,000 บาท นายประเวศพยานโจทก์เบิกความว่าโจทก์ต้องว่าจ้างสำนักงานทนายความในการดูแลงานลิขสิทธิ์ของโจทก์ซึ่งต้องใช้นักสืบ นักกฎหมาย ทนายความ และทีมงานในการจับจำเลยโดยโจทก์ต้องเสียค่าตอบแทนวิชาชีพในการนี้เป็นเงิน 40,000 บาท ตามเอกสารหมายเลข ๑.7 และคำบ่าเหน็จรางวัลผู้แจ้งเบาะแสจำนวน 30,000 บาท โดยโจทก์มิได้นำสืบว่าค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างไรในการบังคับตามสิทธิของโจทก์ที่จะต้องดำเนินการกับจำเลย อีกทั้งตามเอกสารหมายเลข ๑.7 ก็เป็นเพียงหนังสือที่ทนายความมีถึงโจทก์เพื่อขอเบิกค่าใช้จ่าย แต่โจทก์ไม่มีหลักฐานการจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวมานำสืบแสดงต่อศาล การที่ศาลชั้นต้นกำหนดค่าเสียหายอันเป็นค่าขาดรายได้และค่าใช้จ่ายในการดูแลสิทธิประโยชน์ของโจทก์จำนวน 35,000 บาท นั้น จึงชอบด้วยเหตุผลแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ทุกประเด็นฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน

คำพิพากษาศาลฎีกาหมายเลขแดงที่ ทป.47/2543, คดีหมายเลขดำที่ ทป.21/2543 โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ประเภทสิ่งบันทึกเสียงของโจทก์ ขอบังคับให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน 100,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าชำระเสร็จ

จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา ศาลพิจารณาคดีโจทก์ฝ่ายเดียว

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า โจทก์มีนายอภิรักษ์ จรัสสาย ผู้รับมอบอำนาจโจทก์เบิกความว่าโจทก์ได้โฆษณาสิ่งบันทึกเสียงดังกล่าวทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และสื่ออื่นๆ รายละเอียดตามเอกสารหมายเลข ๑.11 ถึง ๑.17 โจทก์ขอคิดค่าเสียหายซึ่งเป็นค่าโฆษณาดังกล่าว เป็นเงิน 50,000 บาท เห็นว่า หากมีจำเลยและผู้อื่นกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์โดยนำแผ่นซีดีเพลงดังกล่าวออกขายจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายที่โจทก์เสียไปกับการโฆษณาก็จะสูญเปล่า ในทางตรงกันข้ามจำเลยและผู้ละเมิดอื่นๆกลับได้รับประโยชน์จากการโฆษณาที่ทำไว้ก่อน แต่โจทก์มีหลักฐานค่าจ้างโฆษณาเหล่านี้บางส่วนมาแสดง การโฆษณาต่างๆดังกล่าวเป็นการโฆษณาต่อประชาชนทั่วไป จำเลยเป็นเพียงผู้หนึ่งในจำนวนบุคคลอื่นหลายรายที่กระทำละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ ที่โจทก์เรียกค่าเสียหายนี้จึงสูงเกินสมควร เห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายนี้เป็นเงิน 10,000 บาท ที่โจทก์เรียกค่าเสียหายซึ่งเสี่ยงทางการค้าเนื่องจากจำเลยทำให้ประชาชนเข้าใจผิดว่าแผ่นซีดีที่จำเลยจำหน่ายเป็น

สินค้าของโจทก์และแผ่นซีดีเพลงที่จำเลยจำหน่ายมีคุณภาพต่ำทำให้ชื่อเสียงความนิยมของโจทก์ลดลง จึงเรียกค่าเสียหายเป็นเงิน 30,000 บาทนั้น เห็นว่าผู้ซื้อบางส่วนอาจมิได้เข้าใจผิดดังที่โจทก์อ้าง กล่าวคือ ผู้ซื้อบางส่วนอาจรู้อยู่แล้วว่าแผ่นซีดีที่จำเลยจำหน่ายเป็นของปลอม นอกจากนี้พยานโจทก์ดังกล่าวก็ได้เบิกความให้เห็นว่า เหตุใดค่านวนค่าเสียหายนี้ได้เป็นเงิน 30,000 บาท ค่าเสียหายที่โจทก์เรียกสูงเกินส่วน เห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายนี้เป็นเงิน 5,000 บาท ที่โจทก์ขอคิดค่าขาดรายได้ตามจำนวนแผ่นซีดีเพลงของกลางที่ยึดได้ 10 แผ่น ราคาขายของโจทก์แผ่นละ 400 บาท เป็นเงิน 4,000 บาทนั้น เห็นว่าไม่ถูกต้อง เพราะราคาขายของโจทก์แผ่นละ 400 บาทนี้ รวมถึงราคาต้นทุนการผลิตของโจทก์ด้วย โจทก์มีสิทธิเรียกค่าขาดรายได้นี้เฉพาะส่วนของกำไรเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อของกลางที่ยึดจำนวน 10 แผ่น ยังมีได้มีการจำหน่าย โจทก์จึงยังมิได้ขาดรายได้ในส่วนนี้ ศาลจึงไม่กำหนดค่าเสียหายนี้ให้ ที่โจทก์เรียกค่าขาดประโยชน์ซึ่งสามารถนำลิขสิทธิ์นี้ไปอนุญาตให้ผู้อื่นใช้เป็นเงิน 20,000 บาท โดยพยานโจทก์ดังกล่าวเบิกความว่า โจทก์เคยอนุญาตให้ผู้อื่นใช้งานดนตรีกรรมนี้ไปทำสิ่งบันทึกเสียง รายละเอียดตามหนังสือสัญญาอนุญาตเอกสารหมายเลข ๑.19 เห็นว่า ข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบไม่ปรากฏว่า การที่จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ดังกล่าว เป็นเหตุถึงขนาดทำให้ไม่มีบุคคลใดมาขออนุญาตใช้ลิขสิทธิ์ของโจทก์ หรือมีผู้ขอใช้ลิขสิทธิ์ลดลง ศาลจึงไม่กำหนดค่าขาดประโยชน์ส่วนนี้ให้โจทก์ พยานโจทก์ดังกล่าวเบิกความว่า โจทก์ประกาศโฆษณาทางหนังสือพิมพ์เพื่อให้รางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสดำเนินคดีแก่ผู้กระทำละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ รายละเอียดตามสำเนาประกาศเอกสารหมายเลข ๑.20 ถึง ๑.22 โจทก์ขอเรียกค่าเสียหายที่ต้องจ่ายเงินรางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสดในการจับจำเลย เป็นเงิน 10,000 บาท และค่าว่าจ้างทนายความในการดำเนินคดีแก่จำเลย เป็นเงิน 10,000 บาท รายละเอียดตามหนังสือขอเบิกค่าใช้จ่ายเอกสารหมายเลข ๑.23 เห็นว่า โจทก์มีหลักฐานขอเบิกเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าว แต่โจทก์ไม่มีหลักฐานมาแสดงว่ามีการจ่ายเงินดังกล่าวให้แก่ผู้แจ้งเบาะแสดและทนายความจริงหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงน่าเชื่อว่า ก่อนการจับกุมต้องมีการหาข้อมูลเกี่ยวกับจำเลยและต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินคดี จึงเห็นสมควรกำหนดค่าใช้จ่ายอันจำเป็นทั้งสองรายการนี้ รวมเป็นเงิน 12,000 บาท พิจารณาถึงความร้ายแรงของความเสียหาย การสูญเสียประโยชน์และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของโจทก์ประกอบกับจำนวนเงินที่โจทก์ได้รับกึ่งหนึ่งของค่าปรับในคดีอาญาดังกล่าวจำนวน 12,500 บาท แล้ว เห็นสมควรกำหนดให้โจทก์ได้รับชดใช้ค่าเสียหายทั้งสิ้นเป็นเงิน 27,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องคือวันที่ 10 มีนาคม 2543 เป็นต้นไปจนกว่าชำระเสร็จ

คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.59/2543, คดีหมายเลขดำที่ ทป.15/2543 โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์โดยเป็นผู้สร้างสรรค์งานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียงในงานดนตรีกรรม เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2541 จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ด้วยการนำแผ่นซีดีบันทึกเสียงซึ่งได้มีผู้ทำซ้ำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ออกขาย เสนอขาย มีไว้เพื่อขายแก่บุคคลทั่วไป อันเป็นการกระทำเพื่อแสวงหากำไรในทางการค้า โดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าแผ่นซีดีบันทึกเสียงดังกล่าวเป็นงานที่ได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์และโดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ การกระทำของจำเลยทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าเสียหายจำนวน 100,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง โจทก์ไม่ได้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ผลงานเพลงตามฟ้อง การกระทำของจำเลยไม่ได้ทำให้เกิดความเสียหายโดยตรงต่อธุรกิจของโจทก์ ค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องสูงเกินความเป็นจริง ขอให้ยกฟ้อง

พิเคราะห์พยานหลักฐานของโจทก์โดยจำเลยมิได้นำสืบต่อสู้แล้ว ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่าจำเลยต้องรับผิดชอบในความเสียหายของโจทก์เพียงใด การชดเชยค่าเสียหายฐานละเมิดลิขสิทธิ์นั้นตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 64 บัญญัติให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ละเมิดชดเชยค่าเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย การสูญเสียประโยชน์ และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของเจ้าของสิทธิ ซึ่งแตกต่างจากการคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตามหลักเกณฑ์การชดเชยค่าเสียหายในคดีแพ่งทั่วไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหาย 4 ประการ คือ ค่าโฆษณาประชาสัมพันธ์งานของโจทก์ ค่าเสื่อมเสียชื่อเสียงทางการค้า ค่าเสียหายจากการขาดรายได้ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ สำหรับค่าเสียหายประการแรกคือค่าโฆษณาประชาสัมพันธ์งานของโจทก์ แม้โจทก์จะนำสืบว่าโจทก์ต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวนมาก งานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์จึงจะได้รับความนิยมจากประชาชน แต่ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ก็มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการทำให้งานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์แพร่หลาย อันเป็นประโยชน์ในทางการค้าของโจทก์เอง ไม่ใช่ความเสียหายแท้จริงที่เกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลย จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบค่าเสียหายส่วนนี้แก่โจทก์ ค่าเสียหายประการต่อไปคือ ค่าเสื่อมเสียชื่อเสียงทางการค้าเป็นเงิน 30,000 บาท นั้น เห็นว่าจำเลยไม่ได้เป็นผู้ผลิตหรือทำซ้ำแผ่นซีดีบันทึกเสียงของกลางอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ขั้นต้น จำเลยเพียงแต่นำแผ่นซีดีบันทึกเสียงของกลางซึ่งผู้อื่นทำซ้ำออกเสนอขายแก่บุคคลทั่วไป อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ชั้นรองเท่านั้น เมื่อพิจารณาถึงจำนวนของกลางซึ่งมีเพียง 10 แผ่น ประกอบพฤติการณ์แห่งคดีแล้ว ขนาดแห่งความร้ายแรงที่จำเลย

กระทำละเมิดต่อโจทก์ ไม่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงทางการค้าของโจทก์มากถึงเพียงนั้น ค่าเสียหายประการต่อไป คือ ค่าเสียหายจากการขาดรายได้ อันได้แก่ การขาดรายได้เนื่องจากจำเลยจำหน่ายแผ่นซีดีบันทึกเสียงราคาต่ำกว่าของโจทก์ ซึ่งขายในราคาแผ่นละ 290 บาท ทำให้โจทก์ขาดรายได้ 2,900 บาท นั้น โจทก์มีสิทธิเรียกร้องได้โดยต้องคิดหักต้นทุนของการผลิตออกก่อน เมื่อโจทก์ไม่ได้นำสืบให้เห็นว่าต้นทุนของโจทก์มีเพียงใด จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายส่วนนี้ให้โจทก์ตามความเหมาะสม ส่วนค่าขาดประโยชน์จากการที่โจทก์สามารถอนุญาตให้ผู้อื่นนางานของโจทก์ไปใช้นั้น เห็นว่าการที่จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ ไม่เป็นเหตุถึงขนาดทำให้ไม่มีบุคคลใดมาขออนุญาตใช้ลิขสิทธิ์ของโจทก์ จึงไม่กำหนดค่าเสียหายส่วนนี้ให้ ค่าเสียหายประการสุดท้าย คือ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการนั้น โจทก์มีสิทธิเรียกได้ในฐานะที่เป็นค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของเจ้าของสิทธิ เมื่อพิเคราะห์ถึงหลักเกณฑ์ต่างๆ ประกอบกับการที่โจทก์มีสิทธิได้รับเงินค่าปรับที่จำเลยได้ชำระตามคำพิพากษาคดีอาญาจำนวนกึ่งหนึ่งของเงินจำนวน 27,5000 บาท แล้ว ถือได้ว่าเงินจำนวนดังกล่าวเป็นการบรรเทาความเสียหายและเป็นการชดใช้ค่าเสียหายในทางแบ่งส่วนหนึ่งแล้วเห็นควรกำหนดให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายจำนวน 20,000 บาท แก่โจทก์

คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.81/2544, คดีหมายเลขดำที่ ทป.22/2543 โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ประเภทดนตรีกรรม และสิ่งบันทึกเสียงในงานดนตรีกรรม อัลบั้มเพลงรักคู่ใจ (1) อัลบั้มดัง อัลบั้มกังวาลทุ่ง อัลบั้มไฮเลไฮเล อัลบั้มกรพินธ์ อัลบั้มโฟลท์ อัลบั้มนิกกี้ อัลบั้มรีเฟรช อัลบั้มฮอตเพาวเวอร์ 5 อัลบั้มหลุยส์ก็อต อัลบั้มชอกกาจูบ อัลบั้มนาตาลิ-เจสกี และอัลบั้มเพลงรักคู่ใจ (2)

เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2542 จำเลยได้ละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมของโจทก์ โดยจำเลยได้นำงานสิ่งบันทึกเสียงของโจทก์ดังกล่าวออกขายเสนอขาย มีไว้เพื่อขายแก่บุคคลทั่วไป ที่ร้านค้าของจำเลยในตำบลท่ามะกา อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี อันเป็นการกระทำเพื่อแสวงหากำไรในทางการค้า โดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าสิ่งบันทึกเสียงดังกล่าวเป็นงานที่ได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์และโดยมิได้รับอนุญาตจากโจทก์

การกระทำละเมิดของจำเลยเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เสื่อมเสียชื่อเสียงทางการค้า ขาดรายได้จากการจำหน่ายสิ่งบันทึกเสียงดังกล่าว ขาดประโยชน์จากการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิในงานดนตรีกรรมของโจทก์ และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ คิดเป็นค่าเสียหายทั้งสิ้น 200,000 บาท โจทก์ได้มีหนังสือบอกกล่าวทวงถามให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวแล้ว แต่จำเลยเพิกเฉย ขอให้ศาลบังคับให้จำเลยชดใช้

ค่าเสียหายในผลการละเมิดแก่โจทก์ จำนวน 200,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี จากเงินต้น 200,000 บาท นับตั้งแต่วันที่ฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเงินให้แก่โจทก์เสร็จสิ้น

จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า โจทก์ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างครูเพลงประพันธ์เนื้อร้อง เรียบเรียงเสียงประสาน ทำนองดนตรี ถ่ายทำปกอัลบั้ม การบันทึกเสียงในห้องอัดที่มีคุณภาพ ถ่ายทำมิวสิกวิดีโอ ครูฝึกท่าเต้นของศิลปิน และผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบเสื้อผ้า ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๑.17 และค่าใช้จ่ายในการโฆษณางานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ผ่านทางสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความนิยมจากประชาชน ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๑.18 ถึง ๑.25 รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นประมาณ 5 ล้านบาท ต่ออัลบั้ม

เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2542 จำเลยได้ละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมของโจทก์ โดยจำเลยได้นำสิ่งบันทึกเสียงของโจทก์ดังกล่าว จำนวน 100 ม้วน ออกขาย เสนอขาย มีไว้เพื่อขายแก่บุคคลทั่วไป ที่ร้านค้าของจำเลยในตำบลท่ามะกา อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี อันเป็นการกระทำเพื่อแสวงหากำไรในทางการค้า โดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าสิ่งบันทึกเสียงดังกล่าวเป็นงานที่ได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์และโดยมิได้รับอนุญาตจากโจทก์

การกระทำละเมิดของจำเลยเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ จำนวนเงิน 100,000 บาท เนื่องจากการที่จำเลยนำงานที่ได้รับ ความนิยมจากประชาชนทั่วไปซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของโจทก์ออกวางจำหน่าย โดยจำเลยไม่มีสิทธิเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ ทำให้โจทก์ถูกรอนสิทธิ การเสื่อมเสียชื่อเสียงทางการค้า จำนวนเงิน 50,000 บาท เนื่องจากผู้ซื้อเกิดความสับสนหลงผิดคิดว่าสินค้าที่จำเลยขายนั้นเป็นสินค้าของโจทก์ โดยที่สิ่งบันทึกเสียงที่จำเลยจำหน่ายนั้นมีคุณภาพต่ำ อายุการใช้งานสั้น จึงลดทอนความน่าเชื่อถือในคุณภาพสินค้าของโจทก์

ค่าขาดรายได้จากการจำหน่ายสิ่งบันทึกเสียงดังกล่าว จำนวน 9,000 บาท เนื่องจากโจทก์จำหน่ายสิ่งบันทึกเสียงดังกล่าวในราคาต้นทุนละ 90 บาท ขาดประโยชน์จากการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิในงานดนตรีกรรมของโจทก์ จำนวนเงิน 50,000 บาท และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้แก่ เงินรางวัลแก่ผู้แจ้เบาะแสเพื่อดำเนินคดีแก่จำเลย จำนวนเงิน 10,000 บาท และค่าจ้างนักกฎหมายและทนายความในการตรวจจับและดำเนินคดีกับจำเลยอีกจำนวน 10,000 บาท ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๑.28 ถึง ๑.32 แต่โจทก์ขอคิดค่าเสียหายทั้งสิ้น 200,000 บาท

ข้อเท็จจริงจึงฟังยุติตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคดีอาญาดังกล่าวไว้ว่า โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมและสิ่งบันทึกเสียงตามหนังสือรับรองลิขสิทธิ์ และจำเลยได้กระทำละเมิดต่อโจทก์จริง คดีจึงมีประเด็นให้วินิจฉัยเพียงประการเดียวว่า โจทก์มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายได้เพียงใด

สำหรับประเด็นนี้ โจทก์มีนายประเวช จิวฒนาชวลิตกุล ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ ให้ถ้อยคำตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงประกอบพยานเอกสารว่า โจทก์ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างครูเพลงประพันธ์เนื้อร้อง เรียบเรียงเสียงประสาน ทำนองดนตรี ถ่ายทำปกอัลบั้มการบันทึกเสียงในห้องอัดที่มีคุณภาพ ถ่ายทำมิวสิกวิดีโอ ครูฝึกทำเต้นของศิลปิน และผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบเสื้อผ้า และค่าใช้จ่ายในการโฆษณางานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ผ่านทางสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความนิยมจากประชาชน รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นประมาณ 5 ล้านบาท ต่ออัลบั้ม ตามเอกสารหมายเลข จ.17 ถึง จ.25 การกระทำละเมิดของจำเลยเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เสื่อมเสียชื่อเสียงทางการค้า ขาดรายได้จากการจำหน่ายสิ่งบันทึกเสียง ขาดประโยชน์จากการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิในงานดนตรีกรรมของโจทก์ และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้แก่ เงินรางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสเพื่อดำเนินคดีแก่จำเลย และค่าจ้างนักกฎหมายและทนายความในการตรวจจับและดำเนินคดีกับจำเลย เป็นค่าเสียหายทั้งสิ้น 200,000 บาท ตามเอกสารหมายเลข จ.28 ถึง จ.32

ศาลพิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 64 บัญญัติเรื่องค่าเสียหายไว้ว่า "ในกรณีที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ละเมิดชดใช้ค่าเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย รวมทั้งการสูญเสียประโยชน์และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงด้วย" ดังนั้นประเด็นในเรื่องค่าเสียหายของการละเมิดลิขสิทธิ์ จึงสามารถแบ่งออกเป็นสามกรณี คือ

- 1) ความเสียหายโดยตรง
- 2) การสูญเสียประโยชน์ และ
- 3) ค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์

ในกรณีนี้ศาลเห็นควรวินิจฉัยค่าเสียหายให้โจทก์ตามประเภทค่าเสียหายที่โจทก์ขอมาในฟ้อง กล่าวคือ

ค่าเสียหายจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์ โจทก์มีนายประเวช จิวฒนาชวลิตกุล ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ให้บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงว่า ในการสร้างสรรค์งานดนตรีกรรมและสิ่ง

บันทึกเสียงของโจทก์นั้น โจทก์ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการโฆษณางานอันมีลิขสิทธิ์ผ่านทางสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความนิยมจากประชาชน ตามเอกสารหมายเลข ๑.18 ถึง ๑.25 การที่จำเลยนำสิ่งบันทึกเสียงที่เป็นงานละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์และเป็นงานที่ได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของโจทก์ออกวางจำหน่าย โดยจำเลยไม่มีสิทธิเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ ทำให้โจทก์ถูกรอนสิทธิ โจทก์ขอคิดค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นเงินจำนวน 100,000 บาท กรณีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า เงินที่โจทก์ใช้ลงทุนในด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อให้งานดนตรีกรรมและสิ่งบันทึกเสียงของโจทก์เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไปนั้น ถือเป็นค่าเสียหายที่โจทก์จะเรียกจากจำเลยได้หรือไม่ ศาลพิจารณมาแล้ว เห็นว่า เงินที่โจทก์ต้องใช้ไปในการโฆษณาประชาสัมพันธ์งานดนตรีกรรมและสิ่งบันทึกเสียงตามฟ้องนี้ถือเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อผลงานของโจทก์ ผลประโยชน์ที่เกิดจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์มีมากน้อยเพียงใดย่อมจะตกแก่โจทก์โดยตรง การที่จำเลยทั้งสองกระทำละเมิดต่องานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ไม่มีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ของโจทก์แต่อย่างใด เพราะค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายที่โจทก์ต้องจ่ายไปตามความจำเป็นและพอใจของโจทก์เอง หากใช้เป็นเรื่องที่โจทก์ต้องสูญเสียผลประโยชน์ตามมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ที่ถือว่าเป็นค่าเสียหายที่โจทก์จะมาเรียกร้องจากจำเลยได้ไม่ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2321/2544 โจทก์จึงไม่อาจเรียกค่าเสียหายในส่วนนี้ได้

ค่าเสียหายจากการเสื่อมเสียชื่อเสียงทางการค้าของโจทก์ ในความเสียหายส่วนนี้ โจทก์มีนายประเวช จิวฒนาชวลิตกุล ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ให้บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงว่า สิ่งบันทึกเสียงที่จำเลยจำหน่ายนั้นมีคุณภาพต่ำ อายุการใช้งานสั้น ผู้ซื้อสิ่งบันทึกเสียงจากจำเลยย่อมเกิดความสับสนหลงผิดคิดว่าสินค้าที่จำเลยจำหน่ายนั้นเป็นสินค้าของโจทก์ เป็นเหตุให้ผู้ซื้อลดทอนความน่าเชื่อถือในคุณภาพสินค้าของโจทก์ โจทก์ขอคิดค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นเงินจำนวน 50,000 บาท ศาลพิจารณมาแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงที่ได้จากบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงของพยานโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา มิใช่ผู้เชี่ยวชาญยังไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่า สิ่งบันทึกเสียงตามฟ้องที่จำเลยนำออกจำหน่ายมีคุณภาพไม่ดียังไร ทั้งโจทก์ไม่มีพยานหลักฐานอื่นมาสนับสนุนให้เห็นได้ชัดเจนว่า การกระทำละเมิดของจำเลยก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของโจทก์ประการใด และไม่มีหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นว่าประชาชนทั่วไปเข้าใจผิดว่าสิ่งบันทึกเสียงที่จำเลยนำออกจำหน่ายนั้นเป็นสิ่งบันทึกเสียงที่โจทก์เป็นผู้จัดทำขึ้น กรณีจึงรับฟังไม่ได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงทางการค้าอันเป็นความเสียหายโดยตรงจากการกระทำละเมิดของจำเลยตามที่โจทก์กล่าวอ้าง โจทก์จึงไม่อาจเรียกค่าเสียหายในส่วนนี้ได้

ค่าขาดรายได้จากการจำหน่ายสิ่งบันเทิงเสียง โจทก์ขอเรียกค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นเงินจำนวน 9,000 บาท เนื่องจากโจทก์จำหน่ายสิ่งบันเทิงเสียงดังกล่าวในราคาม้วนละ 90 บาท จำเลยจำหน่ายสิ่งบันเทิงเสียงที่ละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์จำนวน 100 ม้วน สำหรับค่าเสียหายในส่วนนี้ ศาลเห็นว่า หากจะคำนวณค่าขาดรายได้ของโจทก์จากการละเมิดลิขสิทธิ์ของจำเลยในลักษณะนี้ ก็ควรพิจารณาจากประโยชน์ที่โจทก์ควรจะได้รับหากไม่มีการกระทำละเมิดดังกล่าว แต่ที่โจทก์คิดคำนวณค่าเสียหายมาจำนวน 9,000 บาท โดยคิดคำนวณจากราคาจำหน่ายสิ่งบันเทิงเสียงของโจทก์ในราคาม้วนละ 90 บาท นั้น ศาลเห็นว่าไม่ถูกต้อง เนื่องจากในราคาจำหน่ายสิ่งบันเทิงเสียงแต่ละม้วนของโจทก์นั้นจะประกอบด้วยส่วนที่เป็นต้นทุนในการผลิต และส่วนที่เป็นผลกำไรซึ่งคำนวณได้จากส่วนต่างของต้นทุนในการผลิตและราคาจำหน่าย ความเสียหายจากการขาดรายได้ที่โจทก์จะได้รับเมื่อจำเลยกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์โดยการนำสิ่งบันเทิงเสียงที่มีผู้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์ออกจำหน่าย ย่อมเป็นความเสียหายที่เกิดจากการสูญเสียโอกาสที่จะได้รับผลกำไรจากการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ของตนออกจำหน่ายเท่านั้น หาใช่ความเสียหายที่คิดคำนวณจากราคาจำหน่ายสิ่งบันเทิงเสียงแต่ละม้วนซึ่งได้รวมต้นทุนการผลิตเอาไว้ด้วยแต่อย่างใดไม่ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7206/2542 และเมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงที่ได้จากการที่นายประเวช จิวฒนาชวลิตกุล ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ตอบคำถามของศาลว่า สิ่งบันเทิงเสียงของโจทก์ที่ปรากฏอยู่ในคดีนี้ หากโจทก์นำออกขายเองจะขายได้ในราคาม้วนละ 90 บาท ซึ่งหากหักต้นทุนแล้วจะได้กำไรประมาณม้วนละ 35 บาท ประกอบกับจำนวนสิ่งบันเทิงเสียงของกลางในคดีนี้จำนวน 100 ม้วน จึงพอจะคำนวณค่าสูญเสียประโยชน์จากการขาดรายได้ในส่วนที่เป็นผลกำไรจากการจำหน่ายสิ่งบันเทิงเสียงรวมเป็นเงินจำนวน 3,500 บาท ซึ่งถือเป็นรายได้ที่โจทก์ต้องสูญเสียไปจากการกระทำละเมิดของจำเลยในคดีนี้

ค่าขาดประโยชน์จากการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิในงานดนตรีกรรมของโจทก์ ในส่วนนี้ โจทก์ขอคิดค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน 50,000 บาท ศาลพิจารณาแล้ว เห็นว่า โจทก์ไม่มีพยานหลักฐานใดที่สามารถแสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่า การกระทำละเมิดของจำเลยเป็นเหตุให้โจทก์ขาดประโยชน์จากการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิในงานดนตรีกรรมของโจทก์อย่างไร และไม่มีพยานหลักฐานใดมาแสดงให้เห็นว่ามีผู้มาขออนุญาตให้ใช้สิทธิในงานดนตรีกรรมของโจทก์หรือไม่ และโจทก์ได้รับประโยชน์จากการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิเป็นเงินจำนวนเท่าใด โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในส่วนนี้จากจำเลย

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน สำหรับค่าเสียหายในส่วนนี้ โจทก์มีนายประเวช จิวฒนาชวลิตกุล ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ ให้ถ้อยคำตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงประกอบพยานเอกสารว่า โจทก์ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ อันได้แก่ เงินรางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแส

เพื่อดำเนินคดีแก่จำเลย จำนวนเงิน 10,000 บาท และค่าจ้างนักกฎหมายและทนายความในการตรวจจับและดำเนินคดีกับจำเลย จำนวน 10,000 บาท ตามเอกสารหมายเลข จ.32 ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า จากข้อเท็จจริงตามบันทึกถ้อยคำยื่นข้อเท็จจริงของพยานโจทก์ประกอบพยานเอกสารดังกล่าว เงินรางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสเพื่อดำเนินคดีแก่จำเลย และค่าจ้างนักกฎหมายและทนายความในการตรวจจับ และดำเนินคดีกับจำเลยนั้นเป็นค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของโจทก์ และค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายที่โจทก์ได้จ่ายไปเนื่องจากการกระทำละเมิดของจำเลยในคดีนี้ อย่างไรก็ตาม หนังสือนขอเบิกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเอกสารหมายเลข จ.32 นั้น เป็นเพียงหนังสือที่นายสุทธิศักดิ์ ประศาสน์ครุการ พนักงานโจทก์ตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายลิขสิทธิ์ มีถึงโจทก์เพื่อขอเบิกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โจทก์ไม่มีหลักฐานการจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวนอกเหนือจากเอกสารหมายเลข จ.32 มานำสืบแสดงต่อศาล โจทก์จึงไม่อาจเรียกค่าเสียหายในส่วนนี้จากจำเลยตามจำนวนเงินที่โจทก์กล่าวอ้างมาในฟ้องได้ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7206/2542

รวมค่าเสียหายที่โจทก์มีสิทธิเรียกร้องจากจำเลยทั้งหมดเป็นเงินจำนวน 3,500 บาท สำหรับในการกระทำความผิดครั้งนี้จำเลยได้ถูกฟ้องเป็นคดีอาญาต่อศาลนี้แล้วตามคดีหมายเลขดำที่ 1471/2542 คดีหมายเลขแดงที่ 1380/2542 ตามสำเนาคำพิพากษาเอกสารหมายเลข จ.16 ซึ่งศาลได้พิพากษาปรับจำเลยเป็นเงิน 50,000 บาท ไว้ ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 76 บัญญัติว่า "ค่าปรับที่ได้ชำระตามคำพิพากษา ให้จ่ายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงเป็นจำนวนกึ่งหนึ่ง แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบกระเทือนถึงสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งสำหรับส่วนที่เกินจำนวนเงิน ค่าปรับที่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงได้รับแล้วนั้น"

ดังนั้นจึงถือว่าค่าปรับที่โจทก์มีสิทธิได้รับในคดีดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของค่าเสียหายที่โจทก์ได้รับไปจากศาลกึ่งหนึ่งของค่าปรับที่จำเลยได้ชำระต่อศาลแล้วจากจำนวน 50,000 บาท เป็นเงิน 25,000 บาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่โจทก์ได้รับจากศาลมากกว่าค่าเสียหายที่โจทก์มีสิทธิเรียกร้องจากจำเลยในคดีนี้แล้ว โจทก์จึงไม่มีสิทธิที่จะได้รับค่าเสียหาย นอกเหนือไปจากที่โจทก์มีสิทธิได้รับตามคำพิพากษาในคดีอาญาดังกล่าวอีก

พิพากษายกฟ้องโจทก์ให้ค่าฤชาธรรมเนียมเป็นพับ

(1.3) ค่าเสียหายจากการขาดรายได้จากการอนุญาตให้ใช้สิทธิ

ในกรณีที่โจทก์ฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายโดยคิดคำนวณอยู่บนพื้นฐานของค่าตอบแทนการใช้สิทธิที่โจทก์ควรจะได้รับจากการอนุญาตให้จำเลยมีสิทธิจำหน่ายงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์

(1.3.1) กรณีที่ศาลตัดสินให้โจทก์ได้รับค่าเสียหายจากการขาดรายได้จากการอนุญาตให้ใช้สิทธิ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ทป.54/2542, คดีหมายเลขดำที่ ทป.66/2541 โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรมหนังสือประกอบการเรียนการสอนชื่อแบบฝึกคณิตคิดเลขเร็วชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ก่อนปี 2535 จำเลยทั้งสองได้ขอซื้อลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมดังกล่าวจากโจทก์เพื่อนำไปพิมพ์จำหน่ายได้เพียงเล่มละ 3,000 เล่ม แต่สัญญาซื้อขายทำผิดแบบแห่งนิติกรรม จึงเป็นโมฆะ และมีผลใช้ได้เพียงหลักฐานอนุญาตให้จำเลยทั้งสองใช้สิทธิพิมพ์งานของโจทก์ได้เพียงเล่มละ 3,000 เล่ม โดยจำเลยทั้งสองจ่ายค่าตอบแทนให้โจทก์เป็นเงิน 61,200 บาท ต่อมาเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2539 โจทก์ทราบจำเลย ทั้งสองพิมพ์เกินกว่าเล่มละ 3,000 เล่ม โจทก์จึงห้ามจำเลยทั้งสองพิมพ์หรือเผยแพร่หนังสือ ดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2539 เป็นต้นไป แต่จำเลยทั้งสองยังคงจำหน่ายหนังสือ ดังกล่าวต่อมาอีกจนถึงปี 2540 ทำให้โจทก์เสียหายค่าตอบแทน 10% ของราคาปกหนังสือซึ่งคาดว่าจะขายได้อย่างต่ำ 10,000 เล่มต่อปีตั้งแต่ปี 2535 ถึงปี 2540 คิดเป็นเงิน 1,224,000 บาท แต่โจทก์ขอคิดค่าเสียหายจนถึงวันฟ้องเป็นเงิน 1,000,000 บาท โจทก์ได้ทวงถามแล้ว แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองใช้เงิน 1,000,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และให้จำเลยทั้งสองยุติการพิมพ์หรือเผยแพร่งานวรรณกรรมของโจทก์อีกต่อไป

จำเลยทั้งสองให้การในประเด็นค่าเสียหายว่า ค่าเสียหายที่โจทก์ฟ้องมาเป็นเพียงการคาดคะเนเท่านั้น ขอให้ยกฟ้องโจทก์

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางวินิจฉัยว่า งานพิพาทเป็นงานนิพนธ์ที่โจทก์ทำขึ้น จึงเป็นงานวรรณกรรมตามมาตรา 4 วรรคสี่แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521

แม้หนังสือสัญญาขายลิขสิทธิ์เอกสารหมายเลข จ.1 จะระบุชื่อสัญญาว่าเป็นสัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์ก็ตาม แต่เนื้อหาของสัญญากลับปรากฏว่าโจทก์เป็นผู้เรียบเรียงตำราคณิตคิดเลขเร็วชั้น ป. 1 ถึง ป.6 ให้แก่จำเลยที่ 1 ในการพิมพ์จำนวนเล่มละ 3,000 เล่ม เริ่มจำหน่ายเดือนมกราคม 2535 และคิดค่าลิขสิทธิ์รวมเป็นเงิน 61,200 บาท ซึ่งเมื่อคำนวณแล้วจะตกเป็นเงินอัตราร้อยละ 10 ของราคาปกหนังสือ แสดงให้เห็นว่าโจทก์อนุญาตให้จำเลยที่ 1 พิมพ์หนังสือของโจทก์ตามเอกสารหมายเลข จ.2 ถึง จ.7 เรื่องละ 3,000 เล่ม โดยจำเลยที่ 1 ต้องจ่ายค่าตอบแทนอัตราร้อยละ 10 ของ

ราคาหนังสือในการพิมพ์จำหน่ายแต่ละครั้ง สัญญาระหว่างโจทก์และจำเลยที่ 1 ตามเอกสาร
หมาย จ.1 จึงเป็นสัญญาอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิพิมพ์หนังสือจำหน่าย ไม่ใช่ซื้อขายลิขสิทธิ์อันมี
ลักษณะเป็นการโอนลิขสิทธิ์ให้แก่กันตามชื่อของสัญญา โจทก์จึงยังคงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ใน
หนังสือแบบฝึกคณิตคิดเลขเร็วชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ตามเอกสารหมาย จ.2 ถึง จ.6

พิพากษาให้จำเลยทั้งสองใช้เงิน 489,600 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
นับแต่วันฟ้อง (วันที่ 28 กันยายน 2541) จนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่โจทก์ ให้จำเลยทั้งสองยุติการ
พิมพ์หนังสือหรือเผยแพร่หนังสือแบบฝึกคณิตคิดเลขเร็ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ของโจทก์
อีกต่อไป

(1.3.2) กรณีที่ศาลไม่ตัดสินให้โจทก์ได้รับความเสียหายจากการขาดรายได้จากการ
อนุญาตให้ใช้สิทธิ

ในกรณีที่โจทก์ไม่สามารถนำสืบให้ศาลเห็นได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายจากการ
ขาดประโยชน์จากการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิ หรือค่าขาดประโยชน์ดังกล่าวซ้ำซ้อนกับค่าขาด
รายได้จากการจำหน่ายงานอันมีลิขสิทธิ์ ศาลก็จะไม่กำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้แก่โจทก์เพราะ
ถือว่าโจทก์ไม่ได้รับความเสียหายในส่วนนี้ โดยมีแนวคำพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญา
และการค้าระหว่างประเทศกลางวินิจฉัยไว้ดังนี้

ค่าเสียหายจากการขาดประโยชน์ในการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิในงานดนตรีกรรม
ดังกล่าวของโจทก์นั้นเห็นว่า จำเลยเป็นเพียงผู้นำออกขาย เสนอขายงานที่ละเมิดลิขสิทธิ์ หากได้
เกี่ยวข้องอย่างใดกับการที่โจทก์จะอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิในงานดนตรีกรรมนั้นไม่ หากจะเป็น
ว่าโจทก์ขาดประโยชน์จากการอนุญาตให้จำเลยใช้สิทธิในการขายงานดนตรีกรรมนั้น โจทก์ก็
สามารถพิสูจน์แสดงให้เห็นถึงยอดการขายที่โจทก์จะขาดรายได้จากการที่จำเลยจำหน่ายงานอันมี
ลิขสิทธิ์ ซึ่งโจทก์เรียกร้องค่าขาดประโยชน์จากการขายนี้ได้ในฐานะความเสียหายที่แท้จริงดัง
วินิจฉัยแล้ว ถ้ากำหนดให้โจทก์เรียกค่าเสียหายส่วนนี้จากจำเลยอีกก็เป็นการซ้ำซ้อน โจทก์จึงไม่
เสียหายในส่วนนี้และไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลย (คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.
39/2543, คดีหมายเลขดำที่ ทป.19/2543 และคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.14/2544, คดี
หมายเลขดำที่ ทป.39/2543) ค่าขาดประโยชน์จากการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิในงานดนตรีกรรม
ของโจทก์ ศาลพิจารณาแล้ว เห็นว่า โจทก์ไม่มีพยานหลักฐานใดที่สามารถแสดงให้เห็นได้ชัดเจน
ว่า การกระทำละเมิดของจำเลยเป็นเหตุให้โจทก์ขาดประโยชน์จากการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิใน
งานดนตรีกรรมของโจทก์อย่างไร และไม่มีพยานหลักฐานใดมาแสดงให้เห็นว่ามีผู้มาขออนุญาตให้
ใช้สิทธิในงานดนตรีกรรมของโจทก์หรือไม่ และโจทก์ได้รับประโยชน์จากการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ

เป็นเงินจำนวนเท่าใด โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในส่วนนี้จากจำเลย (คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.31/2541, คดีหมายเลขดำที่ ทป.10/2541 , คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.47/2543, คดีหมายเลขดำที่ ทป.21/2543 , คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.59/2543, คดีหมายเลขดำที่ ทป.15/2543 และ คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.81/2544, คดีหมายเลขดำที่ ทป.22/2543)

(1.4) ค่าเสียหายในจำนวนที่ศาลกำหนดให้ตามสมควร

ในกรณีที่โจทก์ไม่สามารถนำสืบให้ศาลเห็นได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายตามที่กล่าวอ้างจริง หรือพยานหลักฐานโจทก์ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าการกระทำของจำเลยไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ตามที่โจทก์กล่าวอ้าง ศาลมีอำนาจที่จะกำหนดค่าเสียหายตามจำนวนที่ศาลสมควรได้

คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.60/2543, คดีหมายเลขดำที่ ทป.18/2543 โจทก์ฟ้อง จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ และขาดนัดพิจารณา

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบพยานข้อเท็จจริงฟังได้ว่า โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ เพลงตามรายชื่อในหนังสือรับรองลิขสิทธิ์ หมายเลข ๑.3 ถึง ๑.20 เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2541 จำเลยได้ขายและเสนอขายซีดีเพลงที่เป็นลิขสิทธิ์ของโจทก์นั้น แล้วถูกตำรวจจับดำเนินคดี ศาลนี้ได้พิพากษาลงโทษจนคดีถึงที่สุดแล้ว ตามคำฟ้องและคำพิพากษา หมายเลข ๑.21 ในการเผยแพร่เพลงอันเป็นลิขสิทธิ์ของโจทก์เพื่อขายในท้องตลาดนั้น โจทก์ได้โฆษณาประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่างๆ หมายเลข ๑.22 ถึง ๑.33 และ หมายเลข ๑.36 ถึง ๑.39 เฉพาะค่าโฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์เดือนละ 82,500 บาท ตามใบเสร็จรับเงิน หมายเลข ๑.34 เพลงที่เป็นลิขสิทธิ์ของโจทก์เหล่านี้ โจทก์ได้ทำสัญญาอนุญาตให้ผู้ใช้ได้ เช่น ตามสัญญา หมายเลข ๑.35 ส่วนในการจับดำเนินคดีต่อจำเลยนั้น โจทก์เสียค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลผู้แจ้งเบาะแส 10,000 บาท ค่าตอบแทนวิชาชีพนายความ 10,000 บาท

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิจารณาแล้ว เห็นว่า โดยที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 76 บัญญัติ ให้จ่ายค่าปรับในคดีอาญาให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์กึ่งหนึ่ง ซึ่งตามคำพิพากษาในคดีอาญาของศาลนี้ หมายเลข ๑.21 โจทก์มีสิทธิได้ค่าปรับ 12,500 บาท และ มาตรา 76 บัญญัติต่อไปว่า ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งสำหรับส่วนที่เกินจำนวนค่าปรับที่เจ้าของลิขสิทธิ์ได้รับแล้วนั้น เหตุนี้ ในการที่โจทก์จะได้รับค่าเสียหายส่วนนี้เพิ่มเติม โจทก์จะต้องพิสูจน์ค่าเสียหายส่วนที่เกินจำนวนค่าปรับให้ศาลเห็น เพื่อจะกำหนดให้ได้ตามสมควร

คดีนี้โจทก์เรียกค่าเสียหายมา 5 รายการ คือ

1. ค่าโฆษณาประชาสัมพันธ์
2. ค่าเสียชื่อเสียง
3. ค่าขาดรายได้จากการขาย
4. ค่าขาดรายได้จากการอนุญาตให้ใช้
5. ค่ารางวัลนำจับ และค่าทนายความ

ซึ่งในการกำหนดค่าเสียหายส่วนแบ่งเหล่านี้ให้โจทก์หรือไม่เพียงใดนั้น ศาลได้คำนึงถึงลักษณะการกระทำผิดในคดีอาญาของจำเลย จำนวนของกลาง ค่าปรับที่โจทก์มีสิทธิได้รับ ลักษณะการนำสืบพิสูจน์ค่าเสียหายส่วนเกินของโจทก์ในคดีนี้ ประกอบกับสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ หมายเลข จ.35 แล้ว เห็นว่า จำเลยเป็นเพียงผู้ขาย หรือผู้ค้ารายย่อย มีของกลางที่จับได้เพียง 16 แผ่น เปรียบเทียบกับรายได้ของโจทก์ที่ได้ตามสัญญา หมายเลข จ.35 120,000 บาท สำหรับการอนุญาตให้บุคคลอื่นนำงานลิขสิทธิ์ของโจทก์ไปใช้กับเครื่องเล่นคาราโอเกะ จำนวนถึง 5,000 เครื่อง เป็นเวลาถึง 3 ปี จึงนับได้ว่าค่าปรับที่โจทก์มีสิทธิได้ในคดีอาญานั้นเพียงพอแก่ค่าเสียหายรายการที่ 1 ถึง 3 แล้ว

สำหรับรายการที่ 4 นั้น ศาลเห็นว่า เป็นค่าเสียหายที่โจทก์ไม่สามารถเรียกร้องจากจำเลยที่เป็นเพียงผู้ค้ารายย่อยได้ จึงไม่กำหนดให้

ส่วนค่าเสียหายรายการที่ 5 นั้น ศาลเห็นว่า เป็นค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของโจทก์ ซึ่งโจทก์นำสืบว่ามีกรทำเรื่องเบิกค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ไป 20,000 บาท แต่โจทก์ไม่มีรายละเอียดที่แน่นอนชัดเจนว่า จ่ายให้กับใครไปเท่าใด จึงเห็นควรกำหนดให้สำหรับรายการนี้ 10,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันฟ้อง

พิพากษาให้จำเลยใช้เงิน 10,000 บาท แก่โจทก์ พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้อง (10 มีนาคม 2543) จนกว่าจะชำระเสร็จ ให้จำเลยให้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความให้ 1,000 บาท เฉพาะค่าขึ้นศาลให้จำเลยใช้แทนโจทก์เท่าที่คำนวณได้จากทวนทรัพย์ที่แพ้คดี ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก (นอกจากนี้ยังมี คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป. 41/2544, คดีหมายเลขดำที่ ทป.32/2543 , คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.61/2543, คดีหมายเลขดำที่ ทป.56/2543 และ คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.4/2544, คดีหมายเลขดำที่ ทป.42/2543 วินิจฉัยในลักษณะเดียวกัน)

คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.31-32/2545, คดีหมายเลขดำที่ ทป.1-2/2542 คดีทั้งสองสำนวนนี้ ศาลสั่งรวมพิจารณา เพื่อความสะดวกให้เรียกจำเลยสำนวนแรกว่าจำเลยที่ 1 และเรียกจำเลยสำนวนหลังว่าจำเลยที่ 2 ที่ 3 ตามลำดับ

โจทก์ฟ้องทั้งสองสำนวนรวมใจความว่า โจทก์ทั้งสองเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ ประเภทงานศิลปกรรม ลักษณะงานจิตรกรรม ภาพวาดนกในหนังสือ A guide to the Birds of Thailand จำเลยทั้งสามเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด จำเลยที่ 1 โดยนายแพทย์ บุญส่ง เลขะกุล ว่าจ้างโจทก์ทั้งสองทำงานในฐานะลูกจ้าง ให้ทำการค้นคว้าสร้างสรรค์งานจิตรกรรม โดยวาดภาพนกในประเทศไทย เพื่อรวบรวมทำหนังสือ A guide to the Birds of Thailand เป็นหนังสือคู่มือพร้อมภาพอธิบายของนกหลากหลายชนิดในประเทศไทยในรูปลักษณะต่างๆ โจทก์ที่ 1 วาดภาพนก จำนวน 1,479 ภาพ รวม 96 ต้นแบบแม่พิมพ์ โจทก์ที่ 2 วาดภาพนก จำนวน 399 ภาพ รวม 33 ต้นแบบแม่พิมพ์ เพื่อพิมพ์ลงในหนังสือ A guide to the Birds of Thailand จำนวน 20,000 เล่ม จำเลยที่ 1 ได้นำหนังสือ A guide to the Birds of Thailand ออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามวัตถุประสงค์แห่งการจ้างแล้ว โจทก์ทั้งสองลาออกจากงาน ต่อมาจำเลยที่ 1 ละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสอง โดยนำภาพวาดนกออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนนอกวัตถุประสงค์แห่งการจ้าง โดยนำไปพิมพ์เพิ่มอีก 3 ครั้ง รวม 60,000 เล่ม ส่วนจำเลยที่ 2 นำภาพวาดนก ซึ่งเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสองไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน ในลักษณะของแผ่นภาพปฏิทินแขวน แจกจ่ายสมนาคุณแก่ลูกค้าที่ซื้อสินค้าของจำเลยที่ 2 โดยมีการพิมพ์ชื่อเครื่องหมายการค้าและรูปรอยประดิษฐ์ของจำเลยที่ 2 อันเป็นชื่อโฆษณาที่ทำให้บุคคลทั่วไปทราบว่าเป็นสินค้าของจำเลยที่ 2 โดยมีจำเลยที่ 3 ในฐานะบริษัทตัวแทนการทำโฆษณา เป็นผู้ดำเนินการร่วมกัน จำเลยที่ 2 ที่ 3 ร่วมกันนำงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสองออกเผยแพร่ ต่อสาธารณชนโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสอง ทำให้โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหาย โจทก์ที่ 1 ที่ 2 คิดค่าเสียหายจากจำเลยที่ 1 ในอัตราร้อยละ 30 และ ร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิที่จำเลยที่ 1 ได้รับ โจทก์ทั้งสองติดต่อจำเลยทั้งสามเพื่อให้ระงับการกระทำละเมิดและเรียกร้องค่าเสียหาย แต่จำเลยทั้งสามเพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยที่ 1 ชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ที่ 1 จำนวน 10,800,000 บาท แก่โจทก์ที่ 2 จำนวน 3,600,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินแต่ละจำนวน และให้จำเลยที่ 1 ส่งมอบต้นแบบแม่พิมพ์ภาพวาดนกกแก่โจทก์ทั้งสอง ให้จำเลยที่ 2 ที่ 3 ร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ที่ 1 จำนวน 500,000 บาท แก่โจทก์ที่ 2 จำนวน 200,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินแต่ละจำนวน

จำเลยที่ 1 ให้การว่า โจทก์ทั้งสองไม่ใช่ผู้สร้างสรรค์ และไม่มียุติกรรมในงานภาพวาดนกในหนังสือ A guide to the Birds of Thailand เพราะภาพนกที่โจทก์ทั้งสองวาดไม่ได้เกิดจากความคิด ริเริ่มของโจทก์ทั้งสอง แต่เป็นการเลียนแบบของจริงจากภาพธรรมชาติ และดัดแปลงภาพวาดนกจากหนังสืออื่น จำนวนภาพวาดนกกและแม่พิมพ์ต้นแบบที่โจทก์ทั้งสองวาดมีไม่ถึงที่

โจทก์กล่าวอ้างในคำฟ้อง โจทก์ทั้งสองไม่มีลิขสิทธิ์ไม่มีสิทธิเรียกคืน โจทก์ทั้งสองไม่เคยเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ 1 เดิมนายแพทย์บุญส่งว่าจ้างโจทก์ทั้งสองให้วาดภาพนกเพื่อใช้เป็นภาพประกอบในหนังสือ โดยให้ค่าจ้างเหมา เมื่อนายแพทย์บุญส่งป่วยจำเลยที่ 1 เป็นผู้จ้างเหมาโจทก์ทั้งสองต่อไป โจทก์ทั้งสองเป็นผู้รับจ้างไม่ใช่ลูกจ้าง โจทก์ทั้งสองจึงไม่มีลิขสิทธิ์ในภาพวาดนก จำเลยที่ 1 เป็นผู้ว่าจ้างจึงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์แต่เพียงผู้เดียว จำเลยที่ 1 ในฐานะเจ้าของลิขสิทธิ์ได้โฆษณางานโดยจัดพิมพ์หนังสือ A guide to the Birds of Thailand ออกจำหน่ายทั่วไปในปี 2534 จำเลยที่ 1 จัดพิมพ์หนังสือ A guide to the Birds of Thailand รวมทั้งสิ้นจำนวน 32,000 เล่ม หนังสือยังขายไม่หมด ไม่มีกำไร คำฟ้องโจทก์ที่เรียกค่าเสียหายเป็นอัตราร้อยละจากกำไรสุทธิไม่มีหลักเกณฑ์ จึงเป็นฟ้องเคลือบคลุม โจทก์ทราบการกระทำของจำเลยที่ 1 ที่โจทก์อ้างว่าเป็นการละเมิดตั้งแต่จำเลยที่ 1 เผยแพร่โฆษณาโดยพิมพ์จำหน่ายหนังสือ แต่โจทก์ทั้งสองฟ้องคดีนี้เมื่อปี 2542 เป็นเวลาเกินกว่า 3 ปี คดีโจทก์ขาดอายุความ ขอให้ยกฟ้อง

ทางพิจารณาโจทก์ทั้งสองนำสืบว่า โจทก์ที่ 1 จบการศึกษาจากวิทยาลัยเพาะช่าง โจทก์ที่ 2 จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศิลปากร โจทก์ที่ 1 เคยทำงานเขียนภาพเกี่ยวกับเรื่องนกที่โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน จึงได้รู้จักนายแพทย์บุญส่งซึ่งขณะนั้นเป็นกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ 1 ส่วนโจทก์ที่ 2 ได้รู้จักกับนายแพทย์บุญส่งโดยการแนะนำจากนายสุมิตรเหมสกล นายแพทย์บุญส่งชักชวนโจทก์ที่ 1 ให้ร่วมทำงานที่บริษัทจำเลยที่ 1 ในช่วงเย็นหลังเลิกงาน เพื่อผลิตหนังสือเกี่ยวกับธรรมชาติ โดยตกลงให้ค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนๆ ละ 1,000 บาท โจทก์ที่ 1 ตอบ ตกลงและเริ่มงานเขียนภาพกับจำเลยที่ 1 ในปี 2515 โจทก์ที่ 1 เดินทางมาทำงานที่สำนักงานของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นบ้านพักของนายแพทย์บุญส่งกับครอบครัว การทำงานช่วงแรก โจทก์ที่ 1 เป็นผู้เขียนภาพประกอบเนื้อเรื่องที่นายแพทย์บุญส่งเป็นผู้เขียน และได้ผลิตผลงานออกเผยแพร่ ปรากฏตามหนังสือ BIRD GUIDE OF THAILAND เอกสารหมายเลข 4 ต่อมาในปี 2516 จำเลยที่ 1 เริ่มทำหนังสือ BIRD GUIDE OF THAILAND เล่มที่ 2 โดยมีโจทก์ที่ 1 เป็นผู้เขียนภาพประมาณร้อยละ 80 ของภาพทั้งหมด ส่วนที่เหลือนำภาพเก่ามาพิมพ์ซ้ำ ทำแล้วเสร็จพิมพ์เผยแพร่เมื่อปี 2518 ปรากฏตามหนังสือ BIRD GUIDE OF THAILAND เล่ม 2 เอกสารหมายเลข 5 ประมาณกลางปี 2518 จำเลยที่ 1 เริ่มต้นจัดทำหนังสือคู่มือดูนกเล่มพิพาท ซึ่งเป็นการจัดทำขึ้นใหม่ ไม่ได้นำหนังสือ BIRD GUIDE OF THAILAND เล่ม 2 ของนายแพทย์บุญส่งมาดัดแปลงแก้ไข จำเลยที่ 1 โดยนายแพทย์ บุญส่งตกลงจ่ายเงินเดือนเพิ่มเป็นเดือนละ 1,500 บาท เพราะโจทก์ที่ 1 ต้องทำงานหนักและละเอียด ถี่ถ้วนขึ้นกว่าเดิม ในหลายคราวต้องออกไปส่องกล้องดูนกนอกสถานที่เพื่อเขียนภาพนกในธรรมชาติ

ในช่วงแรกโจทก์ที่ 1 วาดภาพนกเพียงผู้เดียว ต่อมาในปี 2524 โจทก์ที่ 1 ขอลหยุดงานชั่วคราว เนื่องจากกริยาคลอบุตร จำเลยที่ 1 อนุญาตโดยให้เงินเดือนตามปกติ ระหว่างโจทก์ที่ 1 หยุดงานจำเลยที่ 1 ว่าจ้างโจทก์ที่ 2 มาวาดภาพนกแทน โดยให้มาทำงานหลังเวลาเลิกงานและให้เงินเดือนๆ ละ 2,500 บาท โจทก์ที่ 1 ไม่มาทำงานต่อ เพราะโจทก์ที่ 2 ได้เงินเดือนมากกว่า นายแพทย์บุญส่งตามให้โจทก์ที่ 1 กลับไปทำงานและเพิ่มเงินเดือนให้เท่ากับโจทก์ที่ 2 โจทก์ทั้งสองจึงร่วมงานกัน ต่อมา ปี 2526 และ 2527 จำเลยที่ 1 เพิ่มเงินเดือนให้โจทก์ทั้งสองเป็นเดือนละ 3,000 บาท และ 4,000 บาท ตามลำดับ ระหว่างทำงานโจทก์ที่ 1 เดินทางลำบาก นายแพทย์บุญส่งเกรงว่าจะทำงานไม่เสร็จ จึงให้กู้เงินจำนวน 50,000 บาท ไปซื้อรถยนต์เก่า ให้โจทก์ที่ 1 ผ่อนชำระโดยหักจากเงินเดือนๆ ละ 1,000 บาท ปราบกฏตามเอกสารหมายเลข ๖.6 บัญญัติสำคัญของการทำหนังสือเล่มพิพาทอยู่ที่การวาดภาพ เพราะจะสามารถสื่อให้เห็นภาพธรรมชาติประกอบกับคำบรรยาย จำเลยที่ 1 โดยนายแพทย์บุญส่ง ทราบเป็นอย่างดีว่า ในการจัดทำหนังสือภาพนกที่เป็นสากลและได้รับการยอมรับในทางวิชาการ ต้องใช้วิธีวาดภาพจากนกในธรรมชาติจริงๆ ประกอบกับคำบรรยายของนักปักษีวิทยา ไม่สามารถใช้วิธีการอื่น เช่น การถ่ายภาพนก เพราะจะไม่ได้สภาพธรรมชาติที่แท้จริง เนื่องจากการถ่ายภาพมีการจัดองค์ประกอบของแสงธรรมชาติและแสงไฟแฟลชจากแบตเตอรี่ ทำให้สีขนและสีผิวของนกผิดเพี้ยน ไม่ถูกต้องในเชิงวิชาการ การวาดภาพจากนกสกินและนกสตัฟฟ์ก็จะไม่ถูกต้องลักษณะของนกที่แท้จริง เพราะนกที่มีชีวิตกับนกที่ตายแล้วจะแตกต่างกัน นกสกินและนกสตัฟฟ์จะให้เพียงข้อมูลเกี่ยวกับขนาดของนก แต่จะไม่ทราบอิริยาบถต่างๆ ในธรรมชาติ ลักษณะการทำงานเป็นการแบ่งแยกหน้าที่กันชัดเจน โดยนายแพทย์บุญส่งในฐานะกรรมการผู้จัดการของจำเลยที่ 1 เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับสถานที่และข้อมูล นายฟิลลิป เดวิด ราวด์ นักปักษีวิทยาชาวอังกฤษ ทำหน้าที่ค้นคว้าและเขียนบรรยายเนื้อเรื่องและลักษณะของนก โจทก์ทั้งสองมีหน้าที่วาดภาพนกตามที่นายแพทย์บุญส่งกำหนดวงศันให้วาด การวาดภาพและลงสีเป็นลักษณะภาพเหมือนจริงและอ้างอิงได้ โดยวาดลงในกระดาษวาดเขียนต้นแบบขนาดประมาณแผ่นโปสเตอร์สะสมไปเรื่อยๆ โจทก์ทั้งสองวาดภาพนกโดยการสร้างสรรค์ใหม่ทั้งหมดด้วยความวิริยะอุตสาหะจากฝีมือและความชำนาญในการแสดงออกซึ่งความคิดและสุนทรีย์ภาพ ไม่ได้ลอกเลียน ทำซ้ำ หรือดัดแปลงจากหนังสือเล่มใด เมื่อวาดภาพเสร็จโจทก์ที่ 1 จะลงชื่อได้ภาพว่า MONGKOL ส่วนโจทก์ที่ 2 จะลงชื่อ ได้ภาพว่า KAMOL นายแพทย์บุญส่งไม่ได้เกี่ยวข้องในขั้นตอนการวาดภาพ เมื่อปี 2528 นายแพทย์บุญส่งป่วยหนักไม่สามารถทำงานและสั่งงานได้ตามปกติ โจทก์ทั้งสองทำงานร่วมกันต่อไปโดยมี นายแพทย์โอสถ เลชะกุล บุตรชายของนายแพทย์บุญส่งเข้ามาดูแลกิจการงานแทนนายแพทย์บุญส่ง โดยกระทำการในฐานะตัวแทนของจำเลยที่ 1

ได้ตกลงจ่ายค่าตอบแทนพิเศษเป็นรายชิ้น เพื่อให้หนังสือแล้วเสร็จ เมื่อวาดภาพเสร็จแล้วโจทก์ทั้งสองไม่ได้ทำงานกับจำเลยที่ 1 อีก แต่ในวันที่ 13 สิงหาคม 2534 ผู้ร้องสอดซึ่งเป็นภริยานายแพทย์บุญส่งเรียกโจทก์ทั้งสองไปพบ พร้อมกับแจ้งว่าจะนำจำนวนเงินที่จ่ายทั้งหมดไปเสียภาษี และให้เขียนเอกสารว่าเป็นค่าจ้างเขียนภาพนก โจทก์ทั้งสองเห็นว่าเป็นการหักค่าใช้จ่ายทางภาษีและไม่ได้เรียกเก็บจากตนจึงเขียนไปตามคำบอก ปราบฎตามสำเนาบันทีกเอกสารหมายเลข ๑.7 จำเลยที่ 1 ให้สำเนาใบหักภาษี ณ ที่จ่ายแก่โจทก์ที่ 1 ปราบฎตามสำเนาเอกสารหมายเลข ๑.8 แต่ไม่ได้ให้แก่โจทก์ที่ 2 ในระหว่างพิมพ์หนังสือที่สำนักพิมพ์ด้านสุทธนาการพิมพ์ โจทก์ทั้งสองร่วมกันตรวจสอบความสมบูรณ์ให้ใกล้เคียงกับภาพนกที่วาดและให้สีสันถูกต้องตรงกับความจริงมากที่สุด จนกระทั่งเดือนมิถุนายน 2534 หนังสือ A guide to the Birds of Thailand จึงแล้วเสร็จสามารถพิมพ์ออกจำหน่ายในราคาเล่มละ 800 บาท โดยโจทก์ที่ 1 ทราบจากโรงพิมพ์ว่าพิมพ์จำนวน 20,000 เล่ม โจทก์ทั้งสองได้รับหนังสือจากจำเลยที่ 1 คนละ 2 เล่ม ปราบฎตามหนังสือเอกสารหมายเลข ๑.10 ซึ่งในหนังสือพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนว่าจำเลยที่ 1 เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ในการจัดจำหน่ายร้านค้า ต่างทราบดีว่าสั่งซื้อจากจำเลยที่ 1 แต่ตามเอกสารจะออกให้ในนามสหการแพทย์ คณะบุคคล ซึ่งเป็นบุคคลผู้เสียภาษีอีกหน่วยหนึ่ง บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดล้วนเป็นบุคคลในครอบครัวของนายแพทย์บุญส่ง หนังสือ A guide to the Birds of Thailand มีชื่อเสียงแพร่หลายเป็นที่ยอมรับทั้งภายในและต่างประเทศ

ต่อมาเมื่อประมาณเดือนมกราคม 2539 โจทก์ที่ 1 ได้รับแจ้งจากโจทก์ที่ 2 ว่ามีผู้จะขออนุญาตนำ ภาพวาดนกไปพิมพ์เผยแพร่ พร้อมทั้งแจ้งว่าจำเลยที่ 2 เคยนำไปพิมพ์เมื่อปี 2537 โจทก์ที่ 1 จึงตรวจสอบพบว่า จำเลยที่ 2 นำไปพิมพ์เป็นปฏิทินแจกเพื่อสมนาคุณลูกค้า โดยแสดงเครื่องหมายการค้าของจำเลยที่ 2 ว่า NATIONAL /PANASONIC /TECHNICS มีจำเลยที่ 3 เป็นผู้พิมพ์และจัดทำขึ้นอันเป็นการทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสอง ปราบฎตามปฏิทินเอกสารหมายเลข ๑.11 จำเลยที่ 2 และจำเลยที่ 3 ต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ทั้งสอง

โจทก์ทั้งสองจึงร่วมกันสำรวจตลาดหนังสือทั่วกรุงเทพมหานคร โดยเก็บรวบรวมหนังสือเล่มพิพาทในท้องตลาดมาเปรียบเทียบกับหนังสือเอกสารหมายเลข ๑.10 ที่โจทก์ทั้งสองมีอยู่ เห็นมีความแตกต่างกันหลายประการ จึงทราบว่าหลังจากจำเลยที่ 1 พิมพ์หนังสือเล่มพิพาทออกจำหน่ายจำนวน 20,000 เล่มแล้วมีการพิมพ์เพิ่มเติมอีกไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง โดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ทั้งสอง การกระทำของจำเลยที่ 1 เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพวาดนกของโจทก์ทั้งสอง โจทก์ที่ 1 วาดภาพนก จำนวน 1,479 ภาพ รวม 96 ต้นแบบแม่พิมพ์ โจทก์ที่ 2 วาดภาพนก จำนวน 399 ภาพ รวม 33 ต้นแบบแม่พิมพ์ โจทก์ทั้งสองคิดค่าเสียหายโดยคำนวณจาก

การจัดพิมพ์หนังสือเล่มพิพาทเพิ่มเติมจำนวน 60,000 เล่ม จำเลยที่ 1 ได้กำไรเล่มละ 600 บาท โจทก์ที่ 1 คิดค่าเสียหายร้อยละ 30 โจทก์ที่ 2 คิดค่าเสียหายร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ พร้อมดอกเบี้ย

โจทก์ทั้งสองไม่ใช่พนักงานของจำเลยที่ 1 โจทก์ทั้งสองไม่ได้เป็นผู้สร้างสรรค์ภาพนกในหนังสือเล่มพิพาท โจทก์ทั้งสองไม่ได้วาดภาพนกด้วยความคิดของตนเอง แต่เป็นการวาดตามความคิดและคำสั่งของนายแพทย์บุญส่ง โดยให้ลอกเลียนแบบจากนกที่มีอยู่ตามธรรมชาติ การลอกเลียนนั้นต้องให้เหมือนทั้งส่วนสัณฐาน ท่าทาง และอื่นๆ ซึ่งต้องดูจากนกจริงในธรรมชาติ หรือดูจากนกสกินและนกสตัฟฟ์ที่นายแพทย์บุญส่งสะสมไว้ รวมทั้งที่ยืมมาจากสถาบันต่างๆ ในส่วนที่ขาดจะดูจากภาพถ่ายและในหนังสือ โดยเฉพาะเลียนแบบภาพนกในหนังสือ BIRD GUIDE OF THAILAND เล่ม 1 และ เล่ม 2 ลิขสิทธิ์ในหนังสือและภาพวาดนกพิพาทเป็นของนายแพทย์บุญส่ง ซึ่งเป็นผู้ทำและก่อให้เกิดงานสร้างสรรค์โดยความคิดริเริ่มของตนเอง

เมื่อนายแพทย์บุญส่งป่วยเป็นผู้ไร้ความสามารถ ผู้ร้องสอดในฐานะผู้อนุบาลได้มอบลิขสิทธิ์ในการจัดพิมพ์โฆษณาและจำหน่ายหนังสือให้แก่จำเลยที่ 1 เป็นจำนวน 40,000 เล่ม เมื่อหนังสือเล่มพิพาทพิมพ์แล้วเสร็จ โจทก์ทั้งสองทำหลักฐานการรับเงินค่าเขียนภาพนกทั้งหมดให้ผู้ร้องสอดไว้ด้วยความสมัครใจ ปรากฏตามหลักฐานการรับเงินเอกสารหมายเลข 34 และ 39 จำเลยที่ 1 จัดพิมพ์หนังสือเล่มพิพาท 5 ครั้ง รวม 32,000 เล่ม ราคาขายถัวเฉลี่ยเล่มละ 600 บาท หนังสือเล่มพิพาทพิมพ์แล้วเสร็จตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2534 ซึ่งโจทก์ทั้งสองทราบดีว่าหนังสือระบุชื่อจำเลยที่ 1 เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์และเป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โจทก์ทั้งสองฟ้องคดีนี้เมื่อพ้นกำหนดเวลา 3 ปี ฟ้องโจทก์ทั้งสองจึงขาดอายุความ

พิเคราะห์คำฟ้องคำให้การและพยานหลักฐานของคู่ความทุกฝ่ายแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่คู่ความไม่ได้แย้งกันรับฟังได้ว่า โจทก์ทั้งสองเป็นผู้วาดภาพนกในหนังสือ A guide to the Birds of Thailand เล่มพิพาท โดยมีนายแพทย์บุญส่ง เลขะกุล เป็นผู้คิดริเริ่มในการจัดทำหนังสือ จำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดพิมพ์หนังสือเล่มพิพาทออกโฆษณาเผยแพร่มากกว่า 1 ครั้ง ครั้งแรกจัดพิมพ์แล้วเสร็จเผยแพร่ต่อสาธารณชนในปี 2534 ส่วนจำเลยที่ 2 กับ จำเลยที่ 3 ร่วมกันจัดทำปฏิทินปี 2537 เพื่อแจก ลูกค้าของจำเลยที่ 2 โดยปฏิทินเป็นรูปนกชนิดต่างๆ มีภาพนกซึ่งโจทก์ทั้งสองเป็นผู้วาดไว้ในหนังสือเล่มพิพาทรวมอยู่ด้วย จำเลยที่ 2 และ จำเลยที่ 3 ขออนุญาตและได้รับอนุญาตจากจำเลยที่ 1 ให้นำภาพวาดนกในหนังสือเล่มพิพาทไปจัดทำปฏิทิน แต่จำเลยที่ 2 และ จำเลยที่ 3 ไม่ได้ขออนุญาตจากโจทก์ทั้งสอง

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามประเด็นข้อพิพาท

ข้อเท็จจริงที่พยานจำเลยทั้งสามและผู้ร้องสอดยื่นยันจึงเชื่อมกับพยานหลักฐานของโจทก์ทั้งสอง และโจทก์ที่ 1 ยังมีแนวคำเบิกความของโจทก์ที่ 1 ตามเอกสารหมายเลข ๑.9 ซึ่งนายสิงห์เรียบเรียงให้สำหรับเบิกความในคดีหมายเลขดำที่ 13127/2535 ของศาลแพ่ง ว่าโจทก์ที่ 1 ได้รับค่าทำงานจากนายแพทย์บุญส่งเดือนละ 1,000 บาท แม้ว่าโจทก์ที่ 1 จะไม่ได้ไปเบิกความต่อศาลตามแนวคำเบิกความดังกล่าว แต่ที่หัวของเอกสารหมายเลข ๑.9 ก็ปรากฏชื่อสำนักงานสิงห์ เกียรติศักดิ์ และสุรัชย์ พร้อมหมายเลขโทรสารของสำนักงานตรงตามชื่อและหมายเลขโทรสารในหนังสือของนายสิงห์เอกสารหมายเลข ๑.27 พยานหลักฐานของโจทก์ ทั้งสองจึงมีน้ำหนักให้รับฟังนอกจากนั้นเมื่อพิจารณาจากที่นายทิพย์พยานจำเลยทั้งสามและผู้ร้องสอดยื่นยันว่าเมื่อนายแพทย์โอสถกลับจากต่างประเทศ ได้จัดแบ่งงานให้โจทก์ทั้งสองและนายฟิลลิป เดวิด ราวด์ ให้เร่งรีบทำให้ออกแล้วเสร็จ และให้พยานจ่ายเงินค่าเขียนรูปเป็นรายตัวให้แก่โจทก์ทั้งสองตามผลงานที่วาดเป็นรายตัว ค่าเขียนดังกล่าวยังของพยานจำเลยทั้งสามและผู้ร้องสอดทำให้เห็นว่าการจ่ายเงินค่าเขียนรูปเป็นรายตัวเป็นมาตรการใหม่ที่พยานและนายแพทย์โอสถใช้เพื่อเร่งงานของโจทก์ทั้งสอง อันแสดงว่าเดิมไม่ได้มีการจ่ายเงินค่าจ้างกันโดยคิดเป็นรายตัว แต่ได้จ่ายเป็นเงินเดือนหรือเป็นครั้งคราวโดยไม่ได้คิดจากจำนวนผลงาน เมื่อพิจารณาจากลักษณะการจ่ายเงินค่าจ้างเป็นรายเดือนหรือเป็นครั้งคราวตลอดเวลา ที่ทำงานให้ โดยไม่มีกำหนดเวลาแล้วเสร็จที่แน่นอน ประกอบกับพฤติการณ์ที่ผู้จ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย จัดหาเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน สนับสนุนข้อมูลต่างๆ รวมทั้งมีอำนาจบังคับบัญชาโดยการกำหนดรูปแบบและลำดับการทำงาน มีการประชุมปรึกษา และการตรวจสอบให้แก่ชิ้นผลงาน สภาพการจ้างจึงเป็นการจ้างแรงงาน ไม่ใช่การจ้างทำของ ซึ่งผู้ว่าจ้างจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ทำนั้น โดยผู้ว่าจ้างไม่มีอำนาจบังคับบัญชา สำหรับการจ้างในช่วงหลังเมื่อนายแพทย์บุญส่งป่วย แล้วนายแพทย์โอสถกับนายทิพย์เข้ามาดูแลแทน และมีการจ่ายเงินค่าเขียนรูปเป็นรายตัว ให้แก่โจทก์ทั้งสองตามผลงานที่วาดเป็นรายตัวนั้น นายแพทย์โอสถมาเป็นพยานจำเลยที่ 1 และผู้ร้องสอดทำบันทึกถ้อยคำยื่นยัน ข้อเท็จจริงและมาเบิกความรับรองความถูกต้องว่า สิ่งที่พยานได้ทำและมีคำสั่งให้ปฏิบัติคือ ติดตามสอบถามการทำงานของโจทก์ทั้งสอง มีการแนะนำให้แบ่งงานกันทำ ไม่อนุญาตให้นำงานชนิดใหม่มาวาดภาพเพิ่มเติม แนะนำให้นายทิพย์เป็นผู้ติดตามการทำงาน และให้นายทิพย์จ่ายเงินค่าเขียนภาพนวกเป็นรายตัว โดยให้นายฟิลลิป เดวิด ราวด์ เป็นผู้ตรวจสอบผลงานของโจทก์ทั้งสอง ข้อเท็จจริงดังกล่าวสอดคล้องกับข้อความในเอกสารผลงานการทำหนังสือนวกที่ได้ทำจนถึงวันที่ 12 พฤษภาคม 2529 พร้อมคำแปล เอกสารหมายเลข ร.32 ที่นายฟิลลิป เดวิด ราวด์ จัดทำเสนอพยานจำเลยทั้งสามและผู้ร้องสอด ว่าต้องหาวิธีการบางอย่างปลุกเร้าโจทก์ทั้งสองให้ทำงานมากขึ้น เช่น

โดยการขึ้นเงินเดือน หรือหาวิธีกระตุ้นอย่างอื่น เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่านายแพทย์โอสถหรือนายทิพย์ได้ตกลงเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างกับโจทก์ทั้งสอง การจ่ายเงินค่าเขียนรูปเป็นรายตัวจึงเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงการจ่ายสินจ้าง เพื่อใช้เป็นมาตรการในการเร่งงานโจทก์ทั้งสอง การทำงานของโจทก์ทั้งสองยังเป็นไปในลักษณะเดิม โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างกันใหม่เป็นการจ้างทำของแต่อย่างใด โจทก์ทั้งสองจึงสร้างสรรค์งานพิพาทในฐานะลูกจ้างของจำเลยที่ 1 และนายแพทย์บุญญส่ง โดยตลอด เมื่อมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 บัญญัติว่า งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ในฐานะพนักงานหรือลูกจ้าง ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือตกลงไว้เป็นอย่างอื่น ให้ลิขสิทธิ์ในงานนั้นเป็นของผู้สร้างสรรค์ แต่นายจ้างมีสิทธิในงานนั้นออกโฆษณาได้ตามที่เป็นวัตถุประสงค์แห่งการจ้างแรงงานนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าได้มีการทำหนังสือตกลงเรื่องความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์กันไว้ ลิขสิทธิ์ในงานภาพวาดนกตามฟ้องจึงเป็นของโจทก์ทั้งสอง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อไปคือ การที่จำเลยที่ 1 นางานพิพาทไปจัดพิมพ์ นำออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน หลังจากการพิมพ์ครั้งแรก และการที่จำเลยที่ 2 และจำเลยที่ 3 ร่วมกัน นางานพิพาทไปจัดพิมพ์ นำออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสองหรือไม่ ในชั้นสืบพยานจำเลยและผู้ร้องสอด นายทิพย์และนายปฐม สุทธิการกุลชัย เจ้าของบริษัทด้านสุทธากการพิมพ์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่รับจ้างพิมพ์หนังสือ เล่มพิพาท ได้ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงและมาเบิกความรับรองความถูกต้องว่า ตั้งแต่ปี 2534 จนถึงโจทก์ทั้งสองฟ้องร้องคดีนี้ มีการพิมพ์หนังสือเล่มพิพาทเป็นจำนวน 5 ครั้ง ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ตามคำรับของพยานจำเลยและผู้ร้องสอดว่า มีการพิมพ์หนังสือเล่มพิพาทมากกว่าหนึ่งครั้ง ซึ่งการที่จำเลยที่ 1 และผู้ร้องสอดมีสิทธินางานภาพวาดนกตามฟ้องออกโฆษณาได้นั้น การโฆษณามีความถึงการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน ซึ่งจะต้องเป็นจำนวนมากพอสมควรตามสภาพของงานนั้น นายจ้างหาได้มีสิทธินำงานออกโฆษณาโดยปราศจากขอบเขตจำกัด และการนำออกโฆษณานั้นจะถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ ไม่ได้พิจารณาจากจำนวนครั้งที่พิมพ์หรือโฆษณา แต่ต้องพิจารณาจากจำนวนสำเนาจำลองของงาน คือจำนวนหนังสือเล่มพิพาทที่มีการพิมพ์หรือโฆษณา เมื่อโจทก์ทั้งสองได้รับทราบและยินยอมให้จำเลยที่ 1 จัดพิมพ์หนังสือเล่มพิพาทในจำนวน 20,000 เล่ม ซึ่งเป็นจำนวนมากพอสมควรตามสภาพของงานแล้ว หากจำเลยที่ 1 จะพิมพ์เพิ่มเติมเกินไปกว่าจำนวนดังกล่าว ต้องได้รับอนุญาตหรือความยินยอมจากโจทก์ทั้งสองก่อน เมื่อจำเลยที่ 1 พิมพ์หนังสือเล่มพิพาทเพิ่มเติมเกินไปกว่าจำนวนที่ได้รับอนุญาต จึงเป็นการนำออกโฆษณาเกินกว่าวัตถุประสงค์แห่งการจ้างแรงงาน อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสอง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อไปคือ จำเลยที่ 1, ที่ 2 และจำเลยที่ 3 ต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ทั้งสองหรือไม่ เพียงใด เมื่อจำเลยทั้งสามละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสองดังที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น จำเลยทั้งสามจึงต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ทั้งสอง ส่วนจะต้องชดใช้เพียงใดนั้น เห็นควรวินิจฉัยในส่วนของความรับผิดของจำเลยที่ 1 ก่อนเป็นลำดับแรก โจทก์ทั้งสองกล่าวอ้างว่า จำเลยที่ 1 ละเมิดลิขสิทธิ์โดยนำภาพวาดนกตามฟ็องเอนหนังสือเล่มพิพาทไปพิมพ์เพิ่มอีก 3 ครั้ง รวม 60,000 เล่ม ซึ่งประเด็นเรื่องจำนวนครั้งที่พิมพ์เพิ่มนี้ โจทก์ทั้งสองได้ไปรวบรวมซื้อหนังสือเล่มพิพาทจาก หลายแหล่ง โดยมีรองศาสตราจารย์พรทิว ฝั่งรัมย์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางภาพถ่ายและเทคโนโลยีทางการพิมพ์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นพยานคนกลางทำงานที่กักตุนค่ายืนยันข้อเท็จจริงและมาเบิกความรับรองความถูกต้องในหลักวิชาการ ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างอันเกิดจากการพิมพ์ต่างครั้งกัน ความเห็นของพยานโจทก์ปากดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือ ประกอบกับพยานจำเลยและผู้ร้องสอดปากนายทิพย์กับนายปฐมก็ให้การรับว่า มีการพิมพ์หนังสือเล่มพิพาททั้งหมด 5 ครั้ง ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ตามคำรับของพยานจำเลยและผู้ร้องสอดว่ามีการพิมพ์หนังสือเล่มพิพาทเพิ่มเติม 4 ครั้ง ส่วนจำนวนที่พิมพ์เพิ่มทั้งหมดนั้น โจทก์ทั้งสองคาดหมายว่าพิมพ์ครั้งละ 20,000 เล่ม โดยไม่มีพยานหลักฐานใดมาพิสูจน์ได้ว่า มีการพิมพ์เพิ่มทั้งหมดถึงจำนวน 60,000 เล่ม ดังที่กล่าวอ้าง คงมีแต่คำรับของพยานจำเลยและผู้ร้องสอดดังกล่าว ประกอบใบเสร็จรับเงินของบริษัทด้านอุตสาหกรรมพิมพ์ จำกัด เอกสารหมายเลข 35 ที่ได้ความว่ามีการพิมพ์หนังสือเล่มพิพาทจำนวนทั้งสิ้น 32,000 เล่ม กรณีจึงรับข้อเท็จจริงได้ตามคำรับของพยานจำเลยและผู้ร้องสอดเช่นเดียวกัน ส่วนการพิมพ์เพิ่มอีกจำนวน 10,000 เล่มใน 2 ครั้งหลังนั้น เป็นการพิมพ์หลังจากมีการฟ้องคดีนี้แล้ว จึงไม่อาจถือเอา การพิมพ์เพิ่มอีกจำนวน 10,000 เล่ม ดังกล่าวมารวมเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในคดีนี้ได้ แต่ข้อเท็จจริงดังกล่าวทำให้เชื่อได้ว่า จำเลยที่ 1 จำหน่ายหนังสือเล่มพิพาทจำนวน 32,000 เล่มหมดแล้ว จึงจัดพิมพ์เพิ่มเติมขึ้นใหม่ เมื่อโจทก์ทั้งสองรับทราบและยินยอมให้จัดพิมพ์หนังสือเล่มพิพาทจำนวน 20,000 เล่ม ดังนั้นหนังสือเล่มพิพาทที่พิมพ์เพิ่มเติมโดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ทั้งสองที่ฟ้องร้องกันในคดีนี้ จึงมีเพียงจำนวน 12,000 เล่ม สำหรับกำไรสุทธิที่จำเลยที่ 1 ได้รับนั้น ต้องพิจารณา จากราคาขายหักด้วยค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนในการจัดพิมพ์ ในส่วนของราคาขายพยานจำเลยทั้งสามและผู้ร้องสอดปากนายทิพย์ยืนยันข้อเท็จจริงว่า ในการขายหนังสือจะมีราคาขายที่ต้องให้ส่วนลดแก่ผู้ซื้อตั้งแต่ร้อยละ 20 ถึง 25 ราคาถัวเฉลี่ยจะประมาณเล่มละ 600 บาท ซึ่งนางสาวผ่องศรี โพธิ์ศรี หัวหน้าฝ่ายจัดซื้อศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นางสาวชนิษฐา ไชยเจริญ พนักงานของบริษัทเอเชียบุ๊ก จำกัด และนางโคพิชญ์สา ตันติธาดาศิพทัษ ทรัพย์

สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย มาเปิดเผยความเป็นพยานโจทก์ทั้งสองประกอบ ใบสั่งซื้อและใบเสร็จรับเงินเอกสารหมายเลข จ.16, จ.17 และ จ.18 ว่าที่ทำงานของพยานมีการจัดซื้อ หนังสือเล่มพิพาทเป็นประจำ และพยานโจทก์ทั้งสองได้ตอบ คำถามค้ำของทนายจำเลยที่ 1 รับ ว่าการสั่งซื้อหนังสือเล่มพิพาทจะได้ราคาที่มีส่วนลดดังกล่าวจริง

ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่าหนังสือเล่มพิพาทขายในราคาถัวเฉลี่ยประมาณเล่มละ 600 บาท และในส่วนของค่าใช้จ่ายนั้น พยานจำเลยทั้งสามและผู้ร้องสอดปากนายทิพย์ได้เคยเปิดเผย ความเป็นพยานในคดีหมายเลขดำที่ 13127/2535 ของศาลแพ่ง ตามที่ปรากฏในคำให้การพยาน เอกสารหมายเลข จ.26 ยอมรับว่า มีต้นทุนในการจัดทำหนังสือเล่มพิพาท เล่มละ 200 บาท ซึ่งโจทก์ที่ 1 ก็ได้เปิดเผยคำตอบคำถามค้ำของทนายจำเลยที่ 1 รับว่าได้ทราบต้นทุนการพิมพ์หนังสือเล่ม ละ 200 บาท ตรงกับข้อเท็จจริงที่ นายทิพย์เคยกล่าวถึง จึงรับฟังได้ตามข้อเท็จจริงที่ตรงกันนั้น จำเลยที่ 1 จึงมีกำไรสุทธิจากการจัดพิมพ์หนังสือ เล่มละ 400 บาท แต่โจทก์ทั้งสองสมควรได้รับ ค่าเสียหายเป็นสัดส่วนเท่าใดจากกำไรสุทธินั้น โจทก์ทั้งสองกล่าวอ้างในคำฟ้องเรียกร้องในอัตรา ร้อยละ 30 และ ร้อยละ 10 ตามลำดับ แต่เมื่อโจทก์ ที่ 1 มาเปิดเผยคำตอบคำถามค้ำของทนาย จำเลยที่ 1 คงเรียกร้องเพียงร้อยละ 20 แต่โจทก์ทั้งสอง ไม่ได้แสดงเหตุผลหรือพยานหลักฐานว่า เพราะเหตุใดโจทก์ทั้งสองจึงสมควรได้รับค่าเสียหายเพียงนั้น จึงถือว่าโจทก์ทั้งสองนำสืบไม่สมใน ประเด็นเรื่องจำนวนค่าเสียหาย แต่เมื่อได้ความว่าโจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหาย ศาลกำหนด จำนวนค่าเสียหายให้ได้ตามสมควรสำหรับการพิมพ์เพิ่มเติมจำนวน 7,000 เล่ม ในปี 2535 อันเป็น การละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 และสำหรับการพิมพ์เพิ่มเติมจำนวน 5,000 เล่ม ในปี 2539 อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์เมื่อพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มีผลใช้ บังคับแล้ว บทบัญญัติ ในหมวด 6 ว่าด้วยคดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ มาตรา 64 บัญญัติถึงกรณีที่มีการ ละเมิดลิขสิทธิ์ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ละเมิดชดใช้ค่าเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ตามจำนวนที่ศาล เห็นสมควร โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย รวมทั้งการสูญเสียประโยชน์ และ ค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ด้วย ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากการที่ จำเลยที่ 1 ได้กำไรสุทธิเป็นจำนวน 4,800,000 บาท โดยการจัดพิมพ์หนังสือเล่มพิพาทโดยละเมิด ลิขสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสองหลายครั้ง และเป็นเวลานานหลายปีแล้ว โจทก์ทั้งสองย่อมมีสิทธิโดยชอบ ที่จะ ได้รับการชดใช้ความเสียหาย แต่เมื่อพิจารณาถึงสินจ้างที่โจทก์ทั้งสองตกลงทำงานวาดภาพ นกให้แก่นายจ้าง พร้อมทั้งยินยอมให้จัดพิมพ์เป็นหนังสือจำนวน 20,000 เล่ม โดยโจทก์ที่ 1 รับ สินจ้างทั้งหมดเป็นจำนวน 305,500 บาท และโจทก์ที่ 2 รับสินจ้างทั้งหมดเป็นเงิน 175,365 บาท ตามที่ปรากฏใน ใบรับเงินค่าจ้างวาดภาพนกอเอกสารหมายเลข ล.34 และ ล.39 ตามลำดับ ประกอบ กับจากข้อเท็จจริง ที่ได้ความว่านายจ้างมีส่วนช่วยเหลือและให้การสนับสนุนแก่การสร้างสรรค์งาน

ของโจทก์ทั้งสองเป็นอย่างมาก เมื่อคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย และการสูญเสียประโยชน์ของโจทก์ทั้งสองแล้ว เห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายในส่วนของโจทก์ที่ 1 รวมเป็นเงินจำนวน 300,000 บาท และในส่วนของโจทก์ที่ 2 รวมเป็นเงินจำนวน 170,000 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของโจทก์ทั้งสองนั้น แม้โจทก์ทั้งสองจะไม่ได้กล่าวอ้างหรือนำเสนอให้เห็นเป็นประการใด แต่เมื่อพิจารณาจากการที่โจทก์ทั้งสองต้องรวบรวมหนังสือเล่มพิพาทจากแหล่งต่างๆ รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นๆ และการติดต่อประสานงานเพื่อรักษาสิทธิของตนเอง จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายในส่วนค่าใช้จ่าย อันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิรายละเอียด 30,000 บาท

ในส่วนความรับผิดของจำเลยที่ 2 และ จำเลยที่ 3 นั้น เมื่อโจทก์ทั้งสองกล่าวอ้างในคำฟ้องถึงความเสียหายจากการที่จำเลยที่ 2 และจำเลยที่ 3 ร่วมกัน นำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งงานภาพวาดนกของโจทก์ทั้งสองโดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ในทางนำสืบโจทก์ทั้งสองนำสืบในทำนองได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงหรือเกียรติคุณ เนื่องจาก การดัดแปลงงานของโจทก์ทั้งสอง จึงเป็นการนำสืบนอกคำฟ้อง ศาลกำหนดค่าเสียหายให้เฉพาะความเสียหายจากการนำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของสิทธิ์เท่านั้น เมื่อได้ความว่าจำเลยที่ 2 และ จำเลยที่ 3 ร่วมกันนำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานภาพวาดนกของโจทก์ทั้งสองเฉพาะบางส่วน ในลักษณะของปฏิทินแขวนสำหรับปี 2537 เพียงปีเดียว แม้จะเพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ชื่อเครื่องหมายการค้าของจำเลยที่ 2 แต่ก็เป็นการแจกจ่ายสมนาคุณแก่ลูกค้าเท่านั้น จำเลยที่ 2 ไม่ได้รับผลประโยชน์ในทางการค้าโดยตรง เมื่อคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย รวมทั้งการสูญเสียประโยชน์ และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของโจทก์ทั้งสองแล้ว เห็นว่าโจทก์ที่ 1 สมควรได้รับชดใช้ค่าเสียหายจากจำเลยที่ 2 และ จำเลยที่ 3 เป็นเงินจำนวน 100,000 บาท และโจทก์ที่ 2 สมควรได้รับชดใช้ค่าเสียหาย เป็นเงินจำนวน 40,000 บาท

พิพากษาให้จำเลยที่ 1 ชดใช้ค่าเสียหาย จำนวน 330,000 บาท และ 200,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินแต่ละจำนวนดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้อง (วันที่ 4 มกราคม 2542) จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ที่ 1 และ โจทก์ที่ 2 ตามลำดับ คำขอของโจทก์ทั้งสองนอกจากนี้และคำร้องสอดให้ยก ให้จำเลยที่ 1 ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ทั้งสอง โดยกำหนด ค่าทนายความให้ 70,000 บาท เฉพาะค่าขึ้นศาลให้จำเลยที่ 1 ใช้แทนตามจำนวนทุนทรัพย์ที่โจทก์ชนะคดี ยกฟ้องโจทก์ทั้งสองสำหรับจำเลยที่ 2 และ จำเลยที่ 3 ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์ทั้งสองกับจำเลยที่ 2 จำเลยที่ 3 และผู้ร้องสอดให้เป็นพับ

คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.81/2548, คดีหมายเลขดำที่ ทป.126/2547

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในฐานะผู้สร้างสรรค์งานประเภทวรรณกรรมด้วยการคิดค้นเรียบเรียงและนิพนธ์หนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนา โดยจัดพิมพ์เป็นตำราคู่มือ จำนวน 3 เล่ม คือ

คู่มือเตรียมสอบ น.ธ.ตรี (รวมทุกวิชา)

คู่มือเตรียมสอบ น.ธ.โท (รวมทุกวิชา) และ

คู่มือเตรียมสอบ น.ธ.เอก (รวมทุกวิชา)

โดยใช้ชื่อในการสร้างสรรค์ว่า “พระมหาจตุญ สมน้อย” ซึ่งงานนิพนธ์ทั้งสามเล่มได้มีการโฆษณาในงานในราชอาณาจักรแล้ว

จำเลยซึ่งประกอบอาชีพพาณิชย์ ตั้งเป็นโรงพิมพ์ ใช้ชื่อว่า “สำนักพิมพ์เฉียงเชียง” กับพวกหลายคนได้กระทำละเมิดงานสร้างสรรค์นิพนธ์วรรณกรรมหนังสือของโจทก์ทั้งสามเล่ม โดยจำเลยได้คัดลอกข้อความบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญในหนังสือคู่มือเตรียมสอบ น.ธ.ตรี (รวมทุกวิชา) คู่มือเตรียมสอบ น.ธ.โท (รวมทุกวิชา) และคู่มือเตรียมสอบ น.ธ.เอก (รวมทุกวิชา) ของโจทก์ไปทำซ้ำ ดัดแปลง และผสมรวมกับข้อความอื่นของหนังสือของจำเลย แล้วจัดพิมพ์เป็นหนังสือรูปเล่มใหม่ จำนวน 4 เล่ม โดยใช้ชื่อหนังสือว่า คู่มือการเรียนการสอนฉบับตีพิมพ์เตรียมสอบรวมทุกวิชานักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรี คู่มือสำหรับนักเรียน นักธรรม และธรรมศึกษาชั้นตรี (วิชาพุทธประวัติ ฉบับมาตรฐาน) คู่มือการเรียนการสอนฉบับตีพิมพ์เตรียมสอบรวมทุกวิชานักธรรมและธรรมศึกษาชั้นโท และคู่มือการเรียนการสอนฉบับตีพิมพ์เตรียมสอบรวมทุกวิชานักธรรมและธรรมศึกษาชั้นเอก เพื่อการเผยแพร่สู่สาธารณชนและแสวงหากำไรในทางการค้าของจำเลย อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

ขอให้บังคับจำเลยชดใช้เงินค่าเสียหายแก่โจทก์ เป็นจำนวน 13,138,125 บาท พร้อมให้จำเลยชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงินจำนวน 10,725,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จแก่โจทก์ กับขอห้ามจำเลยหรือตัวแทนของจำเลยกระทำซ้ำ ดัดแปลงและผสมกับข้อความอื่นในหนังสือของจำเลย

จำเลยให้การว่า โจทก์ไม่ได้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในฐานะผู้สร้างสรรค์งานประเภทวรรณกรรมหรือคิดค้นเรียบเรียงและนิพนธ์หนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนาทั้ง 3 เล่ม แต่โจทก์ได้คัดลอกและดัดแปลงมาจากงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่น และจำเลยไม่ได้คัดลอกนำเอาข้อความบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญในหนังสือทั้งสามเล่มของโจทก์ไปทำซ้ำ ดัดแปลง และผสมรวมกับข้อความอื่นของหนังสือจำเลย และจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มใหม่ จำนวน 4 เล่ม แต่จำเลยได้สร้างสรรค์

งานดังกล่าวโดยทีมงานของสำนักพิมพ์เสียงเชียงใหม่ และบางส่วนได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ให้ทำการดัดแปลงมาจากงานของสำนักพิมพ์เสียงเชียงใหม่ จงเจริญ ซึ่งเป็นญาติของจำเลย อีกทั้ง โจทก์ไม่ได้รับความเสียหายจากการที่โจทก์กล่าวอ้างว่าจำเลยได้กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์ และจำเลยมิได้พิมพ์หนังสือเป็นจำนวนมากมาตามคำฟ้องของโจทก์ อีกทั้งเมื่อนำมาหักจาก ค่าใช้จ่ายและต้นทุนการผลิตคงเหลือไม่เกิน 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในฐานะผู้สร้างสรรค์งานประเภทวรรณกรรมด้วยการคิดค้นเรียบเรียงและนิพนธ์หนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา โดยจัดพิมพ์เป็นตำราคู่มือ จำนวน 3 เล่ม คือ

1. คู่มือเตรียมสอบ น.ธ.ตรี (รวมทุกวิชา)
2. คู่มือเตรียมสอบ น.ธ.โท (รวมทุกวิชา)
3. คู่มือเตรียมสอบ น.ธ.เอก (รวมทุกวิชา)

โดยใช้ชื่อในการสร้างสรรค์ว่า พระมหาจรรยา สมน้อย หรือ จรรยา สมน้อย ปราภฏตามหนังสือ 3 เล่ม เอกสารหมายเลข ๑.1 ถึง ๑.3

จำเลยประกอบอาชีพพาณิชย์กัจัดโรงพิมพ์ ใช้ชื่อว่า สำนักพิมพ์เสียงเชียงใหม่ ตามใบทะเบียนพาณิชย์ เอกสารหมายเลข ๑.8

ต่อมาประมาณปี พ.ศ.2543 จนถึงวันที่ 24 สิงหาคม 2545 โจทก์ได้ทราบว่า จำเลยกับพวกได้ละเมิดลิขสิทธิ์ โดยนำเอาข้อความบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญในหนังสือคู่มือเตรียมสอบ น.ธ.ตรี (รวมทุกวิชา) คู่มือเตรียมสอบ น.ธ.โท (รวมทุกวิชา) คู่มือเตรียมสอบ น.ธ.เอก (รวมทุกวิชา) โดยได้ไปทำซ้ำ ดัดแปลงเป็นหนังสือของจำเลย จำนวน 4 เล่มโดยใช้ชื่อ

1. คู่มือการเรียนการสอนฉบับตัวเข้มเตรียมสอบรวมทุกวิชา นักธรรมและธรรมศึกษา
ชั้นตรี
2. คู่มือสำหรับนักเรียนนักธรรมและธรรมศึกษา วิชาพุทธประวัติ ฉบับมาตรฐาน
3. คู่มือการเรียนการสอนฉบับตัวเข้มเตรียมสอบรวมทุกวิชา นักธรรมและธรรมศึกษา
ชั้นโท
4. คู่มือการเรียนการสอนฉบับตัวเข้มเตรียมสอบรวมทุกวิชา นักธรรมและธรรมศึกษา
ชั้นเอก

ปรากฏตามหนังสือ จำนวน 4 เล่ม เอกสารหมายเลข ๑.9 ถึง ๑.12 ตามลำดับรายละเอียดเกี่ยวกับการทำซ้ำ ดัดแปลง ข้อความของโจทก์ ตามสำเนาเอกสารหนังสือที่ละเมิด หมายเลข ๑.13 ถึง ๑.16

การละเมิดลิขสิทธิ์ของจำเลยทำให้โจทก์เสียหาย เนื่องจากขาดประโยชน์ที่ควรได้ รวมราคาจำหน่ายหนังสือละเมิดลิขสิทธิ์ของจำเลยเป็นเงิน 16,500,000 บาท เมื่อหักต้นทุนการผลิตและส่วนลดให้ลูกค้าประมาณ 35 % คงเหลือเงินจากการขายหนังสือประมาณ 10,725,000 บาท รวมดอกเบี้ย 7.5 % ของต้นเงินดังกล่าว นับจากวันละเมิดถึงวันฟ้องเป็นระยะเวลา 3 ปี เป็นดอกเบี้ยจำนวน 2,413,125 บาท เมื่อรวมกับค่าเสียหายจากการขายหนังสือเป็นเงินจำนวน 13,138,125 บาท

ได้ตรวจพิจารณาทรัพย์สินหลักฐานของโจทก์ จำเลยโดยตลอดแล้ว ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยในประเด็นข้อแรกมีว่า โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพุทธศาสนาจำนวน 3 เล่ม ตามฟ้องหรือไม่

ในปัญหานี้โจทก์นำสืบว่าโจทก์เป็นผู้สร้างสรรค์งานประเภทวรรณกรรมด้วยการคิดค้นเรียบเรียงและนิพนธ์หนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา โดยจัดพิมพ์เป็นตำราคู่มือจำนวน 3 เล่ม คือ

คู่มือเตรียมสอบนักธรรมตรี (รวมทุกวิชา)

คู่มือเตรียมสอบนักธรรมโท (รวมทุกวิชา) และ

คู่มือเตรียมสอบนักธรรมเอก (รวมทุกวิชา)

โดยใช้ชื่อในการสร้างสรรค์ว่าพระมหาจรรยา สมน้อย หรือจรรยา สมน้อย ปราบกฏตามเอกสารหมาย จ.1 ถึง จ.3 งานพิมพ์ของโจทก์ทั้งสามเล่ม ได้มีการโฆษณาเผยแพร่ปรากฏตามเอกสารหมาย จ.4 ถึง จ.7 จำเลยมิได้นำสืบโต้แย้งเป็นอย่างอื่น จึงฟังได้ว่า โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพุทธศาสนาจำนวน 3 เล่ม ตามเอกสารหมาย จ.1 ถึง จ.3 ตามฟ้อง

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยในประเด็นข้อสองมีว่า จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์หรือไม่

โจทก์นำสืบว่าเมื่อโจทก์ทราบถึงการละเมิดลิขสิทธิ์ของจำเลย โจทก์ได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ต่อมาพนักงานสอบสวนได้ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการและพนักงานอัยการได้สั่งฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.3215/2545 จำเลยให้การรับสารภาพตามข้อกล่าวหา ศาลได้มีคำพิพากษาตามคดีหมายเลขแดงที่ อ.3187/2545 ปราบกฏตามสำเนาคำพิพากษาเอกสารหมาย จ.17 เห็นว่าคดีนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาในการพิพากษาคดีส่วนแพ่งศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 46 เมื่อปรากฏว่าคดีอาญาศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่งศาลจำต้องถือตามข้อเท็จจริงในคดีอาญาว่าจำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์

ต่อไปจะได้วินิจฉัยในประเด็นข้อสามว่า ค่าเสียหายมีเพียงใด

ในปัญหานี้โจทก์นำสืบว่าการคิดจำนวนยอดขายหนังสือของจำเลย โจทก์คำนวณจากหลายมูลเหตุซึ่งเป็นการคำนวณโดยคาดคะเน จำเลยนำสืบว่า ค่าเสียหายที่โจทก์เรียกมาสูงเกินความเป็นจริงและเมื่อศาลในคดีอาญาพิพากษาว่าจำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ จำเลยได้เก็บหนังสือดังกล่าวออกจากแผงจำหน่ายหมดแล้ว ซึ่งศาลได้พิเคราะห์เหตุผลตามพฤติการณ์แห่งคดีแล้ว เห็นควรกำหนดค่าเสียหายให้โจทก์เป็นเงิน 200,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ

พิพากษาให้จำเลยใช้เงินค่าเสียหายจำนวน 200,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจำเลยชำระเสร็จแก่โจทก์ ให้จำเลยชำระค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความให้ 15,000 บาท เฉพาะค่าขึ้นศาลให้ใช้แทนตามจำนวนทุนทรัพย์ที่โจทก์ชนะคดี

(2) การกำหนดจำนวนค่าเสียหายตามสัดส่วนของงานที่ถูกกระทำละเมิดเมื่อเปรียบเทียบกับงานอันมีลิขสิทธิ์

ในกรณีที่จำเลยกระทำละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์เพียงบางส่วน การกำหนดจำนวนค่าเสียหายควรกำหนดโดยการเปรียบเทียบสัดส่วนของงานที่ถูกกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ว่ามีสัดส่วนเป็นจำนวนหรือร้อยละเท่าใดเมื่อเปรียบเทียบกับงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ทั้งหมด โจทก์จึงมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายได้เฉพาะความเสียหายที่จำเลยกระทำการละเมิดเท่านั้น และจำเลยก็ควรจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่ไม่เกินไปกว่าการกระทำละเมิดของตนเอง ซึ่งในประเด็นนี้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยไว้ดังต่อไปนี้

คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.35/2544, คดีหมายเลขดำที่ ทป.38/2543 โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า โจทก์เป็นผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทวรรณกรรม คือ หนังสือ “คู่มือการประเมินผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมสัมมนา” ตั้งแต่ปี 2526 และโจทก์ได้มอบให้สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนหรือสำนักงาน ก.พ. จัดพิมพ์ขึ้นเผยแพร่เป็นครั้งแรกเมื่อเดือนมกราคม 2527 โดยอนุญาตให้ใช้เป็นเอกสารประกอบการฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ต่อมาโจทก์ได้เพิ่มเติมเนื้อหาการติดตามผลการฝึกอบรมขึ้นอีกเป็นหนังสือ “คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมสัมมนา” และได้รับอนุญาตให้สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. จัดพิมพ์ขึ้นเผยแพร่และใช้เป็นเอกสารประกอบการฝึกอบรมเมื่อเดือนเมษายน 2531 ต่อมาในปี 2535 โจทก์ได้มอบหมายให้สวัสดิการสำนักงาน ก.พ. จัดพิมพ์และจำหน่าย “คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมสำหรับ

ผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” โดยได้รับคำลิขสิทธิ์ จำเลยที่ 1 เป็นผู้เขียนหนังสือ “กลยุทธ์ในการฝึกอบรม” โดยได้คัดลอก ทำซ้ำ และหรือดัดแปลงข้อความและสาระสำคัญต่างๆ จากหนังสือของโจทก์ในระหว่างหน้า 3 ถึง 48 จำนวน 30 หน้า โดยมีได้รับอนุญาตจากโจทก์ จำเลยที่ 2 จัดพิมพ์หนังสือดังกล่าวของจำเลยที่ 1 ออกจำหน่ายแก่บุคคลทั่วไป อันเป็นการกระทำเพื่อการค้าหากำไร อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์ โจทก์จึงได้แจ้งให้จำเลยทั้งสองหยุดการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ทั้งทางวาจาและโดยลายลักษณ์อักษร แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย การกระทำของจำเลยทั้งสองทำให้คุณค่าในการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ของโจทก์ในหนังสือ “คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” สูญเสียไป สาธารณชนอาจเกิดความสับสนถึงความเป็นผู้สร้างสรรค์งานที่แท้จริง เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายทั้งในชื่อเสียง การขาดซึ่งธรรมสิทธิ์ ซึ่งโจทก์คิดคำนวณค่าเสียหายดังกล่าวเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 800,000 บาท ขอให้บังคับให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระค่าเสียหายเป็นเงินต้นจำนวน 800,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันพิพากษาจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น และให้จำเลยทั้งสองประกาศคำพิพากษาโดยย่อและขอขมาโจทก์ในหนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐและมติชนเป็นเวลา 3 วันติดต่อกัน

จำเลยทั้งสองให้การว่า ฟ้องโจทก์เคลือบคลุม เนื่องจากโจทก์ไม่ได้แต่งหนังสือของโจทก์และหนังสือที่จำเลยทั้งสองร่วมกันจัดพิมพ์ขึ้นซึ่งเป็นสาระสำคัญของการกล่าวอ้างว่ามีการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ประเภทวรรณกรรมมาเป็นส่วนหนึ่งของฟ้องในคดีนี้ จำเลยทั้งสองจึงไม่อาจเข้าใจข้อหาได้ดีและไม่สามารถทำคำให้การโต้แย้งคัดค้านโจทก์ได้ หนังสือ “คู่มือการประเมินผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” และ “คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” ตามฟ้องนั้นจัดพิมพ์โดยสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ซึ่งเผยแพร่ให้ข้าราชการผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่จัดโดยสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ในหลักสูตรต่างๆ รวมทั้งข้าราชการในสังกัดของจำเลยที่ 2 ด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้าราชการที่ผ่านการฝึกอบรมนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาไปขยายผลโดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในหน่วยงานที่ตนสังกัด โจทก์เป็นข้าราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ปฏิบัติหน้าที่เป็นวิทยากรในการฝึกอบรม หนังสือตามฟ้องของโจทก์ทั้งสองเล่มเป็นการนำเอางานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมารวบรวมไว้เพื่อใช้ในกิจการของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ การรวบรวมขึ้นดังกล่าวเป็นการทำตามคำสั่งหรืออยู่ในความควบคุมของหน่วยงานราชการที่โจทก์สังกัดอยู่และไม่มีการตกลงกันไว้เป็น

ลายลักษณ์อักษร โจทก์จึงไม่ใช่เจ้าของลิขสิทธิ์ในหนังสือตามฟ้องของโจทก์ทั้งสองเล่ม โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นหน่วยงานภายในของจำเลยที่ 2 มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการจัดพิมพ์ตำรา คำสอน ผลงานวิจัย เอกสารประกอบการศึกษา และหนังสืออื่นๆ ในระดับอุดมศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการและสังคม และส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์และสิ่งตีพิมพ์ด้วยการเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยให้บริการรับทำต้นฉบับ ตำรา และสิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการให้กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยไม่มุ่งแสวงผลกำไรแบบธุรกิจเอกชน หนังสือ “กลยุทธ์ในการฝึกอบรม” ของจำเลยที่ 1 นั้นเป็นตำราและเอกสารประกอบการสอนของจำเลยที่ 1 การจัดพิมพ์หนังสือดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการส่งเสริมการเผยแพร่ความรู้ในเชิงวิชาการและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย และกระจายโอกาสให้นักศึกษาในสถาบันต่างๆ มีไว้ใช้ประกอบการเรียนการสอน หนังสือดังกล่าวเป็นการรวบรวมวิชาการจากแหล่งต่างๆ มาไว้โดยมีการแต่งเพิ่มเติมเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการตรวจสอบคุณภาพทางวิชาการและประเมินคุณภาพของตำรา หากมีการกล่าวอ้างถึงผลงานของผู้ใดก็มีการกล่าวอ้างระบุถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ไว้ด้วย ข้อความที่ปรากฏในหนังสือที่โจทก์กล่าวอ้าง จำเลยที่ 1 ก็ได้ระบุถึงความเป็นเจ้าของข้อความนั้นของโจทก์ไว้ทุกแห่งเช่นกัน การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการกระทำเพื่อการศึกษาและวิจัย ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร จึงมิใช่การละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ โจทก์ไม่ได้รับความเสียหายตามฟ้อง เนื่องจากหนังสือทั้งสองเล่มตามฟ้องของโจทก์นั้นเป็นการรวบรวมเอามาจากตำราของชาวต่างประเทศและผู้คิดค้นชาวไทย ซึ่งได้คิดค้นและวางรูปแบบไว้อยู่แล้ว โจทก์เพียงแค่วบรวมมาจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มเท่านั้น การกระทำของจำเลยทั้งสองมิใช่การกระทำเพื่อแสวงหากำไรในทางการค้า ทั้งยังช่วยเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของโจทก์ให้คนทั่วไปรู้จักมากขึ้นอีกด้วย หากโจทก์ได้รับความเสียหายก็คงไม่เกิน 500 บาท ขอให้ยกฟ้อง

ชั้นชี้สองสถาน จำเลยแถลงรับว่า จำเลยเข้าใจถึงสภาพแห่งข้อหา ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาและคำขอบังคับ ฟ้องโจทก์ไม่เคยสอบถาม ส่วนข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงที่ได้แย้งกัน ศาลกำหนดประเด็นข้อพิพาทดังนี้

ข้อ 1. โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานในหนังสือชื่อ “คู่มือการประเมินผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” และ “คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” หรือไม่

ข้อ 2. การกระทำของจำเลยทั้งสองในงานหนังสือชื่อ “กลยุทธ์ในการฝึกอบรม” ได้รับข้อยกเว้นมิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์หรือไม่

ข้อ 3. โจทก์เสียหายหรือไม่เพียงใด

พิเคราะห์พยานหลักฐานของโจทก์และจำเลยแล้ว คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามประเด็นข้อพิพาทที่ศาลกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า โจทก์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงาน “คู่มือการประเมินผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมสัมมนา” ที่โจทก์จัดทำขึ้น และ “คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมสัมมนา” ที่โจทก์ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจากคู่มือของโจทก์ฉบับแรก

ข้อ 2. จากข้อเท็จจริงฟังประกอบกันได้ว่าจำเลยที่ 1 คัดลอก ดัดแปลงและแก้ไขข้อความของโจทก์จาก “คู่มือการประเมินผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” เอกสารหมายเลข ๑.14 และ “คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” เอกสารหมายเลข ๑.17 ลงในหนังสือ “กลยุทธ์ในการฝึกอบรม” เอกสารหมายเลข ๑.30 ของจำเลยที่ 1 การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์ และเนื้อหาที่จำเลยที่ 1 คัดลอก ทำซ้ำและดัดแปลงนั้นมีจำนวนประมาณ 30 หน้า จากจำนวน 68 หน้า ของ “คู่มือการประเมินผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” เอกสารหมายเลข ๑.14 และจากจำนวน 152 หน้า ของ “คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” เอกสารหมายเลข ๑.17 ซึ่งถือได้ว่าเป็นสัดส่วนที่เป็นสาระสำคัญและมีจำนวนมาก เมื่อศาลพิจารณาข้อเท็จจริงทั้งหมดแล้ว เห็นว่าการกระทำของจำเลยที่ 1 ที่ทำการคัด ลอก และดัดแปลง งานของโจทก์นั้นไม่อาจอ้างได้ว่าได้กระทำตามสมควรและไม่กระทบต่องานของโจทก์ และเนื่องจาก “คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” นั้น ได้จัดพิมพ์เพื่อจำหน่ายต่อสาธารณชนทั่วไปโดยมุ่งหวังกำไรที่จะได้รับ เมื่อจำเลยที่ 1 ได้คัด ลอก และดัดแปลงงานของโจทก์มาจัดพิมพ์จำหน่ายซึ่งอาจถือได้ว่าแข่งขันกับคู่มือของโจทก์ กรณีจึงส่งผลกระทบต่อมูลค่าของงานของโจทก์ทำให้มีค่าน้อยลง เห็นได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวัตถุประสงค์และลักษณะของการใช้ผลงานของจำเลยที่ 1 ที่มีลักษณะการใช้เช่นเดียวกับโจทก์ และเป็นการใช้ที่แสวงหากำไรอีกด้วย จึงถือเป็นการขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของโจทก์ในส่วนตัวลักษณะของผลงานรวมถึงสัดส่วนและสาระสำคัญของเนื้อหาที่จำเลยที่ 1 กระทำละเมิดก็ถือได้ว่ากระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ และสำหรับผลกระทบต่อมูลค่าของงาน

อันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ก็เกิดขึ้นจากการกระทำละเมิดของจำเลยทั้งสอง ดังที่จำเลยทั้งสองได้นำงานของโจทก์ไปแสวงหาประโยชน์ในทางที่แข่งขันกับโจทก์ด้วย การกระทำของจำเลยทั้งสองนั้น จึงขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และเป็นการกระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์คือโจทก์เกินสมควร จำเลยทั้งสองจึงไม่อาจอ้างข้อยกเว้นตามกฎหมายมาเป็นข้อปฏิเสธความรับผิดได้

ข้อ 3. โจทก์เสียหายหรือไม่ เพียงใด โจทก์ให้ถ้อยคำตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงว่า โจทก์เสียหายจากการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ของจำเลยทั้งสอง โดยโจทก์สูญเสียกรรมสิทธิ์และลิขสิทธิ์ความเป็นเจ้าของผลงานของโจทก์ โจทก์สูญเสียลิขสิทธิ์ทางปัญญาของโจทก์ โจทก์ได้รับความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียง เกียรติยศ และวงศ์ตระกูล และได้รับความเสียหายจากการตีพิมพ์หนังสือ “กลยุทธ์ในการฝึกอบรม” ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ โจทก์ขอเรียกร้องความเสียหายดังกล่าวข้างต้นทั้งหมดเป็นเงิน 800,000 บาท สำหรับเรื่องที่โจทก์อ้างว่าโจทก์สูญเสียกรรมสิทธิ์และลิขสิทธิ์ความเป็นเจ้าของผลงานของโจทก์ โดยทำให้คุณค่าในการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์และเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานของโจทก์ต้องสูญเสียไป ทำให้สาธารณชนเกิดความสับสนถึงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์และลิขสิทธิ์ และความเป็นผู้สร้างสรรค์งานที่แท้จริง ทำให้โจทก์ขาดประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ มากมาย เช่น การได้รับค่าลิขสิทธิ์ในการพิมพ์หนังสือของโจทก์ทุกครั้ง โจทก์ขอคิดค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นเงิน 300,000 บาท ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า งาน “คู่มือการประเมินผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” และ “คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” ของโจทก์นั้นเป็นงานวรรณกรรมอันเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ การที่จะสูญเสียหรือสิ้นไปซึ่งความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ได้ตามกฎหมายมีอยู่ 2 ประการ ด้วยกัน คือ การโอนไปซึ่งลิขสิทธิ์และลิขสิทธิ์หมดอายุการคุ้มครอง ในกรณีนี้โจทก์ยังคงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์อยู่ การที่โจทก์จะแสวงหาประโยชน์ใดจากงานของโจทก์ โจทก์ยังคงสามารถทำได้ตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด การที่จำเลยที่ 1 กระทำละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์หาได้ทำให้โจทก์สูญเสียความเป็นเจ้าของสิทธิไปแต่อย่างใดไม่ ความเสียหายในส่วนนี้ไม่เกิด

ความเสียหายจากการตีพิมพ์หนังสือ “กลยุทธ์ในการฝึกอบรม” ของจำเลยที่ 1 ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ผลงานหนังสือ “คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม/สัมมนา” ของโจทก์ โดยจำเลยที่ 1 คัดลอกผลงานของโจทก์จำนวนประมาณ 30 หน้า นำลงไว้ในหนังสือของจำเลยที่ 1 จำนวน 40 หน้า จากทั้งหมด 182 หน้า หรือคิดเป็นจำนวน 1 ใน 5 ของหนังสือทั้งเล่ม โจทก์จึงขอคิดค่าเสียหายจำนวน 40 เปอร์เซ็นต์ ของรายได้ในการจำหน่ายหนังสือของจำเลยที่ 1 ราคาเล่มละ 165 บาท มีการตีพิมพ์สองครั้งรวมทั้งหมด 1,500 เล่ม จึงเป็นค่าเสียหายประมาณ 100,000

บาท ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 64 บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำละเมิดชดเชยค่าเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย รวมทั้งการสูญเสียประโยชน์และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ของนักแสดงด้วย” ในการเรียกร้องความเสียหายของโจทก์ตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว โจทก์อาจเรียกร้องค่าเสียหายจากการสูญเสียประโยชน์ ซึ่งโดยหลักแล้วหมายถึงกรณีที่ทำให้โจทก์ต้องสูญเสียประโยชน์ต่างๆ ที่โจทก์ควรจะได้รับหากไม่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ แต่สำหรับข้อเรียกร้องของโจทก์ในกรณีนี้เป็นการเรียกร้องค่าเสียหายในลักษณะของประโยชน์ที่จำเลยทั้งสองได้รับการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์ อย่างไรก็ตามการเรียกร้องค่าเสียหายในลักษณะนี้ ศาลเห็นว่า โจทก์มิได้เรียกร้องค่าเสียหายจากการสูญเสียประโยชน์จากผลงานของโจทก์ที่ได้วางจำหน่ายทั่วไป แต่เรียกร้องรายได้หรือผลกำไร (Account of Profit) ในงานที่จำเลยที่ 1 กระทำละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นค่าเสียหายลักษณะหนึ่งที่โจทก์พึงเรียกร้องได้หากไม่อาจแสดงให้เห็นได้ว่าโจทก์เสียหายจากการสูญเสียประโยชน์เพียงใด เมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่โจทก์กล่าวอ้างว่าเนื้อหาของงานโจทก์ที่ถูกจำเลยที่ 1 คัดลอกเป็นจำนวน 1 ใน 5 ของเนื้อหาทั้งหมดของหนังสือของจำเลยที่ 1 ดังนั้น หากคำนวณสัดส่วนแล้วคิดได้เป็นจำนวน 20 เปอร์เซ็นต์ ของเนื้อหาตามหนังสือของจำเลยที่ 1 เมื่อหนังสือราคา 165 บาท สัดส่วนในเนื้อหาของงานของโจทก์ควรคิดได้เป็นจำนวน 33 บาท มีการจัดพิมพ์หนังสือ “กลยุทธ์ในการฝึกอบรม” ของจำเลยที่ 1 สองครั้งรวมจำนวน 1,500 เล่ม จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นเงินทั้งหมดประมาณ 50,000 บาท ซึ่งเป็นจำนวนที่พอสมควรกับความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อโจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาหมายเลขแดงที่ ทป.70/2547, คดีหมายเลขดำที่ ทป.137/2545 โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์คำร้องทำนองเพลง “โบว์รักสีดำ” โดยได้รับโอนลิขสิทธิ์มาจากนายสุพรรณ ชื่นชม ผู้ประพันธ์คำร้องและทำนอง ซึ่งโจทก์ได้นำเพลงดังกล่าวมาผลิตเป็นเทปคาสเซตและซีดีออกจำหน่ายแก่ประชาชนทั่วไป แต่ในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2544 จนถึงปัจจุบัน จำเลยทั้งสองได้ทำซ้ำหรือดัดแปลงทำนองเพลง “โบว์รักสีดำ” ลงในเทปคาสเซตและซีดีออกจำหน่ายแก่ประชาชนทั่วไปใช้ชื่อชุดเพลงว่า “Siam Millennium” โดยจำเลยทั้งสองรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายยอดขายลดลงคิดเป็นเงินเดือนละ 100,000 บาท โจทก์ได้มีหนังสือบอกกล่าวแจ้งให้จำเลยทั้งสองหยุดการกระทำละเมิดแล้ว จำเลยทั้งสองได้มาตกลงกับโจทก์แต่ตกลงกันไม่ได้และยังคงกระทำละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์เรื่อยมา คิดเป็นค่าเสียหายนับแต่วันที่โจทก์รู้ตัวผู้กระทำละเมิด

จนถึงวันฟ้องเป็นเวลา 8 เดือน ค่าเสียหายเดือนละ 100,000 บาท รวมเป็นค่าเสียหายถึงวันฟ้อง เป็นเงิน 800,000 บาท แต่โจทก์ขอคิดเพียง 300,000 บาท ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันหรือ แทนกันชำระหนี้จำนวน 300,000 บาท และค่าเสียหายอีกเดือนละ 100,000 บาท นับแต่วันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจำเลยทั้งสองจะหยุดการทำละเมิด

จำเลยทั้งสองให้การและแก้ไข้อธิบายว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องเพราะลายมือชื่อและ ตราประทับในหนังสือมอบอำนาจเป็นลายมือชื่อและตราประทับปลอม เพลงของจำเลยในชุด “Siam Millennium” นำทำนองเพลงลูกทุ่งพื้นบ้านภาคกลาง หมอลำ ลูกทุ่งอีสานมาเรียบเรียง จังหวะดนตรีใหม่ โดยทำจังหวะทำนองที่เร็วและเร่งรัดในการเต้นรำ ทำนองเพลง “โบว์รักสีดำ” เป็นทำนองเพลงเก่าโบราณนานกว่า 50 ปี ไม่ได้แต่งขึ้นเอง จำเลยลงลายมือชื่อในสัญญาอนุญาต ให้ใช้สิทธิ์เพลงกับโจทก์โดยหลงผิด การที่โจทก์มียอดขายลดน้อยลงเป็นไปตามกลไกตลาด ไม่ เกี่ยวข้องกับจำเลยทั้งสอง โจทก์คิดค่าเสียหายเองตามอำเภอใจ ขอให้ยกฟ้อง

พิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์และจำเลยทั้งสองแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าโจทก์มีอำนาจ ฟ้อง และจำเลยทั้งสองละเมิดลิขสิทธิ์เพลง “โบว์รักสีดำ” ของโจทก์ ปัญหาสุดท้ายมีว่าโจทก์ เสียหายเพียงใด นายสังคม พยานโจทก์เบิกความว่าในแต่ละเดือนโจทก์ขายเทปเพลงพิพาทได้เป็น จำนวนประมาณ 3,000 ตลับ ตามเอกสารหมายเลข จ.13 และคาดว่าจำเลยน่าจะขายเทปที่ละเมิด ลิขสิทธิ์ได้ไม่ต่ำกว่าเดือนละ 2,000 ตลับ และยังมีการผลิตซีดีและวีซีดีออกจำหน่ายอีกจำนวนหนึ่ง คาดว่าประมาณเดือนละ 150,000 บาท เห็นว่า เอกสารหมายเลข จ.13 เป็นเพียงเอกสารที่โจทก์ทำ สรุบบนฝ่ายเดียว จึงมีน้ำหนักน้อย ไม่อาจรับฟังได้ว่าโจทก์จะจำหน่ายเทปเพลงพิพาทได้ในจำนวน ดังกล่าวจริงหรือไม่ ค่าเสียหายที่โจทก์กล่าวอ้างจึงเป็นการคาดคะเนเอาเองของโจทก์เพียงฝ่าย เดียว แต่อย่างไรก็ตาม การที่จำเลยทั้งสองกระทำละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์ย่อมทำให้โจทก์ได้รับความ เสียหาย เมื่อพิจารณาจากจำนวนเพลงที่จำเลยทั้งสองทำละเมิดซึ่งมีเพลงเดียวและเป็นเพียงท่อน ขึ้นต้นหรือ intro เท่านั้น จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายให้แก่โจทก์เป็นเงินจำนวน 50,000 บาท และให้จำเลยทั้งสองชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ในอัตราเดือนละ 5,000 บาท จนกว่าจำเลยทั้ง สองจะหยุดการละเมิด

2.3.2 คำพิพากษาในคดีละเมิดเครื่องหมายการค้า

การกำหนดจำนวนค่าเสียหายในคดีละเมิดเครื่องหมายการค้าของศาลฎีกาและศาล ทรพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางได้มีการหยิบยกเอาหลักเกณฑ์ทางธุรกิจ และเศรษฐศาสตร์มาปรับใช้ในการจำแนกประเภทของความเสียหายและการคิดคำนวณ ค่าเสียหาย โดยมีคำพิพากษาวินิจฉัยเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการ

ขาดประโยชน์ที่ ยอดขายสินค้าของโจทก์ลดลงเพราะการกระทำละเมิดของจำเลย โดยมีคำพิพากษาดังต่อไปนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ 481/2526 โจทก์ฟ้องว่าโจทก์ใช้คำว่า “วินัส” เป็นชื่อทางการค้า และใช้เครื่องหมายการค้าเป็นรูปวินัส (รูปปั้นผู้หญิงแขนขาด) ยื่นบนลูกโลกอยู่ในวงกลมสีทราวยทองพิมพ์บนกระดาษปิดบนหลอดด้าย พิมพ์บนพลาสติกปิดกลางหลอดด้ายและพิมพ์บนกระดาษทำเป็นกล่อง หีบ ห่อ บรรจุสินค้าของโจทก์ โดยโจทก์ได้มาซึ่งสิทธิแห่งเครื่องหมายการค้าโดยชอบด้วยกฎหมาย และเครื่องหมายการค้าของโจทก์ดังกล่าว ได้จดทะเบียนไว้ต่อกรมทะเบียนการค้าถูกต้องตามกฎหมาย จำเลยทั้งสามได้ร่วมกันปลอมโดยเอาชื่อ รูปรอยประดิษฐ์ในการประกอบการค้าของโจทก์มาใช้กับกล่องและหลอดด้ายของจำเลยโดยรู้ว่าโจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านี้ โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่โจทก์ต้องขาดประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าตกต่ำ หรือลดลงเป็นจำนวนเงิน 104,000 บาท ค่าโฆษณาเพื่อให้สินค้าเป็นที่รู้จัก และอยู่ในความนิยมของประชาชนเป็นจำนวนเงิน 48,000 บาท ค่าจ้างเจ้าหน้าที่ออกสืบเสาะหาสินค้าที่จำเลยทั้งสามจำหน่ายเป็นจำนวนเงิน 2,500 บาท ค่าเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติคุณเป็นจำนวนเงิน 40,000 บาท ค่าเจ้าหน้าที่ชี้แจงเพื่อชื่อเสียงกลับคืนดี เป็นจำนวนเงิน 1,500 บาท ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่าโจทก์มีสิทธิได้รับค่าเสียหายเฉพาะค่าขาดประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าตกต่ำหรือลดลงอันเป็นค่าเสียหายโดยตรงจากการละเมิดพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการละเมิดแล้ว สมควรให้รับผิดครึ่งหนึ่งเป็นจำนวนเงิน 52,000 บาท ศาลฎีกาพิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยทั้งสามร่วมกันเอาชื่อรูปรอยประดิษฐ์ในการประกอบการค้าของโจทก์มาใช้กับกล่องและด้ายหลอดของจำเลยเป็นจำนวน 48 หลอดด้ายที่นำออกจำหน่ายเท่านั้น เมื่อพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์ และความร้ายแรงแห่งการละเมิดแล้ว เห็นว่าการที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายกึ่งหนึ่งของจำนวนที่โจทก์ขอมาจึงสูงเกินไป เห็นสมควรพิพากษาให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชดใช้ค่าเสียหาย 20,000 บาท

คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.20/2542, คดีหมายเลขดำที่ ทป.36/2541 โจทก์ทั้งสองฟ้องว่า โจทก์ที่ 1 เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนในประเทศไทยแล้ว 2 เครื่องหมาย คือ เครื่องหมายการค้าอักษรโรมันคำว่า FOX-D และเครื่องหมายการค้าที่ประกอบด้วยลวดลายประดิษฐ์รูปตัว B และภายในช่องด้านบนมีอักษรโรมันคำว่า BOSNY และในช่องด้านล่างเป็นรูปคนตีเหล็ก โจทก์ที่ 1 ได้อนุญาตให้โจทก์ที่ 2 ใช้เครื่องหมายทั้งสองนี้ด้วยโดยใช้กับสินค้าจำพวกสกีสเปรย์และอื่นๆ ซึ่งวางขายในประเทศไทย และต่างประเทศ ในระหว่างเดือนมกราคมถึงธันวาคม 2536 จำเลยได้ละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าทั้งสองนั้น โดยการ

ปลอมเครื่องหมายการค้า FOX-D ใช้กับสี่สเปร์ย และเลียนเครื่องหมายการค้า BOSNY เป็นอักษรโรมันคำว่า BOTNY ใช้กับสี่สเปร์ย แล้วจำเลยได้ผลิตสี่สเปร์ยที่มีเครื่องหมายการค้าทั้งสองแบบนี้ ออกขายด้วย นอกจากนี้ จำเลยยังได้เอาอักษรโรมันในเครื่องหมายการค้า BOSNY กับชื่อของโจทก์ที่ 2 ไปใช้เป็นชื่อของจำเลยด้วย ทำให้โจทก์ทั้งสองเสียหายเป็นเงิน 46,425,101 บาท จึงขอให้บังคับจำเลยใช้ค่าเสียหายดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ย กับให้จำเลยเลิกใช้เครื่องหมายการค้าทั้งสองที่ได้ทำปลอมและเลียน และขอให้เพิกถอนชื่อและตราสำคัญบริษัทจำเลยด้วย

จำเลยให้การว่า โจทก์ที่ 1 ไม่ใช่เจ้าของเครื่องหมายการค้าทั้งสอง จำเลยผลิตสี่สเปร์ยใช้เครื่องหมาย FOX-D และ BOTNY ตามการว่าจ้างของห้างกั๊งทง ซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า FOX-D จดทะเบียนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และตามการว่าจ้างของห้างโอเวีย่าหรือบริษัทยูโรเปียน เอเชีย เทคดิง จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า BOTNY จดทะเบียนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยสินค้าทั้งหมดจะส่งไปขายยังประเทศดังกล่าวเมื่อผลิตเสร็จ โจทก์ไม่เสียหายเท่าที่ฟ้องและบางรายการก็เป็นการเรียกซ้ำซ้อน

คดีมีประเด็นพิพาทว่า

- 1) โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่
- 2) จำเลยปลอม เลียน และใช้เครื่องหมายการค้าของโจทก์โดยละเมิดหรือไม่
- 3) ค่าเสียหายมีหรือไม่เพียงใด

ระหว่างการพิจารณา คู่ความทำกันให้ถือเอาผลของคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีอาญา หมายเลขดำที่ 37/2541 (ระหว่าง พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด กับบริษัทบอสนิลอนดอน เคมีคอล จำกัดที่ 1 (จำเลยคดีนี้), นายพรชัย เวชากร ที่ 2, นายลินวัน ถึงที่ 3 จำเลย) เป็นข้อเท็จจริงในคดีนี้ โดยหากศาลพิพากษาว่าจำเลยคดีนี้มีความผิด จำเลยยอมแพ้ และยอมชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ทั้งสอง คู่ความจึงขอสืบพยานเฉพาะประเด็นค่าเสียหาย

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า ตามใบสรุปยอดขาย หมายเลข ๑.43 สี่สเปร์ยทั้งสองยี่ห้อของโจทก์ที่ขายในเมืองฮ่องกงและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น มียอดขายเพิ่มสูงขึ้นตลอดนับจากปี 2528 เฉพาะปี 2535 ขายได้ 72,000,000 บาทเศษ แต่ปี 2536 ขายได้เพียง 47,000,000 บาทเศษ ในปี 2536 จำเลยได้ส่งสี่สเปร์ยที่ทำปลอมและเลียนตามฟ้องไปขายในเมืองฮ่องกงและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นเงิน 11,425,101 บาท ซึ่งควรเป็นรายได้ของโจทก์ และทำให้โจทก์ขายสินค้าได้ลดลง 10,000,000 บาท การกระทำของจำเลยยังทำให้โจทก์เสียหายต่อชื่อเสียงทางการค้า เป็นเงิน 20,000,000 บาท และยังต้องเสียค่าใช้จ่ายไปในการสืบสวนติดตามการกระทำของจำเลยทั้งสองในและต่างประเทศอีก 5,000,000 บาท

จำเลยนำสืบว่า ตามงบดุล หมายเลข 27 ของจำเลยในปี 2536 ปรากฏผลขาดทุน ประมาณ 60,000 บาท และตามงบการเงินของโจทก์ที่ 2 เอกสารหมายเลข 30 ปรากฏว่าในปี 2534 มียอดขายประมาณ 84,000,000 บาท แต่มียอดค่าใช้จ่ายประมาณ 84,800,000 บาท ปี 2535 มี ยอดขายประมาณ 132,000,000 บาท แต่มียอดค่าใช้จ่ายประมาณ 132,800,000 บาท ปี 2536 มี ยอดขายประมาณ 136,000,000 บาท แต่มียอดค่าใช้จ่ายประมาณ 138,000,000 บาท (ปี 2537 ไม่ปรากฏงบการเงินของโจทก์ที่ 2) ปี 2538 มียอดขายประมาณ 137,000,000 บาท แต่มียอด ค่าใช้จ่าย 142,000,000 บาท และปี 2539 มียอดขายประมาณ 110,000,000 บาท แต่มียอด ค่าใช้จ่ายประมาณ 113,000,000 บาท

ต่อมา ศาลฎีกาในคดีอาญาดังกล่าวได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดวินิจฉัยว่า จำเลยที่ 1 เป็นผู้ผลิตสี่สปรีย์ของกลางทั้งหมดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ร่วม (โจทก์ที่ 1 ในคดีนี้) ให้ใช้ เครื่องหมายการค้าทั้งสองได้ จึงถือได้ว่าจำเลยที่ 1 ได้ปลอมเครื่องหมายการค้า FOX-D และเลียน เครื่องหมายการค้า BOSNY ของโจทก์ร่วม จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดฐานปลอมเครื่องหมายการค้า ที่ได้จดทะเบียนแล้วของบุคคลอื่น, และฐานมิได้เพื่อจำหน่ายซึ่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอม และเลียนตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 มาตรา 108, 109, 110(1) ประกอบ มาตรา 108 และมาตรา 110(1) ประกอบมาตรา 109

คดีนี้จึงเป็นไปตามคำทำ ฟังได้ว่าจำเลยได้ละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของโจทก์ ทั้งสอง จึงคงมีปัญหาว່ว่าโจทก์ทั้งสองเสียหายเพียงใด โจทก์ทั้งสองฟ้องเรียกค่าเสียหายบรรยาย แยกมาเป็น 4 รายการ รวมเงิน 46,425,101 บาท ได้แก่

- 1) ค่าขาดประโยชน์ ค่าความเชื่อถือ, นิยมในตัวสินค้าที่ลดลง และค่าชื่อเสียงเกียรติคุณ ของโจทก์ทั้งสอง รวม 11,425,101 บาท
- 2) ค่าที่โจทก์ขายสินค้าได้ลดลง 10,000,000 บาท
- 3) ค่าใช้จ่ายในการสืบหาการกระทำละเมิดของจำเลย 5,000,000 บาท และ
- 4) ค่าทดแทนชื่อเสียงเกียรติคุณด้านธุรกิจของโจทก์ 20,000,000 บาท

ซึ่งเฉพาะค่าเสียหายรายการที่ 1 และ 2 นั้น จำเลยได้ให้การต่อสู้ด้วยว่า เป็นค่าเสียหาย ที่เรียกซ้ำซ้อนกัน

ในชั้นพิจารณา โจทก์ทั้งสองมีนายบุญรักษา อรุณสง ผู้รับมอบอำนาจ เป็นพยานเบิก ความว่า การกระทำของจำเลยทำให้โจทก์ขาดประโยชน์จากรายได้ที่ขายสินค้าที่ถูกปลอมและ เลียนเครื่องหมายการค้า ซึ่งจำเลยได้ส่งไปขายที่เมืองฮ่องกงและประเทศสาธารณประชาชนจีน รวม 11,425,101 บาท ซึ่งเป็นรายได้ที่โจทก์ควรได้รับและโจทก์ได้รับผลกระทบขายสินค้าได้

น้อยลงไม่ต่ำกว่า 10,000,000 บาท และพยานตอบคำถามค้านทนายจำเลยว่า โจทก์พิจารณาจากยอดขายสินค้าที่ละเมิดเครื่องหมายการค้าของโจทก์ในเมืองฮ่องกงและประเทศสาธารณประชาชนจีน 11,000,000 บาทเศษดังกล่าว ซึ่งศาลเห็นว่าเมื่อพิจารณาประกอบกับการบรรยายฟ้องที่เรียกค่าเสียหายรายการที่ 1 และ 2 ดังกล่าวแล้ว ทำให้เข้าใจได้ว่าค่าเสียหายรายการที่ 2 จำนวน 10,000,000 บาท นั้น คือจำนวนที่โจทก์ต้องการการชดใช้อันเนื่องมาจากการที่จำเลยส่งสินค้าไปขายยังต่างประเทศนั้น 11,000,000 บาทเศษ เพราะมิฉะนั้นค่าเสียหายทั้งสองส่วนก็จะซ้ำกันดังจำเลยต่อสู้ เนื่องจากยอดขายของจำเลย ในทางกลับกันย่อมเป็นยอดขายของโจทก์หากไม่มีสินค้าของจำเลยที่ปลอมและเลียน และนั่นก็คือรายได้หรือประโยชน์อันควรได้รับของโจทก์นั่นเอง ซึ่งเป็นจำนวนเดียวกัน กรณีจึงต้องถือว่าโจทก์ประสงค์จะเรียกตามรายการที่ 2 นั่นเอง ปัญหาจึงมีต่อไปว่าโจทก์ควรได้รับเท่าไร นายบุญรักษาตอบคำถามค้านถึงหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคำนวณค่าเสียหายส่วนนี้ได้พิจารณาจากยอดขายที่จำเลยส่งไปขายยังเมืองฮ่องกงและประเทศสาธารณประชาชนจีน รวม 11,000,000 บาทเศษ โดยโจทก์ทั้งสองและฝ่ายบัญชีมิได้เกี่ยวข้องเพียงแต่รับทราบ พยานกับทนายโจทก์เป็นผู้คิดค้นขึ้นโดยไม่ใช้หลักเกณฑ์ทางวิชาการ ซึ่งตามทางนำสืบต่อๆมาของโจทก์ทั้งสองก็ไม่ปรากฏหลักเกณฑ์ใดๆ ในการคำนวณ ศาลจึงต้องพิจารณาให้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้โดยอาศัยใบสรุปยอดขาย เอกสารหมาย จ.43 เปรียบเทียบกับงบกำไรขาดทุนของโจทก์ที่ 2 เอกสารหมาย จ.30 ซึ่งในปี 2535 ถึง 2537 โจทก์มียอดขายในเมืองฮ่องกงและประเทศ สาธารณประชาชนจีน ประมาณ 72,400,000 บาท, 47,000,000 บาท และ 81,700,000 บาทตามลำดับ ซึ่งยอดขายเหล่านี้ชี้ชัดว่า ยอดขายลดลงในปี 2536 ซึ่งเป็นปีที่โจทก์ฟ้องและนำสืบว่า จำเลยผลิตและส่งสินค้าที่ละเมิดออกขายคิดเป็นเงิน 11,000,000 บาทเศษ ครั้นพิจารณางบกำไรขาดทุน หมาย ล.30 ปรากฏว่า ตั้งแต่ปี 2533 ถึง 2540 (เฉพาะปี 2537 โจทก์อ้างว่าหาไม่พบ) ยอดที่แสดงรายได้จากการขายทั้งในและต่างประเทศเมื่อหักยอดที่เป็นค่าใช้จ่าย (ต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร) แล้ว เห็นได้ว่า โจทก์ที่ 2 ค่าขายขาดทุนทุกปี (ยกเว้นปี 2533) โดยจะมีกำไรก็เนื่องจาก (ตามที่ปรากฏในงบ) มีรายได้จากกำไรอัตราแลกเปลี่ยนบ้างและค่าชดเชยภาษีบ้างเป็นรายรับเสริม โดยทำให้มีกำไรประมาณร้อยละ 1-2 ต่อปี เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายส่วนนี้ให้โจทก์ทั้งสองได้รับ 100,000 บาท

ส่วนค่าทดแทนชื่อเสียงเกียรติคุณด้านธุรกิจของโจทก์ที่เรียกมา 20,000,000 บาทนั้น นายบุญรักษา พยานโจทก์เบิกความว่า พยานร่วมกับทนายโจทก์และโจทก์ทั้งสองกำหนดขึ้น โดยพิจารณาจากชื่อเสียงเกียรติคุณที่โจทก์เผยแพร่สินค้าในท้องตลาดตั้งแต่ปี 2520 เป็นต้นมา โดยโจทก์ได้โฆษณาสินค้าทั้งในและต่างประเทศตามเอกสารหมาย จ.16 ถึง จ.28 และ จ.44 ถึง จ.50 ซึ่งสินค้าของโจทก์มีขายในหลายประเทศ เช่น ไต้หวัน เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย

อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงมิได้ปรากฏในทางนำสืบของโจทก์ว่าสินค้าที่จำเลยผลิตโดยละเมิดนั้นมีคุณภาพอยู่ในระดับใด ด้อยกว่าคุณภาพของสินค้าที่โจทก์ผลิตหรือไม่เพียงใด เพราะฉะนั้น เมื่อพิจารณาทางได้เสียของโจทก์ เช่น ขนาดของกิจการ ความกว้างของตลาด ความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ประกอบกับลักษณะการกระทำของจำเลยแล้ว เห็นควรกำหนดค่าเสียหายส่วนนี้ให้โจทก์ 3,000,000 บาท

ส่วนที่โจทก์เรียกค่าเสียหายจากการที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายไปในการติดตามสืบหาการกระทำละเมิดของจำเลยทั้งในและต่างประเทศ 5,000,000 บาทนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ที่แก้ไขแล้วมิได้บัญญัติให้สามารถเรียกค่าเสียหายที่เป็นค่าใช้จ่ายในการบังคับตามสิทธิได้โดยเฉพาะ เหมือนเช่นที่บัญญัติให้เรียกได้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 64 และพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522 ที่แก้ไขแล้ว มาตรา 77 ตรินั้น จึงต้องพิจารณาตามหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 นั้น ซึ่งการกระทำของจำเลยถือว่าการกระทำละเมิดอย่างหนึ่งตามที่บัญญัติในลักษณะ 5 ว่าด้วยละเมิดซึ่งโดยปกติค่าเสียหายที่โจทก์จะเรียกร้องได้ต้องเป็นค่าเสียหายที่เป็นผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลย หรือมิฉะนั้นก็ต้องเป็นผลที่มีความใกล้ชิดกับเหตุ ซึ่งคดีนี้ แม้ว่าความเสียหายโดยตรงจากการกระทำของจำเลยคือการที่โจทก์ต้องขาดประโยชน์ หรือต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติคุณในตัวสินค้า แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าการที่จำเลยผลิตสืสเปรย์ที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมและเลียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์แล้วส่งออกขายในต่างประเทศ จนเป็นเหตุให้โจทก์ต้องติดตามสืบหาพยานหลักฐานเพื่อการดำเนินคดีกับจำเลยนั้น นับได้ว่าเป็นผลที่มีความใกล้ชิดกับเหตุการณ์กระทำละเมิดของจำเลย เพราะมิฉะนั้นก็ไม่มีเหตุผลความจำเป็นใดๆ เลยที่โจทก์จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ไป ซึ่งศาลเห็นต่อไปว่าเป็นคนละส่วนกับค่าฤชาธรรมเนียมมิใช่แทนที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 161 และตาราง 6 ท้ายกฎหมายดังกล่าว โดยในชั้นสืบพยาน โจทก์มิได้นำสืบให้เป็นกิจจะลักษณะ และแน่นอนว่าได้ใช้จ่ายเงินไปเท่าใดศาลจึงใช้ดุลยพินิจกำหนดให้โจทก์ทั้งสอง 100,000 บาท

พิพากษาห้ามจำเลยใช้เครื่องหมายการค้า FOX-D และหยุดการเลียนแบบเครื่องหมายการค้า BOSNY ของโจทก์ ให้จำเลยจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อของจำเลยรวมทั้งตราสำคัญของจำเลยมิให้มีหรือใช้อักษรโรมันหรือรูปรอยประดิษฐ์ที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของโจทก์ หากจำเลยไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย กับให้จำเลยใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ทั้งสอง 3,200,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีแต่วันฟ้อง (วันที่ 17 พฤศจิกายน 2537) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดย

กำหนดค่าทนายความให้ 50,000 บาท เฉพาะค่าขึ้นศาลให้ใช้แทนโดยคำนวณตามทนายททรัพย์ที่จำเลยแพ้คดี

คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.22/2542, คดีหมายเลขดำที่ ทป.62/2541 โจทก์ฟ้องว่า โจทก์จดทะเบียนเครื่องหมายบริการคำว่า “TAURUS” มีรูปรอยประดิษฐ์เป็นรูปวัวอยู่ภายในกรอบสี่เหลี่ยมบนตัวอักษรโรมันคำว่า “TAURUS” ดังกล่าว โดยใช้ชื่อทางการค้าของโจทก์ตั้งแต่วันที่ 29 พฤศจิกายน 2538 จนถึงปัจจุบัน โจทก์เปิดภัตตาคาร บริการขายอาหารและเครื่องดื่ม จำเลยได้นำเครื่องหมายบริการของโจทก์คำว่า “TAURUS” ไปใช้เป็นชื่อร้านของจำเลยที่จังหวัดเชียงใหม่โดยจำเลยใช้ชื่อเป็นอักษรโรมันว่า “TAURUS CHIANGMAI” จำหน่ายอาหารสุรา เบียร์และบุหรี ทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดว่า TAURUS CHIANGMAI เป็นสาขาของโจทก์ อันเป็นการละเมิดโจทก์ทำให้โจทก์เสียหาย โจทก์ขอคิดค่าเสียหายเดือนละ 100,000 บาท นับแต่วันที่จำเลยเปิดร้านคือวันที่ 1 มีนาคม 2541 จนกว่าจำเลยจะเลิกใช้เครื่องหมายบริการของโจทก์ คิดค่าเสียหายจนถึงวันฟ้องเป็นเงิน 600,000 บาท ขอให้ศาลพิพากษาว่า โจทก์มีสิทธิในเครื่องหมายบริการคำว่า “TAURUS” ดีกว่าจำเลยและให้จำเลยยุติการใช้เครื่องหมายบริการของโจทก์และถอดป้ายร้าน TAURUS ออกเสีย หากไม่ปฏิบัติตาม ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย กับให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน 600,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของยอดเงินดังกล่าวนับถัดจากวันฟ้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายเดือนละ 100,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องไปจนกว่าจำเลยจะเลิกใช้เครื่องหมายบริการคำว่า TAURUS ของโจทก์

จำเลยให้การว่า โจทก์จดทะเบียนเครื่องหมายบริการคำว่า “TAURUS” และมีรูปรอยประดิษฐ์เป็นรูปวัวอยู่ภายในกรอบสี่เหลี่ยมบนตัวอักษรดังกล่าวเพื่อใช้สำหรับบริการ ภัตตาคาร บาร์อาหารและเครื่องดื่ม หรือไม่ จำเลยไม่ทราบและไม่รับรอง และโจทก์จะได้ใช้เครื่องหมายบริการคำว่า TAURUS มาตั้งแต่วันที่ 29 พฤศจิกายน 2538 โดยเปิดเป็นภัตตาคาร บริการขายอาหารและเครื่องดื่มหรือไม่ จำเลยไม่ทราบและไม่รับรอง จำเลยมิได้ตั้งใจหรือประมาทเดินเล่อในการนำเครื่องหมายบริการของโจทก์ไปใช้เป็นชื่อร้านของจำเลย ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ สาธารณชนจะเรียกร้านจำเลยว่า TAURUS หรือไม่ จำเลยไม่ทราบ แต่ลูกค้าที่มาใช้บริการร้านจำเลยจะเป็นคนที่มีภูมิลำเนาที่จังหวัดเชียงใหม่หรือใกล้เคียงทั้งสิ้น ส่วนโจทก์มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพมหานคร จำเลยจึงมิได้มีเจตนาทำให้สาธารณชนหลงผิดว่าโจทก์เกี่ยวข้องกับจำเลยแต่อย่างใด ตัวอักษรชื่อร้านจำเลย จำเลยได้คิดประดิษฐ์ขึ้นเอง มิได้มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายของ

โจทก์ จำเลยมิได้แสวงหาประโยชน์จากเครื่องหมายบริการของโจทก์ และมีได้ทำให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของโจทก์

ชั้นนี้สองสถาน ประเด็นพิพาทมีดังนี้

1. โจทก์ได้จดทะเบียนเครื่องหมายบริการคำว่า TAURUS หรือไม่
2. เครื่องหมายบริการของจำเลย คำว่า TAURUS CHIANGMAI มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายบริการคำว่า TAURUS ของโจทก์จนทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดว่าจำเลยมีความเกี่ยวข้องกับโจทก์หรือไม่

3. ค่าเสียหายโจทก์มีเพียงใด

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า โจทก์มีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการขายอาหาร เครื่องดื่ม สุรา เบียร์ บุหรี่ โจทก์ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าและเครื่องหมายบริการในสินค้าจำพวก 42 การให้บริการภัตตาคาร บาร์ โดยมีเครื่องหมายบริการเป็นรูปวัวอยู่ภายในกรอบสี่เหลี่ยมและมีอักษรโรมัน 6 ตัว คำว่า “TAURUS” ซึ่งอ่านออกเสียงว่า ทอรัส แปลว่า “วัวกระทิง” ต่อมาโจทก์ได้ขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการสินค้าและบริการจำพวก 42 เป็นภัตตาคาร บาร์อาหาร และเครื่องดื่ม นายทะเบียนได้ออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนเครื่องหมายบริการให้โจทก์ โจทก์ได้ใช้เครื่องหมายบริการดังกล่าวติดต่อกันตลอดมาจนถึงปัจจุบันและโจทก์ได้ใช้เป็นชื่อสถานบริการของโจทก์ด้วย โจทก์ใช้งบประมาณในการโฆษณาเครื่องหมายบริการของโจทก์ปีละหลายล้านบาท โดยโฆษณาทางวิทยุและนิตยสารต่างๆ เป็นเงินเดือนละแสนกว่าบาท และโจทก์ได้ว่าจ้างนักร้องและนักแสดงที่มีชื่อเสียงทั้งในและต่างประเทศมาแสดงในสถานประกอบการของโจทก์เป็นเงินเดือนละหลายแสนบาท การโฆษณาของโจทก์ทำให้สาธารณชนรู้จักชื่อเสียงและเครื่องหมายบริการ คำว่า “TAURUS” ของโจทก์ จำเลยได้นำเครื่องหมายบริการของโจทก์ไปใช้เป็นชื่อสถานบริการของจำเลยที่เชียงใหม่ โดยจำเลยเปิดเป็นสถานบริการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มอย่างเดียวกับโจทก์และใช้เครื่องหมายบริการคำว่า TAURUS ของโจทก์โดยมีลักษณะของตัวอักษรโรมันและลีลาในการเขียนเหมือนกันและได้เติมคำว่า CHIANGMAI โดยจำเลยเน้นคำว่า TAURUS เป็นตัวอักษรตัวใหญ่สีแดงเพื่อให้สาธารณชนทั่วไปเข้าใจว่า TAURUS ที่เชียงใหม่เป็นส่วนหนึ่งหรือสาขาหนึ่งของโจทก์ โดยจำเลยไม่ได้ลงทุนโฆษณาเครื่องหมายบริการ และจำเลยได้ประกอบกิจการโดยใช้ชื่อ TAURUS CHIANGMAI ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2541 จนถึงปัจจุบัน จำเลยได้ยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนพาณิชย์เชียงใหม่ โดยใช้ชื่อสถานประกอบการว่า ทอรัส เชียงใหม่ การกระทำของจำเลยทำให้โจทก์เสียหาย ทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดว่า ทอรัส เชียงใหม่ เป็นสาขาหนึ่งหรือส่วนหนึ่งของทอรัสโจทก์ที่จดทะเบียนไว้ การที่จำเลยนำ

เครื่องหมายบริการของโจทก์ไปใช้ทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง และบริการของจำเลยไม่ได้มาตรฐานเท่าของโจทก์ ทำให้สาธารณชนทั่วไปเข้าใจผิดว่าการบริการของโจทก์ตกต่ำไม่ได้มาตรฐาน มีผลกระทบต่อการใช้บริการของโจทก์ทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงและยอดขายลดลง จำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ โจทก์ขอคิดค่าเสียหายเดือนละ 100,000 บาท นับแต่วันที่จำเลยเปิดร้านประกอบกิจการโดยใช้ชื่อคำว่า TAURUS ของโจทก์เป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะหยุดใช้เครื่องหมายบริการของโจทก์ซึ่งคิดถึงวันฟ้องเป็นเวลา 6 เดือน เป็นเงิน 600,000 บาท และให้จำเลยเลิกใช้เครื่องหมายบริการ คำว่า TAURUS ของโจทก์เป็นชื่อร้านของจำเลยต่อไป และขอให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เดือนละ 100,000 บาท นับแต่วันที่จำเลยเปิดร้านจนกว่าจะเลิกใช้เครื่องหมายบริการคำว่า TAURUS ของโจทก์

จำเลยนำสืบว่า ร้านของจำเลยเปิดให้บริการประมาณเดือนเมษายน 2541 ลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นคนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จำเลยไม่เคยทราบจากลูกค้าว่าชื่อร้านและป้ายร้านของจำเลยคล้ายคลึงหรือออกเสียงเหมือนกับชื่อหรือเครื่องหมายของโจทก์ โดยเฉลี่ยแล้วมีลูกค้ามาใช้บริการประมาณ 50 ถึง 70 คนต่อวัน รายได้เฉลี่ยประมาณ 15,000 บาท ถึง 20,000 บาทต่อเดือน จำเลยและหุ้นส่วนได้ร่วมกันบริหารงานและดูแลการให้บริการลูกค้าเป็นอย่างดี แต่เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจซบเซา มีผู้มาใช้บริการน้อย รายได้ไม่คุ้มค่าใช้จ่ายของร้านและหุ้นส่วนในร้านขัดแย้งกัน จึงเลิกกิจการประมาณเดือนสิงหาคม 2541 จำเลยทราบว่าชื่อร้านของจำเลยคล้ายคลึงของโจทก์เมื่อถูกฟ้องโดยทราบประมาณวันที่ 20 กันยายน 2541 อันเป็นเวลาหลังจากจำเลยได้เลิกใช้ชื่อร้านตามฟ้องแล้ว จำเลยมิได้มีเจตนาหรือประมาทเลินเล่อในการใช้ชื่อร้านตามฟ้องให้คล้ายคลึงกับของโจทก์เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้าและมีได้ทำให้โจทก์เสียหายตามฟ้อง

พิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์จำเลยโดยตลอดแล้ว ฟังได้ว่า โจทก์ได้จดทะเบียนเครื่องหมายบริการคำว่า TAURUS ไว้แล้ว และจำเลยรู้จักเครื่องหมายบริการของโจทก์มาก่อน และทราบว่าเครื่องหมายดังกล่าวได้จดทะเบียนไว้แล้ว การกระทำของจำเลยจึงเป็นการจงใจละเมิดเครื่องหมายบริการจดทะเบียนของโจทก์

ประเด็นที่สาม ค่าเสียหายโจทก์มีเพียงใด ที่โจทก์นำสืบว่า รายได้ของโจทก์นับแต่จำเลยเปิดร้านลดลงนั้น นายมนต์สิริ ตอบทนายจำเลยว่า รายได้ของโจทก์บางเดือนคงที่บางเดือนลดลง นางภักมณ ตอบทนายจำเลยว่า ยอดขายเดือนมีนาคมถึงกรกฎาคม 2541 ซึ่งเป็นช่วงที่จำเลยเปิดร้านอยู่มียอดขายมากกว่าช่วงเดือนสิงหาคมถึงธันวาคม 2541 และเมื่อเปรียบเทียบรายได้ปี 2540 และปี 2541 รายได้เดือนมีนาคมถึงกันยายน มีเฉพาะเดือน เมษายน มิถุนายน กรกฎาคม กันยายน ซึ่งมียอดขายสูงกว่ายอดขายในปี 2540 ในเดือนเดียวกัน รายได้ของโจทก์จำนวน 4

เดือนใน 7 เดือน สูงขึ้นในช่วงที่จำเลยเปิดร้าน พยานหลักฐานโจทก์ที่นำสืบมาจึงยังฟังไม่ได้ชัดเจนว่าการเปิดร้านของจำเลยทำให้รายได้ของโจทก์ลดลง ส่วนที่นางภักฉน ตอบทนายโจทก์ว่า รายได้ปี 2540 มากกว่า ปี 2541 อยู่ 1,553,623.95 บาทนั้น ก็ไม่อาจชี้ให้เห็นว่า สาเหตุของ รายได้ลดลงมาจากการเปิดร้านของจำเลยเพราะร้านของจำเลยอยู่จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนร้านของ โจทก์และลูกค้าของโจทก์ส่วนใหญ่อยู่กรุงเทพฯ นอกจากนี้ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในปี 2541 อาจ เป็นสาเหตุที่ทำให้ลูกค้าไปใช้บริการของโจทก์น้อยลงก็ได้ อย่างไรก็ตาม การที่โจทก์ลงทุนโฆษณา เครื่องหมายบริการของโจทก์ทางสื่อต่างๆ และว่าจ้างนักร้องและนักดนตรีที่มีชื่อเสียงมาแสดงใน สถานประกอบการของโจทก์จนทำให้สาธารณชนรู้จักชื่อเสียงและเครื่องหมายบริการของโจทก์ โจทก์ใช้จ่ายเป็นค่าโฆษณาเดือนละ 22,000 บาท ตามเอกสารหมาย จ.7 ค่าจ้างนักร้องและนัก ดนตรีเดือนละประมาณ 200,000 บาท โดยจำเลยไม่เคยลงโฆษณาชื่อสถานประกอบการจำเลย แต่อาศัยชื่อเสียงของโจทก์ในการประกอบกิจการ จึงเป็นการแสวงหาประโยชน์จากชื่อเสียงของ โจทก์ นอกจากนี้ นายมนตรีศิริ ยังเบิกความว่า การที่จำเลยนำเครื่องหมายบริการของโจทก์ไปใช้ทำ ให้โจทก์เสียชื่อเสียงเนื่องจากการบริการของจำเลยไม่ได้มาตรฐานเท่าของโจทก์ ทำให้สาธารณชน ทั่วไปเข้าใจผิดคิดว่าการบริการของโจทก์ตกต่ำไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งมีผลกระทบต่อชื่อเสียง เครื่องหมายบริการของโจทก์ จำเลยใช้เครื่องหมายบริการของโจทก์ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541 ถึง เดือนสิงหาคม 2541 จึงเห็นควรกำหนดค่าเสียหายให้โจทก์ในส่วนนี้รวม 150,000 บาท จำเลยเบิก ความว่า เลิกกิจการนี้ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2541 โจทก์ฟ้องคดีเมื่อเดือนกันยายน 2541 จึงไม่ กำหนดค่าเสียหายนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป

พิพากษาว่า โจทก์มีสิทธิในเครื่องหมายบริการคำว่า "TAURUS" ดีกว่าจำเลย ห้าม จำเลยใช้เครื่องหมายบริการ "TAURUS" และให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน 150,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของยอดเงินดังกล่าวนับถัดจากวันฟ้องไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดยกำหนดค่าทนายความ ให้ 6,000 บาท

คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.69/2542, คดีหมายเลขดำที่ ทป.40/2542 โจทก์ฟ้อง ว่า โจทก์ที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดจดทะเบียนที่ประเทศฝรั่งเศส โจทก์ที่ 2 เป็นห้าง หุ้นส่วนจำกัดจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย จำเลยที่ 1 เป็นบริษัทจำกัดจดทะเบียน เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย การฟ้องคดีนี้ โจทก์ที่ 1 ได้มอบอำนาจให้ นายสุเมธ จงรัชชลิขิต เป็นผู้ฟ้องและดำเนินคดีแทน

เมื่อระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงพฤศจิกายน 2540 จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันจัดจำหน่าย ปากกาลูกกลิ้งที่มีตราเครื่องหมายการค้าคำว่า REYNOLDS ซึ่งเป็นเครื่องหมายการค้าปลอมที่มี ผู้ทำปลอมเครื่องหมายการค้าคำว่า REYNOLDS ของโจทก์ที่ 1 ซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้วใน ราชอาณาจักรและในประเทศต่างๆ อีกหลายประเทศทั่วโลก โดยจำเลยทั้งสองรู้อยู่แล้วว่าสินค้า ปากกาลูกกลิ้งที่จำเลยทั้งสองร่วมกันจัดจำหน่ายนั้นเป็นสินค้าที่มีการปลอมเครื่องหมายการค้าของ โจทก์ที่ 1 ที่ได้จดทะเบียนแล้วในราชอาณาจักร

ต่อมาเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2540 เจ้าพนักงานจับกุมจำเลยทั้งสองได้พร้อมด้วย ปากกาลูกกลิ้งที่มีเครื่องหมายการค้าคำว่า REYNOLDS ปลอม จำนวน 247,500 ด้าม ซึ่งต่อมา พนักงานอัยการได้นำตัวจำเลยทั้งสองฟ้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ กลาง ในข้อหาว่าร่วมกันเสนอจำหน่ายและมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอม เครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วในราชอาณาจักรเป็นคดีหมายเลขดำที่ 514/2541 คดีหมายเลขแดงที่ 748/2541 ซึ่งจำเลยทั้งสองได้ยอมรับสารภาพว่ากระทำความผิด ตามฟ้องและศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางได้พิพากษาเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2541 ว่าจำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติเครื่องหมาย การค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 110 (1) ประกอบมาตรา 108 ให้ลงโทษจำเลยที่ 1 ปรับ 400,000 บาท ลงโทษจำเลยที่ 2 จำคุก 2 ปี ปรับ 400,000 บาท แต่ได้ลดโทษให้คงเหลือปรับจำเลยที่ 1 เพียง 200,000 บาท และ ปรับจำเลยที่ 2 จำนวน 200,000 บาท จำคุก 1 ปี โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี

การที่จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันจัดจำหน่ายปากกาลูกกลิ้ง ที่มีเครื่องหมายการค้า คำว่า REYNOLDS ปลอมเครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ 1 ทำให้โจทก์ที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องหมาย การค้าดังกล่าวและได้จัดจำหน่ายสินค้าของโจทก์ที่ 1 ในหลายประเทศทั่วโลก และโจทก์ที่ 2 ซึ่งเป็นตัวแทนของโจทก์ที่ 1 ในการจัดจำหน่ายสินค้านี้ดังกล่าวในประเทศไทยแต่ผู้เดียวได้รับความ เสียหายเนื่องจากยอดขายปากกาลูกกลิ้งยี่ห้อเรย์โนลด์สในช่วงเดือนกรกฎาคม 2540 ถึงเดือน ธันวาคม 2540 ตกลงกว่าในปี 2539 เดือนเดียวกัน ถึง 5,490,000 ด้าม ทั้งโจทก์ต้องจัดการทำ โฆษณาเพื่อแก้ไขภาพพจน์ต่อผู้ที่เคยใช้ปากกาลูกกลิ้งยี่ห้อเรย์โนลด์สปลอมที่มีคุณภาพต่ำ ซึ่ง โจทก์ที่ 2 ต้องเสียค่าโฆษณาไปในช่วงเดือนกรกฎาคม 2540 ถึงปลายปี พ.ศ. 2541 เป็นเงินถึง 3,916,881.92 บาท รวมความเสียหายที่โจทก์ประเมินไว้เนื่องจากการที่จำเลยทั้งสองนำ ปากกาลูกกลิ้งที่มีตราเครื่องหมายการค้าปลอมออกจำหน่ายในช่วงเดือนกรกฎาคม 2540 ถึงเดือน พฤศจิกายน 2541 ไม่ต่ำกว่า 9,000,000 บาท ทั้งนี้ยังมีได้รวมถึงค่านิยมที่ผู้เคยใช้ปากกาลูกกลิ้ง ยี่ห้อเรย์โนลด์สของโจทก์ซึ่งเสื่อมไปเพราะการใช้ของปลอมที่มีคุณภาพต่ำ แต่โจทก์ทั้งสองขอ

เรียกร้องให้จำเลยทั้งสองชดใช้ ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ทั้งสองเพียง 3,300,000 บาท ขอบังคับให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน 3,300,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 3,300,000 บาท นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ทั้งสอง

จำเลยทั้งสองให้การและแก้ไขคำให้การในประเด็นเรื่องค่าเสียหายว่า การที่จำเลยที่ 1 ขายสินค้าพิพาทไปเพียงจำนวน 60,600 ด้าม เป็นการขายสินค้าพิพาทเพียงเล็กน้อย ในระยะเวลาสั้นและในพื้นที่ไม่กว้างขวางไม่เป็นผลโดยตรงที่จะทำให้ยอดขายของโจทก์ตกลงไป การที่โจทก์ขายสินค้ายอดขายตกลงไปเป็นเพราะความสามารถในการค้าขายสินค้าของโจทก์เองหรือเป็นเพราะเหตุอื่นที่ไม่ใช่เหตุอันเกิดจากการขายสินค้าพิพาทของจำเลยที่ 1 จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายดังกล่าวของโจทก์ทั้งสองเพราะเป็นความเสียหายที่ไกลกว่าเหตุ และที่โจทก์อ้างว่าโจทก์ต้องเสียค่าโฆษณาไปเพื่อแก้ภาพพจน์เป็นจำนวนถึง 3,916,881.92 บาท ก็ไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด เพราะโจทก์ไม่ได้เสียค่าโฆษณาไปตามจำนวน ดังกล่าวแต่อย่างใด อีกทั้งหากโจทก์ได้ทำการโฆษณาจริงก็เป็นการโฆษณาเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าของโจทก์เท่านั้น จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบในค่าโฆษณาดังกล่าว นอกจากนี้การที่โจทก์โฆษณาแก้ภาพพจน์ก็ไม่ได้เกิดจากการขายสินค้าพิพาทของจำเลยโดยตรงและค่าเสียหายจากการโฆษณาเพื่อแก้ภาพพจน์ก็เป็นค่าเสียหายที่ไกลกว่าเหตุอีกด้วย จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายดังกล่าว นอกจากนี้ค่าเสียหายที่โจทก์ประเมินไว้ถึง 9,000,000 บาท นั้น เป็นการประเมินตามอำเภอใจของโจทก์เอง และเป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ และที่โจทก์เรียกค่าเสียหายถึง 3,300,000 บาท ก็เป็นการเรียกค่าเสียหายตามอำเภอใจและไกลกว่าเหตุ ซึ่งหากจะเสียหายจริงไม่น่าจะเกิน 5,000 บาท

ทางพิจารณาโจทก์ทั้งสองสืบว่า โจทก์ที่ 1 เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า คำว่า REYNOLDS อ่านว่าเรย์โนลด์ส ซึ่งจดทะเบียนไว้ในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย การผลิตและจำหน่ายสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ 1 ในประเทศไทย โจทก์ที่ 1 ตกลงให้โจทก์ที่ 2 เป็นผู้ผลิตและจำหน่ายปากกาลูกกลิ้งภายใต้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียว โดยไม่มีค่าตอบแทนแต่มีเงื่อนไขว่า โจทก์ที่ 2 ต้องซื้อหัวลูกกลิ้งและน้ำหมึกจากโจทก์ที่ 1 ตามจำนวนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๑.8 สินค้าของโจทก์มีชื่อเสียงเพราะมีการจำหน่ายในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี มีการลงทุนโฆษณาและส่งเสริมการขายโดยวิธีต่าง ๆ ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายไปเป็นจำนวนมาก

เมื่อประมาณเดือนกรกฎาคม 2540 ได้มีสินค้าปลอมเครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ 1 ออกจำหน่าย ต่อมาโจทก์ที่ 2 ได้สืบทราบว่าจำเลยทั้งสองเป็นผู้จัดจำหน่ายจึงได้นำพนักงานตำรวจเข้าจับกุมจำเลยที่ 2 ยึดปากกาลูกกลิ้งใช้เครื่องหมายการค้าปลอมได้ 247,500 ด้าม และต่อมา

พนักงานอัยการได้ฟ้องจำเลยทั้งสองในข้อหาพร้อมกันเสนอจำหน่ายและมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมเครื่องหมายการค้าของผู้ยื่นต่อศาล จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ และศาลได้มีคำพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสองแล้ว ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๑.6 การกระทำของจำเลยทั้งสองทำให้โจทก์ทั้งสองเสียหายกล่าวคือยอดขายลดลงเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า 9,000,000 บาท ความนิยมในสินค้าเสื่อมลงเนื่องจากสินค้าปลอมมีคุณภาพต่ำด้วยคุณภาพมีน้ำหนักรวมใกล้เคียงเวลาใช้ ลูกค้าจึงหันไปซื้อปากกาลูกกลิ้งยี่ห้ออื่นแทน โจทก์ที่ 2 ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการโฆษณาและส่งเสริมการขายในรูปแบบต่างๆ เพื่อแก้ภาพพจน์อีก 3,916,881.92 บาท ปรากฏตามเอกสาร ๑.10 และ ๑.11

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่าโจทก์ที่ 1 เสียหายเพียงใด

โจทก์ที่ 1 มีนายสุเมธ จงรัชชลิขิต บันทึกถ้อยคำได้ความว่า สินค้าปากกาลูกกลิ้งที่มีตราเครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ 1 มีชื่อเสียง จำหน่ายในประเทศไทยมานานไม่น้อยกว่า 10 ปี ในช่วงที่มีการปลอมเครื่องหมายการค้ายอดขายสินค้าลดไม่ต่ำกว่า 9,000,000 บาทและโจทก์ที่ 1 ยังเสียหายในค่านิยมของสินค้าและเครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ 1 เห็นว่ารายได้ของโจทก์ที่ 1 ที่ได้จากการขายปากกาลูกกลิ้งของจำเลยที่ 2 มาจากการสั่งซื้อหัวลูกกลิ้งและน้ำหมึกที่ใช้กับปากกาเท่านั้น

ส่วนค่าโฆษณาและส่งเสริมการขายนั้นโจทก์ที่ 1 ก็มีได้นำสืบให้เห็นว่าในส่วนของโจทก์ที่ 1 ที่จ่ายตามปกติเท่าไร และต้องจ่ายเพิ่มเติมไปอีกเป็นจำนวนเท่าไร อย่างไรก็ตามก็เห็นได้ชัดว่าโจทก์ที่ 1 ย่อมได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของจำเลยทั้งสอง โดยเฉพาะความเสียหายในชื่อเสียงหรือค่านิยมในสินค้าและเครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ 1 ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดที่จำเลย ทั้งสองกระทำแก่โจทก์ที่ 1 แล้วจึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายให้เป็นเงินรวม 500,000 บาท

พิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน 500,000 บาท แก่โจทก์ที่ 1 พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับตั้งแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ

คดีหมายเลขแดงที่ ทป.7/2544, คดีหมายเลขดำที่ ทป.65/2542 โจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าคำว่า MICHELIN ในรูปลักษณะต่างๆ และเครื่องหมายอีกหลายเครื่องหมายรวมทั้งคำว่า M 85 โจทก์ได้ใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวกับสินค้าอย่างล้อยวดยานต่างๆ เช่น ยางรถยนต์ ยางรถจักรยานยนต์ มาเป็นเวลานาน โดยเฉพาะสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้า MICHELIN มีจำหน่ายและโฆษณาแพร่หลายในหลายประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทยมานานจนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและนิยมแพร่หลายของสาธารณชน ส่วนเครื่องหมายการค้า M 85 ก็มีชื่อเสียงรู้จักแพร่หลายในหมู่ผู้ใช้รถจักรยานยนต์ โจทก์จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวใน

หลายประเทศรวมทั้งจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า MICHELIN เพื่อใช้กับสินค้าภายนอกและยางในล้อรถยนต์ต่างๆ ในประเทศไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 และจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า M 85 ใช้กับสินค้าจำพวก 12 (ใหม่) รายการสินค้าภายนอกและยางในล้อรถยนต์ ดอกยางสำหรับใช้หล่อดอกยางล้อรถยนต์ ตามทะเบียนเลขที่ ค 41929 (คำขอเลขที่ 282640)

เมื่อประมาณเดือนมีนาคม 2542 โจทก์พบว่าจำเลยได้ผลิตและจำหน่ายสินค้ายางรถยนต์ที่ใช้เครื่องหมายการค้าคำว่า MICHAELER และคำว่า MR 85 และตรวจพบภายหลังว่าจำเลยได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าคำว่า MICHAELER เพื่อใช้กับสินค้าจำพวก 12 (ใหม่) รายการสินค้าภายนอกและยางในรถทุกชนิด ตามคำขอเลขที่ 242475 ซึ่งโจทก์ไม่ทราบมาก่อน จึงไม่ได้คัดค้าน

จำเลยรู้จักชื่อเสียงเกียรติคุณและความนิยมแพร่หลายในเครื่องหมายการค้าทั้งสองเครื่องหมายของโจทก์เป็นอย่างดีอยู่ก่อน แต่จำเลยไม่สุจริตประสงค์แอบอิงแสวงหาประโยชน์จากชื่อเสียงเกียรติคุณและความนิยมแพร่หลายในเครื่องหมายการค้าของโจทก์ จึงเอาเครื่องหมายการค้าของโจทก์มาดัดแปลงใช้เป็นเครื่องหมายการค้าของจำเลย นำไปจดทะเบียนและใช้กับสินค้าของจำเลย อันเป็นการจงใจเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของโจทก์เพื่อให้ผู้ซื้อสับสนหรือหลงผิดว่าสินค้าของจำเลยเป็นสินค้าของโจทก์หรือโจทก์มีส่วนเกี่ยวข้องในทางใดทางหนึ่ง จึงเป็นการใช้สิทธิไม่สุจริตและเป็นการละเมิดเครื่องหมายการค้าทั้งสองของโจทก์ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายไม่น้อยกว่าเดือนละ 400,000 บาท ขอให้บังคับจำเลยให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เดือนละ 400,000 บาท นับแต่วันฟ้องไปจนกว่าจำเลยจะยุติการทำละเมิดเครื่องหมายการค้าของโจทก์ และจนกว่าจำเลยจะถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า

จำเลยให้การในประเด็นเรื่องค่าเสียหายว่า ค่าเสียหายที่โจทก์เรียกค่าเสียหายมาเดือนละ 400,000 บาท ไม่ชอบและไม่มีความหมายใดให้สิทธิโจทก์เรียกร้องได้ ทั้งเป็นค่าเสียหายที่เลื่อนลอย ขอให้ยกฟ้อง

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า จำเลยใช้เครื่องหมายการค้าทั้งสองกับสินค้ายางรถยนต์เช่นเดียวกับโจทก์ นอกจากนี้ ในการผลิตและจำหน่ายยางรถยนต์ของจำเลยภายใต้เครื่องหมายการค้า MICHAELER MR 85 ตามวัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ. จ.16 จ.19 จำเลยก็จงใจลอกเลียนกระดาษห่อหุ้มและสติ๊กเกอร์ให้มีสีสันเหมือนหรือคล้ายกับของยาง MICHELIN M 85 ของโจทก์ และจงใจเลียนแบบลายดอกยาง M 85 ของโจทก์ด้วย จำเลยจงใจลอกเลียนแบบเครื่องหมายการค้า M 35 และ M 45 และลวดลายดอกยางภายใต้เครื่องหมายการค้า M 45 และ M 35 ของโจทก์ ซึ่งย่อมทำให้สาธารณชนอาจสับสนหลงเข้าใจผิดได้ว่าสินค้าของจำเลยเป็นสินค้า

ของโจทก์ ผลิตจากโรงงานเดียวกันแต่ราคาถูกกว่า การใช้และการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า MICHAELER ของจำเลยตามทะเบียนเลขที่ ค 13906 (คำขอเลขที่ 242475) และการใช้เครื่องหมายการค้า MR 85 ของจำเลย เป็นการใช้สิทธิไม่สุจริตและละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าคำว่า MICHELIN และคำว่า M 85 ของโจทก์ ทำให้โจทก์เสียหายต่อชื่อเสียงเกียรติคุณและความนิยมแพร่หลายในเครื่องหมายการค้าของโจทก์ เนื่องจากสินค้าของจำเลยมีราคาถูกย่อมไม่มีคุณภาพเทียบเท่าของโจทก์ หากใช้แล้วเกิดอุบัติเหตุ ผู้ใช้ซึ่งเข้าใจว่ายาง MICHAELER เป็นของโจทก์ ก็จะไม่เชื่อถือผลิตภัณฑ์ของโจทก์ การที่จำเลยผลิตและจำหน่ายยางรถจักรยานยนต์ดังกล่าว ทำให้ยอดขายของโจทก์ลดลงร้อยละ 30 หรือลดลงประมาณ 20,000 เส้นต่อเดือน คิดเป็นกำไรที่ขาดไปประมาณ 2,000,000 บาท ต่อเดือน ความเสียหายที่โจทก์ได้รับจากการทำละเมิดเครื่องหมายการค้าของจำเลยจึงมีไม่น้อยกว่าเดือนละ 400,000 บาท

จำเลยไม่ได้นำสืบถึงประเด็นเรื่องค่าเสียหาย

พิเคราะห์พยานหลักฐานของโจทก์และของจำเลยแล้ว ประเด็นข้อแรกที่ต้องวินิจฉัยมีว่าโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านี้ย่อมมีสิทธิหวงห้ามผู้อื่นใช้เครื่องหมายการค้าคำ M 85 ทั้งคำ หรือเครื่องหมายการค้าอื่นที่เลียนแบบคล้ายจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดในความเป็นเจ้าของหรือแหล่งกำเนิดของสินค้าได้ การที่จำเลยใช้เครื่องหมายการค้าเลียนแบบของโจทก์ย่อมเป็นการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าคำว่า MICHELIN และคำว่า M 85 ของโจทก์

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า โจทก์มีสิทธิเรียกค่าเสียหายจากจำเลยหรือไม่ เพียงใด ในประเด็นนี้ โจทก์มีนายภาคภูมิ อุดมธนะธีระ พยานโจทก์ซึ่งเป็นผู้จัดการส่วนยางรถจักรยานยนต์ มีหน้าที่ดูแลการขายและการตลาดยางรถจักรยานยนต์ของโจทก์ในประเทศไทย เบิกความว่า การที่จำเลยผลิตล้อยางรถจักรยานยนต์ภายใต้เครื่องหมายการค้าคำว่า MICHAELER และคำว่า MR 85 ออกจำหน่ายทำให้โจทก์เสียหาย เพราะผู้ใช้ในต่างจังหวัดไม่มีความรู้มากอาจเลือกซื้อผิด ลูกค้าเปลี่ยนไปใช้ล้อยางของจำเลยมากขึ้น โดยเฉพาะรุ่น M 85 ซึ่งของโจทก์มีราคาสูงมากคือเส้นละ 400 กว่าบาท ขณะที่ของจำเลยเส้นละ 100 กว่าบาท เป็นเหตุให้ยอดขายยางรถจักรยานยนต์ของโจทก์ตกไปประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ หรือยอดขายเดือนละ 60,000 เส้น จะลดลงเหลือประมาณ 40,000 เส้น และโจทก์มีบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนายบุญมา พยานโจทก์มาเสนอศาลว่า ยอดขายล้อยางดังกล่าวของโจทก์ตกไป 30 เปอร์เซ็นต์ หรือหายไปประมาณ 20,000 เส้นต่อเดือน คิดเป็นกำไรที่ขาดหายไปประมาณ 2,000,000 บาท ต่อเดือน ฉะนั้น โจทก์จึงเสียหายจากการกระทำของจำเลยไม่น้อยกว่าเดือนละ 400,000 บาท

พิเคราะห์เห็นว่า นอกจากคำเบิกความและบันทึกถ้อยคำดังกล่าวแล้ว **โจทก์ไม่มีหลักฐานใดมาแสดงประกอบอีกว่าโจทก์ได้รับความเสียหายเพราะยอดขายยาง**

รถจักรยานยนต์ของโจทก์ตกหรือขาดหายไปเป็นจำนวนดังกล่าว ค่าเบิกความของพยานบุคคลของโจทก์เช่นนั้นจึงเลื่อนลอย ทั้งเมื่อตอบถามค้ำน พยานโจทก์ทั้งสองปากนี้ก็เบิกความว่าไม่ทราบว่าจะขายรถจักรยานยนต์ได้เท่าใด เป็นเงินเท่าใด ราคาของของโจทก์แพงกว่าของจำเลยหรือไม่ ราคาเท่าใด ได้กำไรเท่าใด ทั้งก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ยอดขายของโจทก์ตกเพราะถูกยารถจักรยานยนต์ของจำเลยแย่งลูกค้าหรือแย่งตลาด ซึ่งอาจเป็นเพราะเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในภาวะตกต่ำก็ได้ จึงเห็นว่า โจทก์ไม่เสียหายจากการที่จำเลยละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าคำว่า MICHELIN และคำว่า M 85 ของโจทก์ โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลย นอกจากนี้ โจทก์มีคำขอท้ายฟ้องในข้อ 2 ตอนท้ายว่า ขอให้ศาลห้ามจำเลยใช้ ขอจดทะเบียน หรือเกี่ยวข้องในทางใดๆ กับเครื่องหมายการค้าอื่นใดที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าคำว่า MICHELIN

พิพากษาให้จำเลยถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าทะเบียนเลขที่ ค 13906 (คำขอเลขที่ 242475) หากไม่ปฏิบัติ ให้ถือคำพิพากษาของศาลแทนการจดทะเบียนของจำเลย และห้ามจำเลยใช้ ยื่นขอจดทะเบียน หรือเกี่ยวข้องในทางใดๆ กับเครื่องหมายการค้าคำว่า MICHAELER ตามทะเบียนเลขที่และคำขอเลขที่ดังกล่าวข้างต้น และเครื่องหมายการค้าคำว่า MR 85 กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความให้ 10,000 บาท คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.21,22/2545, คดีหมายเลขดำที่ ทป.58,88/2544 โจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า คำว่า FOX40 กับรูปหัวสุนัขจิ้งจอกประติษฐ์ และ THE FOX40 กับรูปหัวสุนัขจิ้งจอกประติษฐ์ โดยโจทก์ใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวกับสินค้ารถหวีด นอกจากนี้ โจทก์เป็นเจ้าของงานภาพกราฟฟิค และคำบรรยายบนฉลากสินค้ารถหวีด ซึ่งเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์

เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2543 โจทก์ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า FOX40 เพื่อใช้กับรายการสินค้าจำพวกที่ 9 รายการสินค้ารถหวีด ตามคำขอเลขที่ 428935 แต่นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าปฏิเสธคำขอ เนื่องจากจำเลยทั้งสองได้นำเอาเครื่องหมายการค้าของโจทก์ไปจดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว จำเลยทั้งสองทราบดีอยู่แล้วว่าโจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าดังกล่าว การกระทำของจำเลยทั้งสองไม่สุจริตมุ่งประสงค์แอบอิงแสวงหาประโยชน์จากชื่อเสียงเกียรติคุณและความนิยมแพร่หลายในเครื่องหมายการค้าของโจทก์ ซึ่งทำให้สาธารณชนเกิดความสับสนหลงผิดได้ว่าสินค้าของจำเลยทั้งสองเป็นสินค้าของโจทก์ และเมื่อเดือนตุลาคม 2543 จำเลยทั้งสองยังร่วมกันจำหน่าย เสนอจำหน่าย และมีไว้เพื่อจำหน่าย ซึ่งสินค้ารถหวีดที่ใช้เครื่องหมายการค้าของโจทก์โดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการลงขายสินค้าของโจทก์ และจำเลยทั้งสองยังได้

ร่วมกันละเมิดในงานภาพกราฟฟิค และคำบรรยายบนฉลากสินค้านกหวีด ซึ่งเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ และเป็นการกระทำเพื่อการค้าอันทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย สูญเสียประโยชน์และมีค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับสิทธิของโจทก์ โจทก์ได้บอกกล่าวไปยังจำเลยที่ 1 ให้ถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตามคำขอเลขที่ 39541 ทะเบียนเลขที่ ค 115921 และคำขอเลขที่ 391540 ทะเบียนเลขที่ ค 111519 แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายไม่น้อยกว่า 511,111 บาท แต่โจทก์ขอเรียกค่าเสียหาย เพียง 211,111 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจำเลยทั้งสองจะยุติการทำละเมิดและเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า

ขอให้ศาลพิพากษาว่า โจทก์มีสิทธิในเครื่องหมายการค้าคำว่า FOX40 กับรูปหัวสุนัข จึงจกประดิษฐ์ตามคำขอเลขที่ 391541 ทะเบียนเลขที่ ค 115921 และคำขอเลขที่ 391540 ทะเบียนเลขที่ ค 111519 ดีกว่าจำเลยทั้งสอง ให้จำเลยทั้งสองขอเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าคำขอเลขที่ 391541 ทะเบียนเลขที่ ค 115921 และคำขอเลขที่ 391540 ทะเบียนเลขที่ ค 111519 หากจำเลยทั้งสองไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสอง ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงินจำนวน 211,111 บาท และในอัตราเดือนละ 51,111 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยทั้งสองจะยุติการทำละเมิดเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ของโจทก์ และจนกว่าจำเลยทั้งสองจะเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า คำขอเลขที่ 391541 ทะเบียนเลขที่ ค 115921 และคำขอเลขที่ 39540 ทะเบียนเลขที่ ค 111519 และเครื่องหมายการค้าใดๆ ที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของโจทก์ ห้ามจำเลยทั้งสอง ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ชาย มิได้เพื่อขายและเสนอขายรวมทั้งละเมิดในลักษณะใดๆ ในงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์

จำเลยทั้งสองให้การและฟ้องแย้งว่า จำเลยทั้งสองไม่ต้องชำระค่าเสียหายใดๆ แก่โจทก์ เป็นเงิน 211,111 บาท และค่าเสียหายในอัตราเดือนละ 51,111 บาท เพราะจำเลยทั้งสองใช้เครื่องหมายการค้าของจำเลยทั้งสองที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วโดยชอบ ไม่เคยเอาสินค้าไปลงขายว่าเป็นสินค้าของโจทก์ โจทก์ไม่มีสิทธิห้ามจำเลยทั้งสองกระทำการใดทั้งสิ้น เพราะโจทก์เองก็ไม่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า และจำเลยทั้งสองขอฟ้องแย้งโจทก์

ในการชี้สองสถาน ศาลกำหนดประเด็นข้อพิพาทในเรื่องค่าเสียหายดังนี้ โจทก์เสียหายหรือไม่เพียงใด และจำเลยทั้งสองจะต้องรับผิดชอบต่อโจทก์หรือไม่

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า การที่จำเลยยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์เพื่อใช้กับสินค้านกหวีดซึ่งเป็นสินค้าเดียวกันและมีความเกี่ยวเนื่องกันกับสินค้าของโจทก์ จึงยอมทำให้สาธารณชนเกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้า และความเป็นเจ้าของ

สินค้าได้ว่า สินค้าของจำเลยทั้งสองเป็นสินค้าของโจทก์ จำเลยทั้งสองกระทำการโดยไม่สุจริตและละเมิดเครื่องหมายการค้าของโจทก์ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย นอกจากนี้ จำเลยทั้งสองยังละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพกราฟฟิก และคำบรรยายบนฉลากสินค้ากนกวีด โดยการที่จำเลยทั้งสองร่วมกันจำหน่าย เสนอจำหน่ายและมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสินค้านกหวีดตามวัตถุประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของโจทก์ ซึ่งมีการจำหน่ายและคำบรรยายบนฉลากสินค้าที่สร้างขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์นั้น เป็นการร่วมกันขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย และเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานอันได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ดังกล่าว การกระทำดังกล่าวของจำเลยทั้งสองเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ของโจทก์และเป็นการกระทำเพื่อทำการค้าอันทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย และสูญเสียประโยชน์และมีค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับสิทธิของโจทก์ในฐานะเจ้าของลิขสิทธิ์ การกระทำของจำเลยทั้งสองทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายไม่น้อยกว่า 511,111 บาท (ห้าแสนบาทถ้วน) เนื่องจากธุรกิจการค้ากนกวีด FOX40 ของโจทก์ได้รับความเสียหายจากสินค้าปลอมที่จำเลยจำหน่ายและมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งแย่งตลาดไปบางส่วน นอกจากนั้นสินค้าปลอมซึ่งมีคุณภาพไม่ทัดเทียมกับสินค้าของแท้ ยังมีผลทำให้ชื่อเสียงในเครื่องหมายการค้าของโจทก์เสื่อมถอยด้อยค่าลงด้วย แต่โจทก์ขอเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ของโจทก์เพียงเงินจำนวน 211,111 บาท (สองแสนบาทถ้วน) และขอให้จำเลยทั้งสองชดเชยค่าเสียหายให้แก่โจทก์ในอัตราเดือนละ 51,111 บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน) นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจำเลยทั้งสองจะยุติการทำละเมิดเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์โจทก์และจนกว่าจะเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า

ทางพิจารณาจำเลยทั้งสองนำสืบว่า จำเลยที่ 1 คิดเครื่องหมายการค้าโดยมีการจ้างบุคคลมาออกแบบให้และมีการนำเครื่องหมายดังกล่าวไปจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า จำเลยที่ 1 ไม่เคยขายสินค้านกหวีด FOX40 สำหรับเครื่องหมาย ฟอกซ์ 40 ที่อยู่บนวัตถุประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของโจทก์นั้น จำเลยที่ 1 ได้จดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าไว้แล้วกับลูกฟุตบอล สำหรับเครื่องหมายการค้า FOX40 นั้น ยังไม่มีการผลิตสำหรับนกหวีด แต่มีการผลิตลูกฟุตบอลซึ่งปรากฏตามวัตถุประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของโจทก์ โดยขายได้ประมาณ 100 ลูกต่อเดือน เนื่องจากลูกฟุตบอลมีคุณภาพดีและประกอบกับเครื่องหมายการค้า

ศาลพิเคราะห์พยานหลักฐานของทั้งสองฝ่ายแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ในเบื้องต้นตามที่คู่ความนำสืบรับกันและไม่ได้เถียงว่า จำเลยที่ 1 ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าคำว่า FOX-40 กับรูปหัวสุนัขจิ้งจอก ตามคำขอเลขที่ 391541 ทะเบียนเลขที่ ค 115921 และคำขอเลขที่ 391540 ทะเบียนเลขที่ ค 111519 ใ้กับสินค้าจำพวก 9 คือนกหวีดและสินค้าจำพวก 28 คือลูกฟุตบอล ไม้

แบด เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2543 โจทก์ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า คำว่า FOX-40 เพื่อใช้กับรายการสินค้าจำพวก 9 คือนกหวีด ตามคำขอเลขที่ 428935

คดีมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามประเด็นข้อพิพาทในเรื่องค่าเสียหาย ดังนี้

ปัญหามีว่า จำเลยทั้งสองละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์หรือไม่ เห็นว่าโจทก์มีนาย รุทร นพคุณ ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ให้ถ้อยคำยืนยันว่า โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในภาพกราฟฟิก และคำบรรยายบนฉลากสินค้านกหวีดตามวัตถุพยานหมาย ว.จ.1 ซึ่งตามมาตรา 62 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 บัญญัติให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่างานที่มีการฟ้องร้องในคดีนี้เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ และโจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เว้นแต่จำเลยจะได้แย้งว่ามีผู้ใดเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือได้แย้งสิทธิของโจทก์ ซึ่งจำเลยไม่ได้นำสืบหักล้างการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ของโจทก์ ดังนี้ การที่จำเลยทั้งสองได้ขายสินค้านกหวีดที่ละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์แก่นายสนอง เขี่ยมเศวต ตามเอกสารหมาย จ. 1 ซึ่งมีลายมือชื่อของจำเลยที่ 2 อยู่ โดยจำเลยทั้งสองรู้ หรือมีเหตุอันควรรู้ว่า สินค้าดังกล่าวเป็นงานอันละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์เนื่องจากโจทก์เป็นผู้ประกอบกิจการร้านค้า จำหน่ายอุปกรณ์ รวมทั้งนกหวีดของโจทก์ด้วย ดังนี้ จำเลยทั้งสองจึงละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ ที่จำเลยที่ 2 อ้างว่าเอกสารหมาย จ. 1 ทำขึ้นตามคำบอกกล่าวของนายสนองนั้น สินค้า นกหวีดไม่มีขายที่ร้านจำเลยที่ 1 นั้น ฟังไม่ขึ้นเพราะถ้าหากไม่มีสินค้าดังกล่าวจริง จำเลยที่ 2 ก็ สามารถปฏิเสธไม่เขียนลงในเอกสารดังกล่าวได้

ปัญหาประการสุดท้ายมีว่า โจทก์เสียหายหรือไม่ เพียงใด และจำเลยทั้งสองจะต้องรับผิดชอบโจทก์หรือไม่ โจทก์มีนายรุทร นพคุณ เบิกความโดยใช้บันทึกถ้อยคำว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองที่ละเมิดเครื่องหมายการค้าและละเมิดลิขสิทธิ์นั้นทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายไม่น้อยกว่า 511,111 บาท เนื่องจากธุรกิจการค้านกหวีด FOX-40 ของโจทก์ถูกแย่งตลาดไปบางส่วน โดยสินค้าปลอมที่จำเลยจำหน่ายและมีไว้เพื่อจำหน่าย และทำให้ชื่อเสียงในเครื่องหมายการค้าของโจทก์เสื่อมถอย โดยคิดค่าเสียหายเพียง 211,111 บาท และขอให้จำเลยทั้งสองชดเชยค่าเสียหายแก่โจทก์ในอัตราเดือนละ 51,111 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยทั้งสองจะยุติการทำละเมิดเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ และจนกว่าจะเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าคำขอเลขที่ 3911541 ทะเบียนเลขที่ ค 115921 และคำขอเลขที่ 391540 ทะเบียนเลขที่ ค 11519 เห็นว่า โจทก์ไม่มีพยานหลักฐานเอกสารอื่นมาประกอบให้ศาลว่าการคำนวณค่าเสียหายที่โจทก์กล่าวอ้างนั้นคำนวณอย่างไร และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับสิทธิของโจทก์ในฐานะเจ้าของลิขสิทธิ์ก็ไม่แสดงให้เห็นว่ามีเป็นจำนวนแน่นอน แต่ได้ความจากพยานโจทก์ปากนายชัย นิมากร ว่าสินค้า นกหวีดของโจทก์ที่บริษัทตัวแทนโจทก์สั่งซื้อเข้ามาตั้งแต่ปี 2537 ถึง 2544 นั้น มีปริมาณเพิ่มมาก

ขึ้นทุกปี ตั้งแต่ 1,111 อัน ถึงเป็นหลัก 11,111 อัน ต่อปีอันแสดงให้เห็นว่าสินค้าของโจทก์สามารถขายได้เพิ่มขึ้นทุกปีเช่นเดียวกัน ดังนั้นโจทก์ไม่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่า โจทก์ได้รับความเสียหายจากสินค้าปลอมที่จำเลยจำหน่าย และมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งแย่งตลาดไปบางส่วนและโจทก์ก็ไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าโจทก์เสียหายเป็นจำนวนเงินตามที่โจทก์กล่าวอ้าง คงมีแต่ค่าเบี่ยงเบนความพยานโจทก์ลอยๆ เท่านั้น ศาลจึงเห็นสมควร กำหนดค่าเสียหายให้โจทก์จำนวน 21,111 บาท และค่าเสียหายเดือนละ 5,111 บาท

พิพากษาว่า โจทก์มีสิทธิในเครื่องหมายการค้าพิพาทดีกว่าจำเลยที่ 1 ให้จำเลยทั้งสองเพิกถอนเครื่องหมายการค้าตามคำขอเลขที่ 391541 ทะเบียนเลขที่ ค 115921 และคำขอเลขที่ 3911540 ทะเบียนเลขที่ ค 111519 หากไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนา ห้ามจำเลยทั้งสองใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวและละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ 21,111 บาท และในอัตราเดือนละ 5,111 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะยุติการทำละเมิดเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ของโจทก์ ให้จำเลยทั้งสองใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ทั้งสองจำนวน โดยกำหนดค่าทนายความจำนวนละ 3,111 บาท ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก ยกฟ้องแย้งจำเลยทั้งสองจำนวน

คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ทป.53/2545, คดีหมายเลขดำที่ ทป.50/2544 โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า คำว่า “ทาโร” และ คำว่า “TARO” ใช้กับสินค้าจำพวก 29 สินค้าของโจทก์เป็นอาหารสำเร็จรูปที่มีเนื้อปลาผสมเป็นหลัก บรรจุในซองพลาสติกด้านหน้าของพิมพ์รูปปลา 1 ตัว ในลักษณะขีดหัวกระโจนขึ้นเหนือน้ำซึ่งเป็นคลื่น ใช้ลวดลายเส้นโค้งแทนคลื่น ลวดลายที่ตัวปลาประกอบด้วยไปด้วยพื้นสีเหลืองตัดแวงดำด้วยสีดำ และตัดด้วยเส้นสีน้ำเงิน สีดำ ครีบบปลาทั้งบนและล่างเป็นเส้นสีเหลืองตัดกับสีแดง คลื่นน้ำใต้ตัวปลาเป็นสีเหลืองตัดด้วยลายเส้นสีน้ำเงิน ที่กลางของในแนวตั้งมีอักษรประดิษฐ์ คำว่า “TARO” และที่ด้านบนของซองมีอักษรภาษาอังกฤษ คำว่า “FISH SNACK” โดยโจทก์ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า “TARO” พร้อมรูปปลาประดิษฐ์ในรูปแบบดังกล่าว และในรูปแบบอื่นๆอีก 5 รูปแบบ ทั้งได้ใช้เครื่องหมายการค้า “ทาโร หรือ TARO” พร้อมรูปปลาประดิษฐ์ดังกล่าวกับสินค้าของโจทก์มาเป็นเวลาหลายปี จนมีชื่อเสียงแพร่หลายเป็นที่รู้จักแก่สาธารณชนทั่วไปว่า เครื่องหมายการค้าดังกล่าวเป็นเครื่องหมายแห่งสินค้าของโจทก์ เมื่อประมาณปี พ.ศ.2541 จำเลยได้ผลิตสินค้าจำพวก 29 เป็นเนื้อปลาผ่านกระบวนการอบแห้งและปรุงรส ออกจำหน่ายบรรจุซอง มีตราเครื่องหมายการค้าเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของโจทก์ กล่าวคือ พิมพ์ด้านหน้าซองเป็นรูปปลา 2 ตัว ลักษณะขีดหัวกระโจนขึ้นเหนือน้ำซึ่งเป็นคลื่น ลวดลายที่ตัวปลามีพื้นเป็นสีเหลืองเข้ม แวง

ลายเส้นสีดำ ครีบลำทั้งบนและล่างตัวปลาเป็นสีแดงและสีเหลือง คลื่นน้ำใต้ตัวปลาเป็นสีเหลือง ตัดด้วยลายเส้นสีน้ำเงิน พิมพ์อักษรภาษาอังกฤษไว้กลางช่องในแนวตั้งว่า “FUNE” ซึ่งเครื่องหมายของจำเลยมีลักษณะเป็นการเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของโจทก์ จนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้า หรือ แหล่งกำเนิดของสินค้า อันเป็นการลงขาย ทำให้ยอดขายสินค้าของโจทก์ลดลง ขอให้บังคับจำเลยหยุดเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของโจทก์และหยุดวางขายสินค้าที่เลียนแบบเครื่องหมายการค้าของโจทก์ และให้ชดเชยค่าเสียหายเป็นจำนวนเงิน 43,400,000 บาท กับอีกเดือนละ 1,500,000 บาท แก่โจทก์ นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจำเลยจะหยุดกระทำการดังกล่าว

จำเลยให้การว่า จำเลยจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เป็นอักษรโรมัน คำว่า “FUNE” อ่านว่า “ฟูเน่” ใช้กับสินค้าจำพวก 29 เป็นเนื้อปลาผ่านกระบวนการอบแห้งและปรุงรส สินค้าของจำเลยใช้เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้ อยู่กลางสลากสินค้า มีรูปปลาอยู่ด้านซ้าย 1 ตัว และด้านขวา 1 ตัว ตัวอักษรมิได้ประดิษฐ์เป็นลวดลาย ตัวปลาทั้งสองอยู่ในอาคารติดตัวขึ้นเหนือคลื่นน้ำตามธรรมชาติ และลวดลายที่ตัวปลาทั้งสองแตกต่างกับของโจทก์จำนวน 12 แห่ง สลากสินค้าดังกล่าวบรรจุในซองพลาสติกสีขาวใส เครื่องหมายการค้าของจำเลยที่ใช้กับสินค้าไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของโจทก์ ไม่เป็นละเมิด โจทก์ไม่ได้รับความเสียหาย ขอให้ยกฟ้อง

ชั้นที่สองศาลกำหนดประเด็นข้อพิพาทดังนี้

1. จำเลยละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของโจทก์เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายหรือไม่

2. โจทก์เสียหายเพียงใด

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบในประเด็นค่าเสียหายว่า จากการกระทำของจำเลยจนถึงวันฟ้อง (ตุลาคม 2543-มิถุนายน 2544) ทำให้ยอดขายจำหน่ายสินค้าของโจทก์ลดลง 26,004,000 บาท ทำให้โจทก์ต้องเสียเงินค่าโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าของโจทก์เพิ่มขึ้นคิดเป็นเงิน 7,220,000 บาท ทำให้เครื่องหมายการค้าของโจทก์เสื่อมค่าซึ่งโจทก์ขอคิดค่าเสื่อมเป็นเงิน 10,125,000 บาท รวมเป็นเงินค่าเสียหาย 43,400,000 บาท

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า การกระทำของจำเลยจึงเป็นการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของโจทก์ เป็นเหตุให้โจทก์ผู้เป็นเจ้าของสิทธิได้รับความเสียหาย เพราะหากผู้ซื้อเข้าใจผิดไปซื้อสินค้าของจำเลยโดยเข้าใจว่าเป็นสินค้าของโจทก์ซึ่งเป็นปลาสวรรค์เหมือนกันย่อมเป็นการแย่งลูกค้าจากโจทก์ไปส่วนหนึ่งทำให้โจทก์เสียผลประโยชน์

ประเด็นต่อไปมีว่าโจทก์เสียหายเพียงใด เห็นว่า คำฟ้องเรียกร่องค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการที่โจทก์สูญเสียยอดจำหน่ายสินค้าเพียงประการเดียว การที่โจทก์นำสืบถึงค่าเสียหายส่วนอื่นที่จะต้องเสียค่าโฆษณาเพิ่มขึ้น และค่าเสื่อมความนิยมในเครื่องหมายการค้า จึงเป็นการนำสืบนอกฟ้องนอกประเด็น ทั้งยังได้ความจากนายอำนาจ สุวัตติพงษ์ พยานโจทก์ผู้จัดการฝ่ายการตลาดว่า บริษัทพรีเมียร์ มาร์เก็ตติ้ง จำกัด มีแผนโฆษณาทุกปีอยู่แล้วและรับผิดชอบค่าโฆษณาทั้งหมด อีกทั้งการโฆษณามีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะแข่งขันกับสินค้าอื่น ส่วนค่าเสื่อมความนิยมในเครื่องหมายการค้าตามบันทึกถ้อยคำของพยานแผ่นที่ 7 ข้อ 3 ก็คิดคำนวณอ้างอิงจากค่าโฆษณาอีกเช่นกันโดยไม่อาจพิสูจน์ให้เห็นว่า การละเมิดของจำเลยทำให้สาธารณชนเสื่อมความนิยมในเครื่องหมายการค้าของโจทก์จริงหรือไม่ เพียงใด จำเลยจึงไม่ควรถือจะต้องรับผิดชอบในค่าโฆษณาและค่าเสื่อมความนิยมดังที่โจทก์กล่าวอ้างเรียกร้องมา ส่วนประเด็นการสูญเสียยอดจำหน่ายสินค้านั้น เห็นว่า ตามแผนภูมิเอกสารหมายเลข ๑.26 โจทก์ครอบครองส่วนแบ่งการตลาดถึงร้อยละ 72 จำเลยอยู่ในกลุ่มอื่นๆ สัดส่วนต่ำมากเพียงร้อยละ 4 จึงไม่ใช่คู่แข่งสำคัญ หนังสือของจำเลยตามเอกสารหมายเลข ๑.12 ชี้แจงว่าจำเลยเพิ่งจะเริ่มขายและขายสินค้ามูลค่าประมาณสองแสนบาทให้บริษัทเซ็นคาร์ จำกัด หรือห้างคาร์ฟูเพียงรายเดียวโดยโจทก์ก็มิได้โต้เถียงข้อเท็จจริงดังกล่าว ดังนั้น การวางจำหน่ายสินค้าของจำเลยจึงไม่น่าจะเกิดผลกระทบต่อยอดขายสินค้าของโจทก์เป็นจำนวนสูงถึง 26 ล้านบาทเศษตามเอกสารหมายเลข ๑.27 ทั้งยอดขายที่โจทก์นำสืบก็เป็นของบริษัทพรีเมียร์มาร์เก็ตติ้ง จำกัด มิใช่ของโจทก์ สำหรับงบการเงินของโจทก์ตามเอกสารหมายเลข ๑.4 ถึง ๑.7 ปรากฏว่าโจทก์มีรายได้จากการขายลดลงติดต่อกันทุกปีตั้งแต่ก่อนจำเลยผลิตสินค้า กล่าวคือ ในปี 2540 จำนวน 818 ล้านบาทเศษ ปี 2541 จำนวน 767 ล้านบาทเศษ ปี 2542 จำนวน 588 ล้านบาทเศษ และปี 2543 จำนวน 554 ล้านบาทเศษ ซึ่งน่าจะมีสาเหตุสำคัญมาจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำต่อเนื่องกันมาหลายปีซึ่งเป็นที่ทราบกันทั่วไปและมีคู่แข่งชั้นทางการค้าหลายราย เช่น ปลาสวรรค์ตรา FISHO และ BENTO ซึ่งนายอำนาจ พยานโจทก์ก็ตอบคำถามค้านยอมรับว่า ยอดจำหน่ายลดลงอาจมีสาเหตุจากคู่แข่งและภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ดังนั้น การทำละเมิดของจำเลยจึงมิใช่สาเหตุหลักที่ทำให้ยอดจำหน่ายสินค้าของโจทก์ลดลง ส่วนที่โจทก์เรียกร้องค่าเสียหายเดือนละ 1,500,000 บาท นับแต่วันฟ้องนั้น ได้ความจากนางสาวอมรรรณตาเป็ง พยานจำเลย ตำแหน่งผู้จัดการผลิตภัณฑ์เบิกความว่าสินค้าของจำเลยวางจำหน่ายที่ห้างคาร์ฟูครั้งสุดท้ายในเดือนกรกฎาคม 2544 เนื่องจากสินค้าไม่ได้รับความนิยม ทางห้างจึงไม่สั่งซื้อเพิ่ม ซึ่งสอดคล้องกับหนังสือชี้แจงของจำเลยที่มิไปถึงโจทก์ตามเอกสารหมายเลข ๑.12 ว่าจำเลยขายเพียง 2 ครั้ง ก็หยุดผลิตเพราะยอดขายต่ำมากไม่คุ้มค่าใช้จ่ายซึ่งสมเหตุผล เพราะคำสั่งซื้อสินค้าของจำเลยตามที่ปรากฏในใบเสร็จรับเงินเอกสารหมายเลข ๑.10 มีจำนวนน้อย ทั้งยังเป็นสินค้าใหม่ที่

เพิ่งจะทำตลาด หากข้อเถียงของจำเลยดังกล่าวไม่เป็นความจริงโจทก์ก็อาจนำสืบหักล้างโดยตรวจสอบจากเอกสารหลักฐานของบริษัทเซ็นคาร์ จำกัด แต่ก็หาได้กระทำไม่ทั้งๆ ที่โจทก์มีภาระการพิสูจน์ จึงน่าจะเชื่อว่าจำเลยขายสินค้าให้แก่ลูกค้ารายเดียวและไม่ประสบความสำเร็จจึงยุติการผลิตและจำหน่ายไป ฉะนั้นที่โจทก์เรียกร้อยค่าเสียหายที่ทำให้ยอดจำหน่ายลดลงนับแต่วันฟ้องอีกเดือนละ 1,500,000 บาท มาด้วยจึงรับฟังไม่ได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายในส่วนนี้ สรุปแล้วโจทก์ซึ่งมีภาระการพิสูจน์ไม่สามารถนำสืบให้เห็นจริงว่าตนได้รับความเสียหายตามจำนวนเงินที่ฟ้อง ทั้งยังเรียกร้อยค่าเสียหายสูงเกินสมควรไปมาก แต่ในเมื่อจำเลยละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของโจทก์ ศาลเห็นสมควรกำหนดให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน 200,000 บาท

พิพากษาให้จำเลยชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ 200,000 บาท และห้ามมิให้จำเลยกระทำการใดๆ อันเป็นการเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของโจทก์ตามทะเบียนเลขที่ ค 109986 ค 93580 ค 124125 ค 124126 ค 136845 ค 136846 ให้จำเลยใช้คำถาวรกรรมนิยมแทนโจทก์โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท เฉพาะค่าขึ้นศาลให้จำเลยใช้แทนตามจำนวนทุนทรัพย์ที่โจทก์ชนะคดี ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก